

ఆంధ్రమిత్ర

31983

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ మే నెల 24-వ తేది గురువారము } No. 45
Vol. 16 } శ్రీ విభవనామ సంవత్సర జ్యేష్ఠమాస శుద్ధ పంచమి. } సంచిక ౪౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పోట్ల బోగొట్టును. జెఱుకుల భేదించును. వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును. దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొలగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు నొప్పులకు సంచవివరించి. పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన మోసము గలుగదు. చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0 డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు. ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు

249, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి

మద్రాసు అందు సదరన్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో యిన్ కార్పొరేటు కాబడినది)

నోటీసు

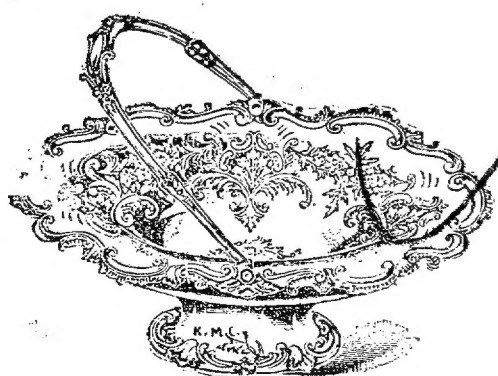
1928 సం॥ జూన్ 1 వ తేదీనుండి, యీ విగువనదహరింపబడిన టైలుబండ్లు మద్రాసు, రాయపురం, బీచ్ మధ్య రద్దుకాబడును.

సం.	ప్రశంజక	మద్రాసునుండి బయలుదేరుట	వగలు	రాయపురం చేరుట	1-38
50	"	రాయపురం నుండి బయలుదేరుట	"	మద్రాసు చేరుట	2-18
116	"	రాయపురం నుండి బయలుదేరుట	"	మద్రాసు బీచ్ చేరుట	3-52
117	"	మద్రాసు బీచ్	"	రాయపురం చేరుట	4-

తంజివిలాసము "నంద"! స్థాపితము 1890!! తెలిఫోను నెం జోహూ 3860, రెసిడెన్సు 3861

ఒక గొప్ప సదుపాయము.

ప్రాతకమలములు, పచ్చలు, కెంపులు, గోమేధికములు, ఇతరమణులు

మీను గువాటిని మేము క్రయమునకు తీసుకొనెదము.

తరువాత మీకు వెండిసామానులు, బంగారు సీమకమలములు, కెంపులు, పుష్కరాగములచే అమర్చబడిన నగలు యేసెజులో కావలసినను సిద్ధముగా నున్నవి. హాజరులో లేనివి ఆర్డరిచ్చిన తర్వాత తయారుచేసి యిచ్చెదము.

కోటా మునిరత్నంశెట్టి అందు సన్సు.

వజ్రాలు, రత్నాలు, బంగారు, వెండినగల వర్తకులు, 216 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

WANTED.

Candidates for Telegraph, Station Master and Electrical Classes. Boarding arrangements. Particulars with Railway Fare Certificate on 2 anna stamps.—Presidency Telegraph College, Royapettah, Madras.

"ఏజంటు కావలయును"

రాజధానియం దన్ని జిల్లాలోను కిరసిక్ ఆయిల ఆమ్మకమునకై ఏజంటుగ పనిచేయు పలుకుబడిగల భురాహా మహమ్మదు కావలసియున్నాడు.

సం 1286 రు పోస్టుబాక్సుకు దరఖాస్తుల సంపుడు. చెన్న పట్టణము. (4796)

నోటీసు

మైలాపూరు, సెన్ ఫోమ్, లెన్ పెరారియా విధిలో అల్పరూప లాజ్జియండు కాపురముండిన పండిత స్వామి శ్రీనివాసస్వామిగారు వారు ప్రస్తుతము మద్రాసు పార్కుచేస్ వాల్ టాక్సు రోడ్డులో 228 గృహమునందు కాపురమున్నారని యిందుమూలముగా తెలియపరచడ మైనది. (2117)

రోజాపుష్ప లేవ్యాము 3851

మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాక శరీరవనమును చక్కగా గలిగించును. రుచికరమయినది. పచ్చమాతీరు. 15 తులీ డబ్బి రూ. 0-10-0.

కుక ర ధ్యజ

అన్ని వ్యాధులకు శ్రేష్ఠము రక్తవృద్ధిని, బలమును కలిగించును రుల 1 నాగు 12-0-0 16 గ్రాములు రు 1-0-0. పి. సి. పి. ఆంధ్ర రోజాపుష్పదననూబంబెరెరెమి, నెల్లూరెరెల్లూ

రావీనదినుండి కన్యాకుమారి అగ్రమువరకు

బాలా లజపతిరాయగారు ట్రిబ్యూన్ పత్రికలో
ప్రకటించిన ప్రత్యేక వ్యాసము

ఈ వ్యాసములో శాసన విషయముగూర్చి చర్చింపబోవుచున్నాను. ఈ చర్చ మద్రాసు రాజధానిలో వివాదమును పురిగొల్పుచున్నది. కాని శాసనము సమర్థముతోనే మన దేశ ప్రజలముఖాగ్రత నే నీయభిప్రాయములను వెలుపుచున్నానని నాతోడి దేశభులగు మద్రాసుయులకును యితరులకును గూడ నేను నిశ్చయముగా తెల్పుచున్నాను. ప్రస్తుతకాలపు మద్రాసు రాష్ట్రము ముఖ్యముగా హైందవరాష్ట్రమే యనియు హైందవ శతరాచారములకు లోబడిని రాష్ట్రముగియుండుటయే యనియు నే నివివరకే తెలిపియుంటిని. క్రైస్తవులను మహమ్మదీయులను యిచ్చుట ననేక కారణములనుండి నివారించుచు యనేక విధముల ప్రచారము సలిపియున్నాను. ఈ రెండు సంఘములను పూర్వమునుండియు రాజకీయముగా విశేషపలుకుబడిని సంపాదించియున్నది.

దక్షిణములో క్రైస్తవమతము

భారతదేశపు రాష్ట్రములన్నిటిలో మద్రాసు రాష్ట్రమే యొక్క భారతీయ క్రైస్తవ జనసంఖ్యను పొందియున్నది. విద్యమాలముగాను ఆర్థికముగాను వీరికి గల పలుకుబడి వీరి జనసంఖ్యకు తగినంతలేదు. తిరువాన్కూరులో కన్యాకుమారి అగ్రమునకు 12 మైళ్లదూరమున నున్న నాగ కొయ్యలు అనునొక చిన్న పట్టణములో కేసరిప్ప, సీరియన్, ప్రొటెస్టెంటు మిషన్లు ఒకటిప్రక్క నొకటిగా పనిచేయుచున్నవి. 27 కంటే నెక్కువగా నున్నవని నేను చెప్పితిని. ఈ మిషన్లకు తమ స్వంత కళాశాలలు, పాఠశాలలు, కర్మాగారములు, ఫ్యాక్టరీలు గలవు. తమ స్వంత భూములను గృహములను గూడ గలిగియున్నవి.

ఈ నగరము మత, ఆర్థిక, రాజకీయ విషయములలో నిండు స్వేచ్ఛ వనుభవించుచు యొక్క పలుకుబడియు ధనసంపత్తియుగల యొక క్రైస్తవ యధిపతీసాసమునలె గాన్పించును. మద్రాసు క్రైస్తవసంఘములో నెక్కువమంది మద్రాసు హిందూసంఘమునుండి లాగబడిన మతాంతరాలు. నిమ్మబాతి లేక బాతిలేని హిందువులతో ననేకులను తమ సంఘములో గలపుకొనిరి. వీరిలో ననేకులకు వివాహభోజనాది విషయములందు బాతిలేనటులకు కట్టుబడియున్నారు. ఫ్యాక్టరీగుడులలోగూడ బాతులనుబట్టి సాసములాసగబడుచున్నది. ఆరాధన నిమిత్తము దేవతలను దేవాలయములను హిందువులు వీరి కొరకకపోవుటచే క్రైస్తవులే వీరికి దేవతలను దేవాలయములను ఆరాధనకై యొసగియున్నారు. దీనినిబట్టి, మద్రాసు రాష్ట్రములో, హిందూమతము క్రైస్తవమతమునకు లోబడుటకంటే, క్రైస్తవమతమే హిందూమతమునకు లోబడియున్నదని స్పష్టపడుచున్నది. మద్రాసు క్రైస్తవులలో నెక్కువ భాగము హిందువులతో నెక్కువభాగమునకు గల మనోభావమునే గలిగియున్నది. మతసాంఘిక విషయములలో వ్యతంత్రముగి స్వతంత్రతలోచన స్వతంత్ర నడవడిక యీసంఘములో గాన్పించవు.

ద్రావిడ ప్రాబల్యము

ఈ రాష్ట్రములో మహమ్మదీయ సంఘముమాత్రము స్వతంత్రముగా నుండియున్నది. ఈసంఘములో కొంతభాగము ఆరబ్బి బాతినండియు కొంతభాగము భారతబాతినండియు బుట్టినది. ఉత్తర భారత దేశములో వలెగాక మద్రాసు మహమ్మదీయులు వాటి జన్మమునం దభివృద్ధి గాంచియున్నారు.

ఈ రాష్ట్రములో అధికసంఖ్యమాత్రము శ్రీహిందువులే. వీరు విద్యయుండు భారతదేశమునకు నున్నతస్థానమును జేరియున్నారని నేనివివరకే తెలిపియుంటిని. వీరి హిందూమతము యొక్క ఒక విధమున ప్రత్యేకలక్షణములు దక్షిణదేశమునకే చెందియున్నవి. మద్రాసు హిందువులలో నెక్కువభాగము ద్రావిడులు. ఉత్తరభారతదేశము యొక్క ఆర్యజాతితో వీరికి గలిగిన సంపర్కము చాల తక్కువ.

ఈ రాష్ట్రము శాలగు ప్రత్యేక భాషాప్రయుక్త ప్రాంతములుగా విభజింపబడియున్నది. ఇది తెలుగు, తమిళ, కన్న, మళయాళ, కన్నడము. ఈ ప్రజలయొక్క భావలంఘన వాఙ్మయములందును సంస్కృత పదములు చాల గలిగియున్నవి. కాని, యీ భావలకు సంస్కృతముతో నెట్టి సామాన్య సంబంధమును లేదు. దక్షిణదేశముయొక్క హిందూమత హిందూ శాసనాదానాం ప్రచారములు అర్వలక్షణముల కంటే ద్రావిడ లక్షణములనే ముఖ్యముగా గలిగియున్నవి. ఈ మతముందు నేదవిజ్ఞానము యొక్క మూలకే గాన్పించదు.

సంస్కృత విజ్ఞానముయొక్క నిర్మలత్వము

అయినప్పటికిని భారత దేశమంతటను యీ రాష్ట్రమే యొక్క హిందూరాష్ట్రమయ్యున్నది. దేశమందలి సంస్కృతపండితులలో కల్లు మద్రాసులోయే యొక్క ప్రవీణులు. వీరి సంస్కృత పండిత్యము సంస్కృతపతనము అతి కాస్తాత్రిక్రమముగా అతి శ్రావ్యముగను నుండును. సంస్కృత వాఙ్మయము అంగ ముఖ్యముగా వేదభాగము వీరి మూలముననే నిలిచియున్నది. ఇచ్చటనే వేదములు వంశపారంపర్యముగా జ్ఞాపకములో నుండుటచే, ఇంత కాస్తాత్రిక్రమము మంత్రోచ్చారణ సహితముగా నొకతరము నుండి మురియొకతరమునకు విరువక యీ వాఙ్మయము దిగివచ్చుట ప్రపంచవాఙ్మయ చారిత్రములో మరె యెచ్చటను గాన్పించదు. ప్రాచీనాధునిక కాలముల సంస్కృతములో పారాజీక హిందూమతము నున్నదేకే చెప్పిన తర్కవేదాంత మతోద్ధారకులు ముస్లిములు మద్రాసు రాష్ట్రమునకే జన్మించిరి. శంకరాచార్యులు తిరువాన్కూరులో జన్మించిన సంబూద్ధి బ్రాహ్మణుడు, రామానుజాచార్యులు, మధ్వాచార్యులు, వీరభయలుగూడ సంస్కృతములో అఖండపాండిత్యమున, ఆచార్యులగుదములను గడించిన మహా పురుషులు.

ఆర్యమతమునుండి భిన్నమార్గము ద్రొక్కుట

భారతదేశమునండి బౌద్ధమతము తొలగించిన కీర్తిగాని లేక యజ్ఞేరిగాని మద్రాసు హిందువులకే చెందియున్నది. మద్రాసు హిందూమతము ముఖ్యముగా బౌద్ధముగా నంతర హిందూమతము. ఈమతము విగ్రహారాధన బౌద్ధమతము యొక్క కర్మకాండనుండి చాలవరకు ఆద్రుచ్చెచ్చుకొనినను, ఉపనిషత్తులను వేదములను ఆధారము జేసికొనియున్నది. అయినను, యీ రెంటియొక్క బోధనకను, ఆచరణకును యెంతో భేదమున్నది.

మద్రాసు హిందూ మతోద్ధారకులు నాయకులు నేదమయొక్కయు మాత్రమయొక్కయు వ్యభేదవిధానము ననుసరింపలేదు. వేదవర్ణములలో బ్రాహ్మణ శూద్రవర్ణముల రెంటినిమాత్రమే వీరుపాటించిరి. ప్రత్యేకమున విధింపబడిన చాతుర్యవ్యవస్థను వీరు పూర్తిగా పాటించుటలేదు.

ఉత్తరాద్యులు బ్రాహ్మణులకు ఆత్మవృత్తసాస విచ్చియుండుటస్వతంత్రమే. కాని బ్రాహ్మణులనుశూద్రులకుగల యెడము క్షత్రియుల మూలమునను ప్రకృత మూలమునను గల పలుకనది. శూద్రులకొసగబడిన యనేకహక్కులు యీరెండు మధ్యవర్ణములకు నొసగబడినవి. ఉత్తరదేశములో యీరెండు వర్ణములను అనేక విషయములలో బ్రాహ్మణులతో సమానముగా హక్కులను గలిగియుంటిని. ఈవర్ణములకు చెందినవారు యజ్ఞపతిధారణము, వేదాధ్యయనముగాయత్రీ మంత్రజపము యజ్ఞసంస్కారము మున్నగు హక్కులను గలిగియుండిరి.

దక్షిణదేశములో బ్రాహ్మణమతము

ఉత్తరాద్యులు మతసంబంధమునట్టియు విద్యాసంబంధమునట్టియు విషయములలో బ్రాహ్మణుల కగ్రస్థానమొసగినను, ఆర్థికసంబంధమున విషయములలో బ్రాహ్మణులకు పరాధీనత్వమునే విధించిరి. బ్రాహ్మణుడు భూమినిసంపాదించినను, దున్నినను, లేక యెయితర వృత్తివలంబించినను, తన బ్రాహ్మణత్వమును విడనాడవలెను.

దక్షిణదేశములో, బ్రాహ్మణులు, మతసంబంధమున నట్టియు, విద్యాసంబంధమునట్టియు ఆర్థికసంబంధమున నట్టియు ఉధికారమునంతయుగూడ తమహక్కులకే రాబట్టుకొనగలిగిరి. నిజముచెప్పవలెననిన, శూద్రులనుండి యెట్టి భేదమును గోరుటకుగాని వీరికిహక్కులేదు. రాజ్యాధికారము బ్రాహ్మణేతర వాస్తవములో నుండినప్పుడుగూడ, రాజ్యాంగ తంత్రమును విధింపబడుచుండున సదుత్పలుచుండును, నిజమున నధికారము బ్రాహ్మణులయందే యుండెను.

ఈవిధముగా బ్రాహ్మణులు మతస్వాములుగను భూస్వాములుగనుగూడ సర్వాధికారము పొందియుండిరి. ఈవిధమున సర్వాధికారత్వము కొంతవరకు పూర్వదే (భూస్వామ్య పరిపాలన క్రిందనున్న)యూరోపుఖండమునందు దప్ప యింకెచ్చటను (క్రిందనున్న)యూరోపుఖండమునందు దప్ప యింకెచ్చటను గాన్పించదు. దక్షిణదేశములో బ్రాహ్మణుడు మానవుని కంటే నధికుడుగాను బ్రాహ్మణసంఘము మానవాధికుల సంఘముగాను పరిగణింపబడెను. బ్రాహ్మణేతరులకు వర్తించు శ్వాయత్తాత్మము బ్రాహ్మణులకు వర్తించకుండెను. ఒకడు బ్రాహ్మణకులమున బుట్టినంతమాత్రమున మానవాధికుడయ్యెను. తన యున్నతపదవినుండి తన యిచ్చవచ్చినట్లుగా యితరులను పరిపాలించు నధికారమును పొందియుండెను.

దక్షిణదేశము యొక్క అధికారప్రాబల్యము

శ్వాయత్తాత్మముందు బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును భేదము జూపబడునట్లుగా దక్షిణదేశ బ్రాహ్మణులు మనుస్మృతిని చాలవరకు మార్చుగావించిరిని శాకనుమానము బుట్టుచున్నది. ప్రస్తుత స్మృతి దక్షిణదేశమునకే తయారు జేయబడియుండునని నేను తలచెదను. ఈగ్రంథము కడు సమర్థులగు తంత్రజ్ఞులే తయారుగావించి బడినట్లుగా నున్నది. మహమ్మదీయుల ఆ

ధికారప్రాబల్యము గల కాలమునం దంతయును, లేక శంకరు డవతరించిన నాటినుండి యయినను, హిందూమతముందును, హిందూ తర్కశాస్త్రముందును, హిందూ పురాణములందును, ప్రబోధ ప్రచారము దక్షిణదేశమునుండియే వచ్చియుండును. ఆకాలమున దలి హిందూవాఙ్మయమునంతయు, శ్వాయత్తాత్మ తర్కశాస్త్ర పురాణాదిసంబంధ మగు హిందూవాఙ్మయమునంతయు, దక్షిణదేశ ప్రాబల్యముమే యున్నది. ప్రస్తుత మనుస్మృతిచే బ్రాహ్మణులకొసగబడిన యసాధారణ పదవి యీ కాలమునుండియే ప్రారంభమయి యుండును.

దక్షిణదేశ బ్రాహ్మణులలో మలబారు సంబూద్ధి బ్రాహ్మణులు తమజాతివారుగా భావింపబడుచున్నారు. వీరు దక్షిణదేశమునకు కీర్తిబచ్చి వారను శూద్రులను వారనుగూడ నయున్నారని, శంకరుడు సంబూద్ధి బ్రాహ్మణులను నేనివివరకే తెలిపియుంటిని. రామానుజ మధ్వాచార్య బోధయలను వీరి యుపదేశములను అధికారమును గూడ తొలగింప యత్నించినవారే. జగద్గురువీరమును శంకరుడు తనంతట తానే స్థాపించినో లేదో నాకు తెలియదు. కాని, ఆపేరుగల మరాఠీపరులు నలుగురుగూడ వాని యనుచరు లగుటయు, వానినుండి తమమతాధికారమును బొందుటయు నిజమయ్యున్నది. హిందూదేశమందలి సాగువులలో కల్లు నత్తువృత్తి గౌరవసాస మొసగబడిన దండిన శ్వాసుల ప్రతిష్ఠాపకుడు శంకరుడే యని నేదలంచెద.

జాతిభేదముల వరుసక్రమము

సంబూద్ధి బ్రాహ్మణులు సంస్కృత విద్యయుండును పరిశుదజీవితముండును ఆసాధారణముగు తమ పట్టుదలను కాపాడుకొనుటవలన యితరు లందరను అంటరానివారగున దగ్గరకు చేర

ఎ. నారాయణ భట్టుగారు

కోయంబతూరు వాస్తవ్యులు. హిందూమహామృదీయసఖ్యముగూర్చి గవర్నరుగారు ప్రకటించిన వ్యాపరచనపోటీయందు ప్రథమబహుమతి పతకమును బొందిరి. (ప్ర. భో. వీ.)

రానివారగు భావింపబడుట తలపించినది, ఈ విషయములో మద్రాసు హిందూమతమునకు వేరొకనాటి లేదు.

భారతదేశమందు యితర ప్రాంతములలో అంటరాని వారున్నారు గాని దగ్గరకు చేరరానివారు లేరు. మద్రాసు బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల దృష్టిలో భోజనము నేయరాదు. ఇది యెంతవరకు నిజమో నాకు తెలియదు. కాని కెల్లవైద్యుల నద్ద హిందూ భోజనకాలములో బ్రాహ్మణులకు ప్రత్యేక గది యేర్పాటు చేయబడియుండునని నేను చెప్పితిని. బ్రాహ్మణేతరులచే వండబడిన లేక ముట్టుకోబడిన పదార్థమును బ్రాహ్మణు డెవ్వడును తినవలదు. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులను అంటరానివారుగాను, బాతిలేనివారిని దగ్గరకు చేరరానివారుగాను, యెట్లు జూచెదరో బ్రాహ్మణేతరులు బాతిలేనివారిని అవిధముగనే జూచెదరు. బాతిలేనివారు గూడ తమలో తాము యీ విధమున కట్టుబాటులనే గలిగియుండును, ఇది యెంతటి శ్వాయమున విభేదములు! (సకేవము)

మోతీలాలు నెహ్రూగారు

ఇంగ్లాండు బోవుట ?
కలకత్తా, మే 23:—స్ట్రేట్సును నుండి విలేఖరి యిట్లు ప్రాయచున్నాడు. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ఇంగ్లాండునకు స్త్రీమరు టిక్కెట్టు (అజసరములేనిచో మానుకొను తలంపుతో) కొని తగు యేర్పాటులు జేసికొనినరయు అటనుండి కనడాకు సామ్రాజ్య పార్లమెంటు సభా ప్రతినిధిగ బోయెదరనియు అలహాబాదునుండి తెలియ వచ్చెను. తిరిగివచ్చునపుడు వారు అఫ్ఘనిస్తానము జూడబోయెదరు. ఈ యేర్పాటులన్నియు తన పక్షమునారి సలహాపై శాధారపడియుండును. (క్రీ. ప్రెసు.)

శ్రీ శ్రీ మహామహాపాధ్యాయ పండిత ఎం. లక్ష్మణసూరిగారు (ప్ర. భా. బి)

స్వదేశ సంస్థానములు

శ్రీమద్భిక్షు

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

జాంబాయి, మే 22:—పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు స్వదేశసంస్థానాధీశుల వ్యవహార సంస్కరణములను గూర్చి యీ క్రింది యభిప్రాయములను ప్రకటించుచున్నారు. మొదటిది—బ్రిటిషు యిండియా గవర్నమెంటువారికిని స్వదేశ సంస్థానాధీశులకును అన్యోన్యవ్యవహారములను పరిష్కారము చేయుటకై చేయబడిన ఏర్పాట్లనుగూర్చి ఆలోచించగా యీ విధానమువల్ల బ్రిటిషు యిండియా ప్రజలకును, స్వదేశ సంస్థానములకును భిన్న భావము కలుగజేసి అన్యోన్య సంబంధము లేకుండా పూర్తిగా ఎడబాటు చేయవలెనని యుద్దేశించుచున్నట్లుగా నున్నది.

బ్రిటిషు యిండియాలోని ప్రజలకు స్వపరిపాలనా హక్కులను ప్రసాదించబడుచున్నది. బాధ్యతాయుతపరిపాలనా పద్ధతులు అమలులోనికి యింకను రావలసివి. కాని స్వదేశ సంస్థానములయందు సదరు సంస్థానాధీశుల ఇష్టప్రకారము పరిపాలనాపద్ధతులు అమలులో నున్నవి. స్వదేశసంస్థానపరిపాలనాపద్ధతియను బ్రిటిష్ యిండియా పరిపాలనాపద్ధతియను సమానతత్వముగలిగి వ్యవహరించవలసిన నియమములేదు. భిన్న రాజ్యాంగప్రకృతిగల యీస్వదేశసంస్థానములకును బ్రిటిష్ యిండియా గవర్నమెంటువారికిని అన్యోన్య సహకారము ఎట్లు ఏర్పడగలదు?

హిందూదేశమునకు క్రమశః సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత పరిపాలనామండలి స్వరాజ్యమును ప్రసాదించెదమని బ్రిటిష్ వారు చెప్పుచున్నారు. అధినివేశ రాజ్యములలో కుల్యమైన పరిపాలనా విధానమును మనకు ప్రసాదించినప్పటికిని, బ్రిటిష్ ఇండియాలోని ప్రజలు మాత్రము ఇందుల కర్హులై యిండి స్వదేశ సంస్థానములలోని ప్రజలు మాత్రము బాధ్యతాయుత పరిపాలనా వాసన లేకుండిన యెడల హిందూదేశమునందలి యీ రెండు భాగములు ఒకదానితో నొకటి ఎట్లు కలసిపోవలసిందగును? ఇది అసంభవము. నిజముగా మనదేశమునకు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును బ్రిటిషు ప్రసాదించుటకే నిశ్చయించినయెడల యీ అసంభవమును వారు తొలగించుటకై పూనుకొనవలెను. అట్లు వారు పూనుకొననియెడల వారు ఇండియా చట్టమును కాసింది వపుడు కాసినోద్దేశము నిర్వచించుచు చేసినవాగ్దానము కేవలము దబ్బరములని చెప్పవలసియున్నది. మనకు ఇక సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కలలోని వార్తయగును. అధినివేశ రాజ్య కుల్యాధికారము ఆపాద్యమైన విషయము కాగలదు.

మనము క్రమశః స్వరాజ్యార్హత సంపాదించుటకయి యీశాసనసభలనుగూర్చి మన బ్రిటిషు యిండియాలో యేర్పాటుచేయబడినయెడల అట్టి స్వపరిపాలనాపద్ధతులు స్వదేశ సంస్థానములందుగూడ నెలకొల్పటకయి మార్గమేర్పడవలెను. అందుకయి నిబంధనలు నిర్ణయములు యేర్పడవలెను. స్వదేశ సంస్థానములందాడ మిగిలిన బ్రిటిషు ఇండియాలో సమముగా రాజ్యాంగ సంస్కరణము నొందునట్లు చేయవలెను. కనుక, స్వదేశ సంస్థానముల యభివృద్ధి యను బ్రిటిషుయిండియా యభివృద్ధియను అన్యోన్యశ్రయములు. కనుక రెంటిని విడదీసి, ఒకదానికే నైపునకవిషయ నియమించి ఇంకొకదానికి బట్టన కవిషే నియమించుట కూడదు. అట్లు చేయుటవల్ల రెంటిని ఎడబాటు చేయుట యగుచున్నది.

శ్రీ శ్రీ నల్లా సాందర్భవతి యమ్మగారు

ఈమె నిన్నటి ఉదయము 10½ గంటలకు మదరాసునందు తమ స్వగృహమును 'గురువిలాసము' నందు స్వర్గస్థురాలై యెను.

ఆయా స్వదేశ సంస్థానాధీశులు తమ ప్రత్యేక గౌరవాధికారములను మాత్రము కాపాడుకొనుటకై బ్రిటిష్ వారిని కోరుచున్నారు. ఈ స్వదేశ సంస్థానములన్నియు సమానముగ ఆమోదించి అమలుపరచబడిన పరిపాలనా పద్ధతులు కూడ నిర్వచించబడుచుకొనలేదు. ఏ సంస్థానమువారికి యిష్టమైన రాజ్యాంగపద్ధతి ఆ సంస్థానమువారు అమలుపరచెదరు. ఇందు వల్ల సమానాభివృద్ధికరమగు పద్ధతి ఏర్పడుటలేదు.

ఇప్పుడు బ్రిటిష్ యిండియాలో క్రమశః అమలులోనికి రావలసియున్న స్వపరిపాలనా పద్ధతులన్నమేలైన రాజ్యాంగవిధానము స్వరాజ్యసంసిద్ధికి శాశ్వతమై యుటలేదు. కనుక ఇట్టి రాజ్యాంగ సంస్కరణములే స్వదేశ సంస్థానములందుకూడ కలుగవలయును.

భవిష్యత్తులో స్వరాజ్యార్హతను సంస్థానముల ప్రజలు కూడ కలిగియుండుటకై స్వదేశ సంస్థానములందుగూడ యీ స్వపరిపాలనా పద్ధతులు నెలకొల్పవలసియునని విధించవలసియున్నది.

కాని, బ్రిటిషువారు యీ జోక్యమును వహించదలచుకొనలేదు. స్వదేశ సంస్థానములు పరిపాలనా పద్ధతులయందు సంస్కారమును అభివృద్ధిని పొందకుండయుండవలెననియే వారు కోరుచున్నారు. బ్రిటిషుయిండియా ప్రజలు మాత్రము ముందంజకేసి స్వాతంత్ర్యమునకై ఆందోళనచేయుచు నూతనోద్యమము పొంది విజృంభించి కలనము చేయుచున్నప్పుడు స్వదేశసంస్థానాధీశులు అమాతన ప్రజాందోళనకాటాటికి నిలవలేక బ్రిటిషు గవర్నమెంటువారి యిందకేరి తమసంస్థానములను కాపాడవలసినదిగా కోరదరు. అప్పుడు బ్రిటిషువారు స్వదేశసంస్థానములకు చేయుతగా నిలిచి బ్రిటిషుయిండియాలోని ప్రజల రాజకీయ కల్లోలములయొక్కయు విప్లవములయొక్కయు బాధ స్వదేశసంస్థానాధీశులకు లేకుండ జోకొట్టి తమకు నిత్యాశ్రయముగా పోవరచుకొనెదరు. ఈ విధముగా దూరలోచన చేసియే స్వదేశసంస్థానములను మాత్రము ప్రత్యేకముగా విడదీసి గవర్నమెంటువారు అభిమానముహింపుట కలిగినది.

ఈ విధముగా బ్రిటిషు మంత్రివర్గమువారు మనస్సులో నున్న ఊహలకు సేన స్పష్టముగా చూడగలను. బ్రిటిషు యిండియాలోని ప్రజలు స్వరాజ్యాందోళనము నిరంతరముగా చేయుచున్నారు. వారు పట్టినది భయకపువట్టుగా ఉన్నది. వారికోరికలప్రకారము ఇప్పుడు గాకపోయినను మరొకప్పుడైనను మనము వారికి హక్కులను ప్రసాదించవలసినప్పుడు. కాబట్టి బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రజలయొక్క స్వరాజ్యార్హతను భంగము చేయుటకై ఒక సాధనము తమదేతులలో ఇప్పటినుంచీయు ఉండవలయునని బ్రిటిషు మంత్రివర్గమువారు ఊహించుచున్నారు. అందుకయి స్వదేశసంస్థానాధీశులను దుర్బలస్థితిలోనుంచి ఆంధ్రప్రాయులగా జేసి మనకు ఆశ్రయముగా జేసికొనియుండుట మంచిది యని యీ బ్రిటిషు మంత్రివర్గమువారి తలంపు.

యిప్పుడు యీ బట్టనకవిషే ఒకటి నియమించి స్వదేశ సంస్థానాధీశులతో క్రొత్తవిర్మాటను ఒడంబడికలను బ్రిటిషువారు చేసికొని స్వదేశసంస్థానాధీశులు ఎప్పటికిని తల ఎత్తి ఎదురు తిరుగకుండునట్లుగా వారి నైపునసహాయము తమ ప్రధానమంత్రికి ఉంచబడుటకై ఏర్పాటుచేయబడింది.

ఈవిధముగా బ్రిటిషుయిండియాలోని ప్రజల స్వరాజ్యాందోళన వ్యర్థముచేసి ఆంధ్రప్రదేశ్ బ్రిటిషువారు ఊహించి యీపద్ధతి అమలుపరచియున్నారు.

కాని ప్రయోగా లన్నిటియందును ఒకలోతము కలదు. స్వరాజ్యప్రణాళికయందు కేవల స్వదేశసంస్థానాధీశులను మాత్రమే లెక్కగొనుటవల్ల ప్రయోజనములేదు. స్వదేశసంస్థానాధీశులచే పరిపాలించబడు ప్రజలునుగూడ సరకుగొనవలసియున్నది. బ్రిటిషు యిండియా గవర్నమెంటువారును బ్రిటిషు యిండియాలోని ప్రజలునుగూడ స్వరాజ్య ప్రణాళికయొక్క కర్తవ్య భావించవలయును.

స్వదేశ సంస్థానాధీశులయొక్క యభిప్రాయములను విజ్ఞాపనలను మాత్రమే గ్రహించి ఆ సంస్థానములలోని ప్రజల యభిప్రాయములను ఆశ్రయములను ఆ ప్రజలతో సంప్రదించి కనుకొనుటకై నను బట్టన కవిషే వారు పూనుకొనలేదు.

స్వదేశ సంస్థానాధీశులు శాశ్వతాశాసనముల నేర్పరచి తమ సంస్థానములను పాలించెదమని ఒడంబడిక యిచ్చెదరు. కాని ప్రభువు ఎంత దయామయుడైనను శ్రేష్టమైన పరిపాలనాపద్ధతికావాలదు. ప్రబాధికారముగల ప్రభుత్వవిధానమే శ్రేష్టముయినది. ఇటువంటి ప్రబాధికారము హక్కుల కయి బ్రిటిషు ఇండియాలోని ప్రజలందరూ అట్లుడికనట్లుడిక పోవుచుండగా ఇరుగుపొరుగుననున్న స్వదేశసంస్థానముల ప్రజలు యీ ప్రబాధికారాధికార వాంఛలను భావములను లేకుండ విన్నకుండెదరా? అది అసంభవము. కనుక స్వదేశసంస్థానముల సంధికారములోనేయుంచి బ్రిటిషువారియొక్క నిత్యాశ్రయముగా జేసికొనదలచుట బ్రిటిషుమంత్రివర్గమువారి మరొకతలంపు. కనుక స్వదేశ సంస్థానాధీశులు తాము ప్రత్యేకముగా బ్రిటిషువారి ఆశ్రయమునకొరచు తమ హక్కులను తాము ప్రత్యేకముగా అడిగి పొందుటకన్న బ్రిటిషు యిండియా ప్రజలతోడను తమ సంస్థానముల ప్రజలతోడను సహకార భావముతో మెలగి చేయున కంతుకును శ్రేయకరమైన విధానమును సాధించుటకై తోడ్పడుటయే శ్రేయోదాయకము. అందరికిని సమానమైన తారకమార్గము.

స్వదేశసంస్థానాధీశ పరిపాలితుల తీర్మానము
స్వదేశ సంస్థానాధీశ పరిపాలితుల మహాసభయొక్క కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు యీ క్రిందితీర్మానము చేసిరి:—స్వదేశ సంస్థానములలోని ప్రజల యభిప్రాయములను విచారించి తేలికకొనకయే బట్టన కవిషే వారు చేసెడి నిర్ణయములను ఏర్పాట్లను సంస్థానములలోని ప్రజలకు ఆదరణీయములు కావాలవు. జాంబాయిలో జరిగిన సంస్థానాధీశుల సభయందు ఆలోచింపబడిన పద్ధతులను, సర్వతెస్తీసాట్లు స్పష్టముగారి ప్రణాళికయను, సంస్థానములలోని ప్రజలకు అర్హమైన యాదాములనియు, బ్రిటిషు యిండియాలోని ప్రజలకుగూడ హానికరములనియు అభిల భారతాధివాంఛించుచున్న స్వరాజ్యాదర్శమునకు భంగకరమని యీ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు భావించుచున్నారు.

(అ. ప్రె.)

మేయోకన్య గ్రంథము గు భారత మాత పై విమర్శ

సి. ఎస్. ఆంధ్రాసుగారి ప్రత్యుత్తరము

గాంధీమహాత్ముని ఉపదేశము

(సంతాపముతోడను సంతోషముతోడను యీ దిగువ ప్రకరణమునకు నేను తాపోపగిలినది. ఇంకను మరొకటి గూడ ప్రకటింపబడును. మేయోకన్య కిదివరకే చాల ప్రత్యుత్తరము లియ్యబడినవి. మేయోకన్య సంతోషముగూడ నాకు కలదు. మేయోకన్య మోసిన నిందలను చదివినవారు వానికివివేకము ప్రకటింపబడిన ప్రత్యుత్తరములను ఇప్పుడు ప్రకటింపబడుచున్న ప్రత్యుత్తరములనుగూడ చదువుచున్నారను నమ్మకము నాకున్నచో దీని బంధు ఆంధ్రాసుగారి ప్రత్యుత్తరమును ప్రకటింపబడునని నీ నింతగా సంతోషించియుండెను. ఈ ప్రత్యుత్తరము లా పాతకులకు చేరవనియు అందులను వాని విలువ చాల తగ్గుచున్నదినియు నేను తలచుచున్నాను. మేయోకన్య హానికరముగు సిద్ధాంతమును వెల్లడించుచున్నది. ఏజాతియును ప్రపంచమునకు హానికరముగానుండకలదు. భారతదేశ మేంతమాత్రమును ప్రపంచమునకు హానికరముకాదు. మేయోకన్యవంటి గ్రంథకర్తలే హానికరులు. కేవలము ప్రత్యుత్తరములవలన నది యెంత పదిత్రములుగను సమర్థములుగను యుండిననుగూడ తగినపని జరుగునని నేను తలచును. అసత్యములను పలుకువారిని వ్రాయువారిని కేవలము సత్యములను పలుకుటవలనను వ్రాయుటవలనను నిరోధింపజాలమరలను నా అభిప్రాయము ఇంతకంటె భిన్నమును ఉదారమునకు పని జరిగిన నేగాని యీ హానికరము ప్రచారమును నిరోధింపజాలము. కాని దీనిబంధు ఆంధ్రాసుగారివంటి వారి వ్రాతలకంటె శ్రేష్ఠముగు సాధన మేదియును నా కింకను గోచరింపలేదు. ఎందుకంటే యీ విమర్శకమున కభిప్రాయము నందు ఆంధ్రాసుగారును నేనును యేకీభవించుటవలనను యిట్టి వ్రాతల కింకను అవకాశము కలదని ఆంధ్రాసుగారు గట్టిగా నమ్ముచుండుట వలనను నేను కాదనజాలకపోతిని. మరియును మేయోకన్య గ్రంథమును చదివిన వారిలో నొకరైన యీ ప్రత్యుత్తరములను చదివి తమదురభిప్రాయములను మార్చుకొనగలిగినచో నదియును కొంత లాభమే యని ఆంధ్రాసుగారివలె నేనును నమ్ముచున్నాను.

ఆంధ్రాసుగారి ప్రత్యుత్తరము

మేయోకన్య గ్రంథమునకు ప్రత్యుత్తరము నియ్యవలెనని కాన్పురులో ఆలయిండియా ప్రేమయూనియను కాగ్రెగేషనువారి కేగ్రీవముగా నమ్మకొరిగి. దీనినిగూర్చినవార్త ఇంగ్లాండు ఆమెరికా దేశములలో విస్తారముగా వ్యాపించినది. ఈ ప్రత్యుత్తరము మొదట ఎంగ్లం యిండియాలోనే ప్రకటింపబడవలెనని నేను ముఖ్యముగా కోరుచుంటిని. ఆ ప్రత్యేక ధోరణి కలుగుదుమను త్రైలిలోనే నేను వ్రాయుటకు యత్నించుచుంటిని. నాకు కార్య భారము మిక్కిలు ముగా నుండుట చేత ప్రత్యుత్తరమునే నుద్దేశించి సంత పట్టియుగా నుండుటకు తగిన విక్రాంతి నాకు లభింపనందులకు నేను మిగుల చింతించుచున్నాను. ఇటుపై నెవ్వరయితో నట్టి విక్రాంతి నాకు లభించునట్టి అవకాశ మేదియును గోచరింపక పోవుటచే ఈ ప్రత్యుత్తరమునే ప్రకటింపవలెనని సంపాదకులను నేను వేడుకొంటిని. ఇతరదేశములలో నైవనో నేను కాపీరైటు హక్కులను బడయగోరెదనుగాని భారతదేశము నందు నే నట్టి హక్కులను బడయగోరను.

మేయోకన్య గ్రంథము ప్రకటింపబడిన వెంటనే ఆమెకు గల సారస్వతభావమునుగూర్చిన విషయములు కొన్ని వెల్లడియైనవి. యుద్ధము ముగియగానే ప్రచారముకారకాక గ్రంథమును వ్రాయుట కామెను నియమించిరని గూడ వెల్లడియైనది. భయద్విషములను నేను త్రోసివేలివైచివులనుగూర్చి ఆమె వ్రాసిన రెండవ గ్రంథమునందు గూడ నట్టి పద్ధతినే అనుసరించినది. తన యవ్వనదశలో కలకత్తాలో నున్నప్పుడు ఆంగ్ల ప్రతికా సంపాదకుడుగా నుండిన ఎస్. కే. రాజ్ కి ష్టగారు మేయోకన్యనుగూర్చి వ్రాసిన వాక్యము లీ సందర్భమున చాల ముఖ్యమైనవిగాన వాని నీదిగువను పూర్తిగా వివరించుచున్నాను.

“రెండేండ్లక్రితము ఫిలిపైను దీవులనుగూర్చి ప్రచారము కొరకు మేయోకన్య వ్రాసిన గ్రంథమును నేను చదివెతిని. ఇకనీమె భారతదేశమునకుగూడ నిర్భయముగా వెళ్లి ఫిలిపైను దీవులనుగూర్చిన భయద్విషములను గ్రంథమున నెట్టి ఫలితమును మరల సానింపెనో అట్టి ఫలితమునే సిద్ధపరచుచు భారతదేశమునుగూర్చిగూడ తప్పక యొక గ్రంథమును వ్రాయగలదని నాకప్పుడే తట్టినది. ఆమెకావారు ఫిలిపైను దీవులపై సాధికారమును వదులుగూడదు. వారు వదలివినచో ఆ దీవుల

స్వాధీనవాదులును వడ్డీవ్యాపారముచేయు సామంతులును ఆచటి సామాన్యజనులను బ్రతికి ముండుగా నేపిత్తు చర్యలు లను నలిపించెదరు అను ఫలితమును పిలిపైను దీవులనుగూర్చి యామె తేల్చివది. భారతదేశమునందుగూడ మేయోకన్య యట్టిఫలితమునే తేల్చగలవని నాకు గట్టిసమ్మత మున్నదే కలిగినది. భారతదేశముల మధ్య కొంతకాలము నివసించిన పిమ్మట నొక ఆమెకాఖండవాసిగాని యెకోపాఖండవాసిగాని యెట్టి భావములను సహజముగా వెల్లడించునో అట్టి భావములనే వెల్లడించుచు నేను ముగింపవలసివెతిని. నేను భారతదేశమునందు ఆయిదేండ్లుంటిని. నాపనినిబట్టి అన్నిరకముల భారతీయులను కలుసుకొనుటకు నాకు అత్యధికముగ నవకాశము లభించినది. భారతీయులలో పెక్కుమంది నాకు మిత్రులుకలరు. నేను వారి యింట్లలోనికిపోయి చూచియుంటిని. గ్రామములలోను నగరములలోను కూర్చునిచేయువారి సిద్ధిని నేను గమనించితిని. మేయోకన్య వివిధ దేశములందలి అత్యధిక సంఖ్యాకులగు పాతకులకు సమకూర్చిన వర్తనమును నే నదివరకు నామనకులో కుదుర్చుకొనిన భావములను పోల్చి చూడగా నాకు విచారముకు విధ్రువుమునుకూడ కలిగెను”

అని రాజ్ కి ష్టగారు వ్రాసిరి. ఆయన పత్రికా సంపాదకుడుగా చిరకాలము భారతదేశమునందుండి అధికముగ ననుభవమును గడించెను. చాలకాలము భారతదేశమునందుండి భారతీయుల సిద్ధిగతులను అంతర్వ్యమును బాగుగా గ్రహింపగలిగిన ఆమెరికా వారికిని వికోపావారికిని యెట్టి అభిప్రాయములు సహజముగా కలుగునో అట్టి అభిప్రాయములనే వెల్లడించుచున్నానని ఆయన వ్రాసెను.

ఈ ప్రత్యేక విధముగు ప్రచారమును గూర్చి చెప్పవలసినదింతమాత్రమే కాదు. మొదటి నుండియు నిగూఢముకానిదియు నిర్ధారణయైనదియు నగు రాజకీయ సంకల్ప మొకటి దీనికి మూలకమయ్యెయున్నది. తెల్లజాతి అధికత్వమును ప్రాజాపత్యమును నిరంతరమును గట్టిగా ప్రతిపాదించుచుండువారి భావములనే మేయోకన్య స్పష్టముగా వెల్లడించినది. ఈభావము ప్రబలముగా నున్నదనుట కనేక సూచన లీ గ్రంథమున కలవు. ఈప్రాజాపత్య మంతరించునీమోయను వాదనోపముగూడ నామె స్పష్టపరచియుండెను.

ఫిలిపైను దీవులవారికి స్వాతంత్ర్యము లభింపబడకుండ చేయుటకు కుట్రచేయివలయు గ్రంథము నామె వ్రాసినది. వికోపా మహాసంగ్రామము ముగిసిన క్రాంతి కోజులలో నమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందు ప్రజలధికముగ నాదార్యమును వెల్లడించుచు ఫిలిపైను దీవులకు స్వాతంత్ర్యము నియ్యవలెనని యర్పించుచున్న మందితరులను మేయోకన్య ప్రెండువునలె నడ్డుపడి ఫిలిపైను దీవులలోని ప్రజలు యర్పింపకలరని తేలువుచు నాగ్రంథమును వ్రాసి ప్రకటించినది.

మరల నిపుడు రాయలు కమిషను భారతదేశమునకు రానున్న గొప్ప తరుణమున నీగ్రంథమును వ్రాసి ప్రకటించినది. తాను రాజకీయములనుగూర్చి యేమియును వ్రాయనని ఆగ్రంథములోనే నిర్ధారణగా తేలుచుండెను ఆమెనుండి అంతయువరకును (బిటిషు సామ్రాజ్యవాదమునే) లోపనచుచు వ్రాసియుండెను. ఆమె తనవాదమును సిద్ధపరచిన పద్ధతివలననే ఆమె సంకల్పము విడిచివైచినది. మొదటి నూరుపుటలలోను భారతదేశమునందలి సాంఘిక మతవిషయములను లోపముల నామె వెల్లడించినది. ఈరీతిగా రంగమును సిద్ధపరచినపిమ్మట బిటిషు పరిపాలన ముండితీరవలెనని బాహ్యముగా ప్రచారము చేయుట కనుకూలమునకు తక్కిన భాగమునంతయు పూర్తిచేసినది.

ఉచితముగా పంచిపెట్టుటకే భారత మాత యనుపేరుగల యీ గ్రంథముయొక్క ప్రతుల నధికముగాకొనరని తెలిసినది. ఇండియా వికోపా దేశములమధ్య రాకపోకలు చేయునట్టి స్త్రీమలలోనుండు గ్రంథాలయములలో స్త్రీమలకుదోస్తగుల గదులలోను యీ గ్రంథములు కనబడగలవు. ఆంగ్లదేశమున పార్లమెంటు రెండుసభల (ప్రభువులు-ప్రజలు) సభ్యుల కందరికిని యీ గ్రంథము బుచితముగా పంపబడెను. మూడుప్రతులు తన కుచితముగా పంపబడెనని పార్లమెంటు సభ్యుడగు నొక కార్మిక పక్ష నాయకుడు స్పష్టముగా తెలిపెను. ఆమెరికాదేశమునందుగూడ నిలువే ప్రతులు విస్తారముగా పంచిపెట్టబడెను. ఈరీతిగా నీ గ్రంథమునకు పెక్కు కూర్పులు జరిగినను గ్రంథములన్నియును అమ్మివేయబడినవి. ఇతర దేశములందు గూడ నీ విషయము విలులనే వ్యాపించినది. ఇండియా

మెట్రోపొలిటను (క్రైస్తవ మతాధికారి) దక్షిణాఫ్రికాలో నీ గ్రంథమును బహిరంగముగా నిరసించెను. అట్టిరీతిగా కెనడా దేశములందుగూడ భారతదేశమునుగూర్చి బాగుగాను వ్యయముగాను తెలుసుకొనియున్న బాధ్యతగలవా రీగ్రంథమును నిరసించిరి. భారతీయులందరు నీగ్రంథము నేకగ్రీవముగా నిరసించిరి. స్త్రీలును పురుషులనుగూడ సహనముగానే దీనిని బహిష్కరించిరి. నాయకులవారు యీ హానికర ఆశ్వాసమునకును అధికముగు సంతాపమును జెంది దీనిని నిరసించుచు గ్రంథములను గూడ వ్రాసి ప్రకటించిరి.

అసియా ఖండము పాశ్చాత్యమునకు కింకను అభివృద్ధి నొందునను భయమును అసియా ఖండముపట్ల ప్రతిహేతుభావమును పాశ్చాత్యులకు మొదటినుండియు కలవు. కావున అసియా ఖండము ఉపద్రవకరమును భీతినిట్టి అందోళన కరములగు గ్రంథములవలన వృద్ధి నొందిండుట కడు కులభము. మేయోకన్య మనఃపూర్వకముగా నీ భీతిని ప్రబు చేసినది. భారతీయులకు కలిగిన బాధలను తొలగింపవలెనను సుదూరభావముతో స్వార్థ విరహితముగ సంస్కరణమునకు పూనుకొనిన దానివలె నటింపుచు అతితీవ్రములగు జాతిద్వేషములను ప్రేరేపించుటకు కారణమైన యీ గ్రంథము నామె వ్రాసినది. వ్యవసాయమునకు భారతదేశము కేవలము అస్వయం, అతి ప్రమాదకరము. ప్రపంచమునకు భారతదేశము హానికరము అను భావములను ఆమెరికా దేశము వారికిని యింగ్లాండు దేశము వారికిని బాగుగా కలుగజేయుటకే ఆమె యీ గ్రంథమును వ్రాసినది.

పాశ్చాత్యదేశములందున్న భారత కేత్రువు లీనూతన జాతి ద్వేషక సామగ్రిని కేత్రించునలెనుండ వినియోగించిరి. అందువలన అసియా ఖండవాసుల పట్లగల ద్వేషము మరింత ప్రబలినది. తాను పక్షపాతము లేకుండ వ్రాసినదిని మేయోకన్య యిప్పటికిని నుడువుచునే యుండుటచే ఆమె పూర్వోక్త మంతయు నిచట సాకల్యముగా వివరింపవలసినవిచ్చినది. ఆమెకు భారతదేశము పట్లగల ప్రతిహేతు భావమును వెల్లడింపవలసివచ్చినది. ఈ గ్రంథము ప్రకటింపబడినది మొదలు ఆమె దోషములను అసత్యములను చాలమంది గ్రంథకర్తలు వెల్లడించుచునే యున్నారు. ఎవరివాక్యముల నామె తన గ్రంథమున నుదహరించెనో వారందరును ఆమె వ్రాసిన వ్రాతలసత్యములని ప్రకటించియున్నారు. ఆమె వ్రాసిన అబద్ధములను వారు స్పష్టముగా చూపించిరి. ఒక నీతికాలమున కొన్ని నెలలుమాత్రమే భారతదేశమున సంచారముచేసి ఆశామకులు తెలిసిన విషయముల నన్నిటినిచేర్చి వ్రాసిన గ్రంథమునందు తప్పుడు వ్రాతలు తప్ప మరేముండగలవు.

గ్రంథాంతమున తన గ్రంథమునుగూర్చి “మిత్రుని గాయములు విశ్వాసయుతములు” అనునొక సామెక నామె యుదహరించినది. ఆమె నిజముగ భారతదేశములకు మేమునే కోరుచున్నయెడల మొదట తన పద్ధానమును నిదర్శన పూర్వకముగా వెల్లడించినపిమ్మట నీ గ్రంథమును వ్రాసియుండవలెను. మొదట భారతీయులతోపాటు కష్టముల ననుభవించుట కామె నేర్చుకొనియుండవలసినది. అటుల చేయునందు చేతులార నట్టి గాయములను కలిగించుట కామె సాహసించి యుండకూడదు. స్వాతంత్ర్య దేశములనుండి భారతదేశమునకు రానున్న నిక్కపు మిత్రులెవరును భారతీయుల స్వాతంత్ర్యముపట్ల సానుభూతి నైనను కనీసపక్షము వెల్లడింపకుండ దేశమున ననుగడ నొల్లరు. కాని బిటిషు పరిపాలనమునకు లోబడియుండవలె ననునదియే మేయోకన్య పద్ధానముతో చేయునట్టి ఉపదేశమైయున్నది. తాను ప్రేరేపించుచున్న సాంఘికలోపము లన్నియును విచేషము పరిపాలనమున వృద్ధి నొందుచున్నవిని ఆమె గ్రహింపనొల్లకుండనున్నది. (ఎంగ్లం యిండియా 17-5-28)

సుప్రసిద్ధనాటకములు	
(బి. లక్ష్మీకాంతకవి)	4718
సత్యహరిశ్చంద్రము	0-0-0
సాతాజితము (శృంగారకవము)	0-12-0
చిత్రమాధవనాటకము (comedy of errors)	0-8-0
హాస్యరసప్రధానము (దండు కుబ్జానధిని)	
కళాచూడామణి (శ్రీశంకరాచార్యుని)	
బ్రహ్మ్యంభాగవతులు అర్ధతాత్పర్య విశేషములు	1-0-0
శ్రీకృష్ణకళకము (కుబ్జాచార్యభాగవతులు)	0-1-8
భజగోవిందశ్లోకములు(కుబ్జాచార్యభాగవతులు) పద్యములతో	0-1-0
శ్రీలక్ష్మీనృసింహస్తోత్రము	0-1-0
వికోరియాడిపో, మైలాపూరు, మద్రాసు.	

భోర్లు సెంటుజార్ల గెజెటు

సానికస్యపరిపాలనాశాఖ

డా|| సి. జి. పండిట్ కింగ్ డిప్యూటీ సెంటుజార్ల గా నియమింపబడిరి.

ఎన్. విజయరావుగారు సెంటుజార్ల ఆఫీస్ గానికా నియమింపబడిరి.

ఎస్. రామచంద్రగారు తూకి గోదావరి జిల్లా ఆఫీస్ గానికా నియమింపబడిరి.

సి. అబ్దుల్ గానికా విశాఖపట్నము మెడికల్ కాలేజీలో ఆప్రెంటిస్ డిప్రెండరుగా నియమింపబడిరి.

డా|| ఎస్. ఎల్. కమల్ గారు విశాఖపట్నము ఆసుపత్రి నూపరెంటుగా నియమింపబడిరి.

ఎన్. వైద్యనాథ అయ్యగారు మదరాసు జనరల్ ఆస్పత్రిలో ఆసిస్టెంటు సెనియరు మెడికల్ ఆఫీసరుగా నియమింపబడిరి.

ఎస్. జె. సాలూబా గారు బెల్గాం జిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరుగా నియమింపబడిరి.

సి. సీతారామరాజు, ఎ. ఎస్. రామచంద్రన్, పి. ఆర్. కల్యాణసుందరం, ఆర్. కె. శ్రీశ్రీవర్మ, రంజన్ గార్లు మదరాసు మెడికల్ సర్వీసునందు సివిల్ ఆసిస్టెంటు సర్జనులగా నియమింపబడిరి.

బి. టి. కృష్ణన్ గారు మదరాసు మెడికల్ కాలేజీలో ఫిజియాలజీ ప్రొఫెసరుగా నియమింపబడిరి.

ఆర్. ఆర్. విలియమ్స్ గారు మదరాసు జనరల్ ఆసుపత్రిలో రిపరేటరుగా నియమింపబడిరి.

డి. కనకపథేన్ గారు తాత్కాలికముగ నీరవతి నియమింపబడిరి.

టి. ఎన్. రామకృష్ణరెడ్డి, నల్లారి నారాయణరెడ్డిగారు మదనపల్లి తాలూకాలోను క్రమముగా అధ్యక్ష ఉపాధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

ప విత్తం శాఖ

ఎస్. వి. రామయ్య రి. సి. ఎస్. గారు కృష్ణా జిల్లా కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

యి. జి. రూఢర్ ఫర్లగారు పంచాయతీల రిజిస్ట్రార్ జనరలుగా నియమింపబడిరి.

రా|| బి|| ఎన్. గోపాలస్వామి అయ్యగారు అనంతపురం జిల్లా కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

ఎ. జి. బేసగారు పెనకొండ జిల్లాకు సబ్ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

యి. భాస్కరరావు నాయుడుగారు గూడూరు డివిజనుకు, పి. రాజగోపాల్ గారు నర్సాపూరు డివిజనుకు సబ్ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

రాజకీయ శాఖ

జె. హెచ్. విల్కె గారు మదరాసునందు లెఫ్టినెంట్ గాని కాన్సలుగా నియమింపబడిరి.

జ్యూడిషియల్ శాఖ

ఆర్. హ్యూమ్ గారు మదనపల్లి పోలీసు నూపరెంటుగా నియమింపబడిరి.

ఎన్. బాపయ్య నాయుడుగారు పల్నాటికి సబ్ జడ్జి అబ్దుల్ కాసిమ్ రాజ్యసాహెబ్ గారు తెనాలికి డి|| పోలీసు నూపరెంటుగా నియమింపబడిరి.

మతశాఖ

రివ. ఆర్. ఆల్బర్ట్ టెయిలర్ గారు బెత్తెరెడ్డి తాలూకా యందు వివాహాల సెన్సల నోసంగుటకు చెయియటకు ఆధికారులుగా నియమింపబడిరి.

శ్యామశాఖ

గమ్మ సత్యనారాయణంతులుగారు విశాఖపట్నము జిల్లా యందు కోఠా అప్పారావు నాయుడుగారు గంజాం జిల్లాలోను అఫీషియల్ రిసీవరుగా నియమింపబడిరి.

ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు, గుర్జుల కొండయ్య గారు కడప జిల్లాలో మదరాసు ల్యూట్ ఆఫ్స్ గల ఆధికారముల నన్నిటిని వినియోగించునధికార మొసంగబడిరి.

అభివృద్ధి శాఖ

ఎస్ వెంకట రత్నమ్ గారు తెజవాడ కోఆపరేటివ్ సొసైటీలకు ఆసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ గా నియమింపబడిరి.

ఎస్. సుందర శివరావుగారు గంజాం విశాఖపట్నం, గోదావరి జిల్లాల ఏజెన్సీలలో సహాయ సంగ్రహాలకు మరీయేక ఆసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ గా నియమింపబడిరి.

పత్తి పరిశోధన శాఖ

దేవిస్వామి, ఎ. బాస్కెంటుగారు వాల్తేరు పర్మిట్లకు స్టీముబోయిల్ గా నియమింపబడిరి

శ్యామశాఖ (విద్య)

జె. తెవికాగారు పి|| గోదావరి జిల్లా ఎడ్యుకేషను బోర్డు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

ఎ. ఎస్. బాస్కెంటుగారు గుంటూరు జిల్లా ఎడ్యుకేషను బోర్డుకు సభ్యులు నియమింపబడిరి.

సి. కె. రామకృష్ణగారు గుంటూరు జిల్లా విద్యాధికారిగా నియమింపబడిరి.

బాబాజీ అబ్దుల్ హమీద్ సాహెబ్ బహదూర్ డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షనుగా కెన్సర్ ఆసిస్టెంటుగా నియమింపబడిరి.

వంగల నరసింహ దీక్షితులు గారు గూటి డిప్రీప్రెషను సబుగా నియమింపబడిరి.

లియన్ టి. రామస్వామి అయ్యగారు కృష్ణా పత్తిని డివిజనుకు రేపర్టేసుడులు ఆసిస్టెంటు ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

పి. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యగారు కృష్ణా సెంట్రల్ డివిజనుకు ఆ. ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

ఎ. రామస్వామి అయ్యగారు కృష్ణా సెంట్రల్ డివిజను లాకుల రెవ్యులకు మామటకు ఆ. ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

ఎస్ లియన్ డెవలప్ మెంట్ గా కృష్ణా పి|| డివిజనుకు ఆసిస్టెంటు ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

వైద్యశాఖ

ఆర్. శ్రీనాథన్ గారు మదరాసు మెడికల్ కాలేజీ యందు వైద్యసాధ్యాయునికి సహాయవాదకుని 19-1-1928 నుండి 19-4-1928 వరకు పనిచేసి, వి. సుందరేశ్వర గారు విశాఖ జిల్లా మెడికల్ కాలేజీలో సహాయ వైద్యసాధ్యాయునిగా నియమింపబడిరి. పి. వి. వెంకటస్వామిగారు విశాఖపట్నము ఆసుపత్రిలో రెసిడెంటు మెడికల్ ఆఫీసరుగా నియమింపబడిరి.

జాడీషి కల

మిర్జాహసనాలి ఇస్కానీ సాహెబ్ బహదూరుగారు రామచంద్రపురమునకు, ఎల్లాపెద్ది శ్రీరాములుగారు రాజోలుకు, నల్లూరి గోపాలకృష్ణారావుగారు బంపరమనరు జిల్లా మున్సిలరుగా నియమింపబడిరి.

చెంగల్పట్ జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ:— నిన్న మైలాపూరులో సమావేశమై రాజ్ పు కంజీవీరేశ్వరకాలమున గట్టి ప్రచారమున సల్పుటకు జిల్లా యందంతటను సైనికసంఘ బోధనా కార్యములను తీవ్ర ప్రచారమున సల్పుటకు తీర్మానించిరి.

బెజ్జవాడ (స్వకీయ విలేజింగ్)

ఉద్యోగములు

మే, 28:— మునీషురెడ్డిగారు టి. యల్. ఆర్. చంద్రా వి. సి. యస్. గారు ప్రైవేట్ కనీయములకు బాదక కలిగారు. వారచట రెండువారములు యందు. జిల్లా కలెక్టరు పి. ఆర్. వెంకటేశ, వి. సి. యస్. గారు తెలుపుచున్న సదుపాయములను సందర్శించి చూడెదరు.

యస్. రామచంద్రన్, వి. సి. యస్. గారు మాకు సబ్ కలెక్టరుగా వచ్చినారు. యూనివర్సిటీ రిజిస్ట్రార్ పి. డి. సుబ్రహ్మణ్యం శ్రేణిగారు బందరు వెళ్లి నారు, ఎండికాలనుండి వారచటనే గడపుదురు.

వివాహ వయోనిర్ణయ శాసనమునకు అనుగుణిత

ఈ శాసనమునకు తమ అనుగుణిత తెలియజేరములకు గాను ఈ. టి. మున. దలి బ్రాహ్మణులు, వైశ్యులు 19 వ తేదీని సభకు జరిగి శాసనమునకు వ్యతిరేకుగ తీర్మానముల నామొంది ప్రభుత్వము వారికి ముఖముల నంపినారు

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా బోర్డు

ఆంధ్రజిల్లాలల్లిటిలోను యాజిల్లాబోర్డు ఒక్కటియే యంతవరకు నామినేటెడ్డు ప్రెసిడెంటుగొనబడినది. గతవత్సరము చేసిన నామినేషను యానెల 9 వ తేదీలో ఆంధ్రమొండినది. ఆందుల జిల్లా కలెక్టరుగారికి తాత్కాలికా ధ్యక్షునిగా నియమించిరి ఇటుల నియమింపుచు ఎన్నిక ప్రెసిడెంటును నియమింపుచున్నామనిమాత్రము గవర్న మెంటువారి రింకెనకు వుత్తరవులవంపినటుల కన్పట్టెను. ఆంధ్రదేశపు జిల్లాలలో మహమ్మదీయ ప్రెసిడెంటు లేదనియు ఆంధ్రుల యాజిల్లా ఒక్కటే యంకను నామినేషనుగొనబడినదియు, యాపండిగ్ సిథిలో నొక మహమ్మదీయుని నామినేషను చేసి మహమ్మదీయులను సంతృప్తిపరుచుదుమనియు మున్నగు వంతులెన్నియో బయట చేడచున్నవి. నిజమెంతో తెలియజున్నది. అన్ని తాలూకాలోను ఎన్నికలకరిగి ఎన్నికలలో విజయముంది ఏర్పడుచున్న జిల్లాబోర్డుమొదలు నియమింపబడుచున్న సిథిలో ఎన్నిక సభ్యులలో నుంచి ప్రెసిడెంటును ఎన్నుకొను ఆధికారమును రూపుమాపుటకు గవర్న మెంటువారు ప్రయత్నించుటల యాజిల్లాలోని ప్రజలలో కలగే అసంతృప్తికి మేరయ్యెదడు. ఈ పండిగ్ సిథి తొలగింపుకు వెంటనే గవర్న మెంటువారు జిల్లా బోర్డును ఎన్నిక ప్రెసిడెంటును యెప్పుడున్నామని వుత్తరవు చేయుట మంచిదని గ్రహించుటగాక, (జిల్లావాసి)

మదరాసువార్తలు

నేటి ఆత్మవ్యయము, 107.

మదరాసునందు మరణసంఖ్య:— ఈ నెల 19 వ తేదీలో ఆంధ్రమైనవారమున 4 గురు కలరా, 5 గురు మళూచి, 8 గురు కైఫాయిదు, 28 మలేరియా, 20 తదితర జ్వరముల వలనను చనిపోయిరి.

ఆరుంధతీయ మహాసభ పంచాయతీకోర్టు:— ఈ నెల 20 వ తేదీని రావుసాహెబ్ ఎల్. సి. గురుస్వామి గారి యధ్యక్షత్వక్రింద సమావేశమయి మూడు కేసులను విచారింపి తీర్పుచెప్పెను.

పార్లమెంటు సాక్షిగా వెలలో ప్రశ్నయాన్ని:— మొన్న మంగళవారమునాడు ఆర్ధరాత్రినే తిరువల్లిక్కేటిలో నున్న పార్లమెంటు సాక్షిగా వెలలో పుసాల అగ్ని క'మిటీ యయ్యెను. రెండు అగ్ని నాల్గు యంత్రముల వల్లబుటకుబోయెను. గాని కోమిటిని కేసులకు మార్గమునగానలేక ఊరకయొండవలసివచ్చెను. కోమిటినుండు పూజార్లు మన్నననారే యగ్ని నార్చివేసిరి. మట్టుప్రక్కలకుగూడ వ్యాపింపకుండజేసిరి.

కీ|| శే|| ఆర్. పరినియూండి మొదలియాయగారు:— విక గత శనివారము నాకు కంజీయార్చేటలో తమ స్వంతగృహమున 'లని' విలాసమున పరమపదించిరి. వీరి వయసు 74 ఏండ్లు. వీరు పట్టుబట్టు వర్తకులు.

వాయిద్య పరికరముల ప్రదర్శనము గానీవా యిద్య పరికరముల ప్రదర్శనము కై ప్రవయువన సంఘాలయమున ఎప్పుడేడులో రేపు సాయంకాలము 5-30 గల ప్రారంభమగును. న్యా. రామేశం వంటలు యి ప్రారంభోత్సవము జరిపెదరు. శనివారం ఆదివారం ఉడుము 8-30 నుండి సాయంకాలము 7-30 వరకు ప్రదర్శనము తెరచియింపబడును. టిక్కెటు 2 అణాలు.

విన్నపము

శ్రీ దర్గా విలాసమునందు జరిగిన నామినేటె వివాహమునకు దియచేసి సహాయముల నాశీర్వదించి వివాహమును కుర్చ ప్రదముగకు జరిపించిన మహాజనుల కందరతును కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాను. వివాహమునకు ప్రముఖుని దయచేసిన వండితులకును కదాగ్యయనులకును, గాయకులకును, కాపులకును బహుమతులకును వివిధజనులకును సాగర సౌకర్యములకు గొప్పపజాలనంబులకు మన్నింప జేయుచున్నాను. వివాహకార్యములందు వారి శక్తికొలదిని సహాయముచేసి కార్యభారమును వారి వ్యంతకార్యమును వలెను, నిర్విఘ్నముగను పరమోత్సాహంతో నిర్వహించిన పకల జనులకు కృతజ్ఞతను తెలుపుచు భగవదనుగ్రహము గలుగుటకు జేయుచున్నాను. ఈ కుర్చకార్యమునకు సంబంధించిన సకలజనులకును ప్రత్యేకముగను కృతజ్ఞతను తెలుపుట సాధ్యముగాదు. సోదరి సోదరులందరును నాన్ని పయును మన్నించి యనుగ్రహించెదరుగాక!

విధేయుడు,

కా. నాగేశ్వరరావు.

సైనును సంఘము

కలకత్తా, మే 24:— సైనును సంఘము నామినేటె ఇండియాకు కార్యకర్తల ఆక్టోబరులో కార్యక్రమములను మార్చుకొనెను. టిక్కెటు మార్చుచున్నది. ఇందులకు రింకుటకు పూర్వము రాష్ట్రములలో సంచారము జేయుదురు. రాష్ట్రములందలి ప్రభుత్వప్రాయము స్పష్టముగా తెలిసికొనుటకిట్లు జేయుదురని ఇంగ్లీషును సిన్హాలిలో రింకుచున్నారు. (ప్రీ ప్రెసు.)

కలకత్తాలో జరిగిన కార్యమునందర సభ్యుల గారి ఆధ్యక్షత్వక్రింద రాజాప్రతాప్ జయశంకర్లవము జరిగెను.

బాధ్యత ప్రబోధము

నాయకుల ధైర్యవాక్యములు

బాధ్యత, మే 22:—బాధ్యత సత్యగ్రహణము ప్రచారకోర్కేగా యాత్రించి సమాచారమును తిరిగివార్తగా నంపి.

శ్రీయుత జయరామదాసుగారు వారి యనుచరులను గతరాత్రి మోటారు మీద గ్రామములలో సంచారముచేయుచూ వచ్చిరి. కంటాళి గ్రామమునకు వచ్చి అట్లు చెప్పిరి. కంటాళి గ్రామమునకు వచ్చి అట్లు చెప్పిరి.

కంటాళి గ్రామమున నొక గొప్ప బహిరంగ సభ జరిగెను. జయరామదాసుగారు ఉపన్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి.

ఈ బాధ్యత సత్యగ్రహణములో యునియియున్న ధర్మ సూత్రము నులభి గ్రాహ్యమై యున్నది.

అధర్మము ప్రేమవనగా ప్రజలయొద్దములేక పన్నులు పన్నులు చేయగలడు. కాని గవర్న మెంటువారు యాదాని విషయమునకు చెందిన తగాదాను పెంచి రాదాంతము చేయుచున్నారు. కారణమేమనగా గవర్న మెంటువారి గుండెలలో రానిదేమిదని. ఈ బాధ్యత తాలూకాలోని ప్రజల ప్రతిజ్ఞ నెరవేరినందున దేశములోని యితర ప్రాంతముల రైతులకూడ ఇదే సందర్భమున మరల ధైర్యముతో అవలంబించి గవర్న మెంటువారికి మరల బిల్లులు పెట్టగలరేమోనని. బాధ్యత తిరుగుబాటుగా పరిణమించును అని గవర్న మెంటువారు భయపడి యా స్వల్ప బాధను బ్రహ్మరాక్షసిగా చేసిరి.

మీరు అధర్మమునకు దోసిలాగి సాగిల బడరాదు. ధర్మమైనదానికొరకై శ్రీరాము డరణ్యవాసమునకు పంపినది అంతటికష్టములైనను ధీరత్వముతో సహించవలెను.

ప్రభుత్వమువారి అధర్మమునకు మునుగు దుర్బలత్వము, నొందుచున్నది. గవర్న మెంటువారి జప్తు పనులకై వసిన పతాకులు దొంగతనములు సాగించి చెరసాలలలో బంధించబడుచున్నారు.

ఎద్దులు లాగవలసిన బండ్లను పట్టుకొనికై నిగ్గునాటిన పతాకులే యాడుచున్నారు.

ఇతరులు వారిని చూచి హేళన చేయుచుండగా వారు మొగముచూచు చేసికొనుచున్నారు.

గవర్న మెంటు నపుకీ చేయవలసిన వారికి అట్లు చేయకవిధిలేదు. మీరు రైతులు స్వతంత్రజీవనము. మీకు మీరూపనములు అస్తికాదు.

మీ హస్తకళలను మీ కాయకష్టము మీకు సిరమైన అస్తి.

మీరు రాట్నములను తిప్పి ఎచ్చటనైనను ముఖతనము చేయగలరు.

మీరు యావత్తు గుజరాతు రాష్ట్రమునకు వస్త్రముల నిచ్చి దేశమునకుంతును మార్గదర్శకులు.

పతాకులు ఇటీవల ఇండ్ల తలుపులు బ్రదుకొట్టి లోన ప్రశంసించుచున్నారు. ఎడ్లుబడ్డను జప్తు చేయుచున్నారు. కనుక మీరు మీ బండ్లవక్రములను ఉడచిని నిరుపయోగముగా చేసి యుండుమి. మీ యిండ్లకు ద్వారబంధములను బాగుగా గడియలుచేసి బంధించి యుండుమి. అప్పుడు గవర్న మెంటువారు తలుపులు బ్రదుకు గొట్టి తమ దౌర్జన్యత్వమును పూర్తిగా నిల్పి దొంగలు కపకాళి మేర్పడును. గవర్న మెంటువారు నులభముగా పట్టుకొని జప్తు చేయుటకు పిలువనట్లుగా మీ సామగ్రిని బయట పారవేసి యుండుమి.

గవర్న మెంటు నపుకర్లు మీకు బోధించెడి మాటలను నమ్మవలదు. వారు మీకు పిరికిమందును పో నెదను.

గ్రామస్థులు యా యాద్యమునకు తమకు తోచిన ప్రదర్శన చేయవలెను. చేయవలెనని కోరగా సభలో రు 95/10 పనులయ్యెను.

మూలానా షాకతాలీగారు బాధ్యత విచ్చేసిరి

బాధ్యత, మే 28:—మూలానా షాకతాలీగారు మీర సమామూను తెలూచిగారు కలిసి ఆసియా, వంకనేను, పికాట గ్రామములలో సంచారముచేసిరి. గ్రామములను ఆశీర్వాదములనుగూర్చి ప్రశ్నించి పరిస్థితులను తెలిసికొనిరి. తెలూ గ్రామముకూడ వెళ్లిరి.

మహమ్మదీయులను హిందువులను కలిసి వికమత్యముతో యాయాద్యమును సభలను చేయవలసిగా షాకతాలీగారు హెచ్చరించిరి.

షాకతాలీగారు బాధ్యత విచ్చేసిరి. సమాజముగిరిన వెనుక నుపన్యాసముచేసిరి. జప్తువనపరముల కొరకై పతాకులను విచ్చలవిడిగా దేశముమీద వసలి పెట్టుట ప్రభుత్వదుర్మార్గ మని ఖండించిరి.

తెలూచిగారు కూడ సభలో ఉపన్యసించిరి. సానక మైన యీ తగాదాను గవర్న మెంటువారు తమ దౌర్జన్యము న్న అభిభారతనుస్థానా మార్చిరి.

సామగ్రి గ్రామములో కూడ షాకతాలీగారు సభ చేసిరి. కారదాచేమగారు షాకతాలీగారి కృతజ్ఞతాపదనము లిచ్చిందిరి.

షాకతాలీగారు నవాసారి గ్రామమునకు మోటారు మీద వెళ్లి రాత్రి ఎక్కువ సేపుబడిమీద బొంబాయికి వెళ్లిరి. సర్దార్ మంగళసింగు అను అశాలీ నాయకులు నేటి ఉదయం బాధ్యత సందర్శించుటకై వచ్చిరి.

(ప్రీ(వెను.)

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా వార్తలు

(స్వీయవిలేఖరి)

ఖిద్దరు ఆడిటు

శ్రీయుత గొల్లపూడి శివారామకృష్ణగారు నిడదవోలు 8వ తేదీన వచ్చిరి. 3 రోజులుండి అభిభారత చరకా సంఘమును ఆడిటుచేసిరి. ఈనిడదవోలు ఖాదీదీబాను సెంటరుగా తీసుకొని తాడేపల్లిగూడెం కొత్తగ్రామములలో కొట్టును పెట్టుటకు శ్రీయుత శివారావు నుబ్బారావుగారు యేర్పాటుచేయుచున్నారు.

గ్రామ పునర్నిర్మాణ సమితి

చెన్నపురిలో నాయకులందరు కలసి, యేర్పాటు చేసిన గ్రామపునర్నిర్మాణసమితిలో సభ్యులుగా చేరటమగుర్చి యీ సమితికార్యదర్శిగారు యీ జిల్లాలో శ్రీ శివారావు నుబ్బారావుగారికి రసీదులు పంపిరి.

శ్రీ నుబ్బారావుగారు మెంబర్లను చేర్చుచున్నారు.

తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుల ఎన్నికలు

(1) భీమవరం తాలూకాబోర్డునకు గత వత్సరము ప్రెసి డెంటుగాయన్న శ్రీయుత దంతులూరి నారాయణరాజు గారు కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా మరల ఈసెలలో జరిగిన ఎన్నికలలో విజయముందిరి. వీరు కాంగ్రెసు అధికారసారము వీరి అధ్యక్షుల 3 వత్సరములు కాలములను నిర్వహింతు రని ఆశ యము.

(2) తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోర్డునకు శ్రీయుత కలిండి గంగరాజుగారు గెలుపొందిరి. వీరు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులే.

(3) ఏలూరు తాలూకా బోర్డు నకు శ్రీయుత బండాలియ్యప్ప పంతులు గారు గెలుపొందిరి. వీరు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు యిదివరలో వీరికొకసారి యాబోర్డునకు అధ్యక్షుల వహించి ఆ తాలూకావారలచే మంచిపనులు సంపాదించినవారై యున్నారు. వీరు మరల ప్రెసిడెంటుగా అగుటలో ఆ తాలూకావాసు లెల్లరు సంతోషించుచున్నారు.

ఇంకను తిరుగు నరసాపురం తాలూకా బోర్డులకు ఎన్నికలు జరుగలేదు. నరసాపురమునకు యీసెల 25 తేదీనన్ని తిరుగునకు జూన్ 1 వ తేదీన జరుగును. యీరెండు బోర్డులకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులే తప్పక ఎన్నుకొనవలెను.

శ్రీమచ్చిదానంద సరస్వతీయతీంద్రులవారి

109వ, వార్షిక జయంత్యుత్సవము

శ్రీమత్సరసానంద వరదాచార్య వరేణ్యులను శ్రీరాజ్యశ్రీమత్ పునరుద్ధారకులను నగు శ్రీచిదానంద సరస్వతీ యతీంద్రులవారి 109వ వార్షిక జయంత్యుత్సవము.

విభిన్న శ్రేణులకు సహూ భావనాసరము, (27-5-28) తేదీయందు, కృష్ణాతీరం దేవవాడపురమున 'శ్రీదీక్షితులసం' అను మద్దపాఠశాలను ముచే జరిపించబడునుగాన, శ్రీమచ్చిదానంద సరస్వతీ యతీంద్రులవారి శిష్యులశ్రేణుల పరంపరలోచేరి నవారందరు సకాలమునకు విచ్చేయుటకును, రావలెనివారలు తమతమ గృహంబునందు యథావిధి భావనాసరము గురువులవారి జయంత్యుత్సవమును జరుపుటకు నికృతకృత్యులగుటను సంప్రాధి తులు, మాకుముఖ్యశిష్యులములలోచేరి శ్రాతప్రవర్తకం వెంటట పానుమద్దీక్షితులమును, రామబ్రహ్మ రామకృష్ణదీక్షితులవారును, బొడ్డపాటి సూర్యప్రకాశ దీక్షితులవారును అష్టవి సిర వారమునకే విచ్చేసి తమసహా మొనర్చుటకు మాఅభిలాష.

మరియు బ్రహ్మశ్రీ కాలిపాక అప్పారావుపంతులు, బొడ్డపాటి సూర్యప్రకాశదీక్షితులు, తుల్లపాటి వెంకటాచల పతిరావుగారు సహావిజ్ఞ ఆఫీసరు నెల్లూరు, వీరు స్వధర్మ విద్యాపీఠ భవననిర్మాణమునకు తమసహా మొనర్చు దృఢసంకల్పముతోనున్నారు గాన వారికి తగు ప్రోత్సాహము పరమేశ్వరుడు కలగజేయుగాక.

దేవవాడ చిదానందాశ్రమం, 22-5-28. స్వధర్మపవర్తకులు శ్రీదీక్షితులశ్రేణులు

శ్రీ జి. ము. కోటిశ్వరదీక్షితులు.

భారతీయ గాన ప్రాచీనత

రివరెండు పాస్టేగారి ఉపన్యాసము

వాద్యవిశేషముల ప్రదర్శనము

విదేశీయులయొక్క భారతీయ గానశైల్యమును విశేషపరిశ్రమ మొనరించి వివిధ శ్రద్ధవహించుచు, గానకళోద్ధరణమున కపారసాయ మొనరించుచున్న రివరెండు పాస్టేగారు నిన్నటి సాయంత్రము చన్నపురి యావజన క్రయ ప్రవ సంఘ భవనమును మాజికులాంచరు సహాయముతో ఉపన్యాసమును గావించిరి. గౌ. జి. ఏ. నరేశ్వరుగారు సభ కధ్యక్షులవహించిరి. ప్రధమమున ఉపన్యాసములు భారతీయ కళావిజ్ఞానముల ప్రాచీనతను ఉత్కృష్టతను గురించి ముప్పటినుంచు అనేక కళలందు భారతదేశ వితరదేశములకు నాయకముడైయై, గురుపీఠము వహించియుండెననియు, అందు భారతీయ గానకళ చాలా ప్రధానమును సనాతనముననియు, అట్టికళను పునరుద్ధరించి దేశీయగానమును శ్రద్ధ ముక్తికొల్పవలెనని పల్కిరి.

అంతరము ఉపన్యాసము అనాదిమండియు భారత వర్తమన నుప్రసిద్ధములై, వివిధ ప్రాంతములందును, వేర్వేరు తెగలవారిచేత నుపయోగింపబడుచుండెడి వాద్యవిశేషముల ననేకముల ప్రదర్శించి ఈ వాద్యసాధనముల ననేకముగా విదేశీయులనుకరించి యున్నటుల దృష్టాంతములు కలవని నుడిచిరి. డమరుకము మొదలుకొని, బాకాలు, కొమ్ములు, కంఠము, డోల, సన్నాయి, నాగస్వరము, డిలేరుబా, ఫిడెలు, సారంగి, వీణవర్షగల పదునైదులగు సగీతవాద్య సాధనముల మావెట్టి అందు వీరి, తమలా మొదలగు వాద్యములయొక్క ఉత్కృష్టతను, వివరించిరి. ప్రపంచము దేశీవాద్యములను సాధ్యముగాని సరిగ మ ప ధ ని యను సప్త స్వరములను భారతీయుల తమలాచుండు పలికింపనగుననిరి.

ఉత్తర హిందూస్థానమును తిలకవాద్యమును దక్షిణ దేశమునందు కంటే ఉత్కృష్టముగ నున్నది. విజాగానమును మొనారు సుస్థాన విద్యానుజను, కీర్తిశేషులైన వీరి శేషముగా రకవిమానప్రఖ్యాతి గాంచియుండిరి. ఈ విద్యయందు వీరద్వితీయులై వీరుపెట్టింది భి. తు. గ నుండెను. వృద్ధాప్య మానహిం, శరీర పాటమము తగ్గిన స్థితియందును వీరు కలకత్తా యందు సభ జరిపివుడు రాత్రి రింగింటుమొదలు ఉపకాలమువరకు సభ్యులను తమ యసహన విద్యాకాళలముచే, సమ్యాహితుల గావించి యుండిరి. దక్షిణ దేశ గానకళ యందు వారి పాండిత్య ప్రకృత వర్ణనాతీతము. శేషి భారతీయ గానకళయందు శ్రద్ధహించి కొంత ప్రశంస చేయుచు కి. శే. శేషన్నగారే బాధ్యులనవలెను. వారి మరణము దక్షిణ భారత గానమునకును భారతదేశమునంతటికిని పూరింపబాలని ఆపారనవ్వమును వాటిల్ల జేసినది అనిరి. పిదప ఉపన్యాసకులు వంగదేశము మొదలగు దేశములందు పాటకజనులు సమాసాములగ వేరి గావించు సంకీర్తనమును, గీతములనుగూర్చి నుడువుచుటాగూరు కవిచంద్రుడీ గ్రామవాసుల గీతములనుండినవోజ్ఞ ములగుకొన్ని మట్టులను, రాగ విశేషముల గ్రహించి తమ గీతములను వాని ననుసరించి రాగతాళముల సమహర్షిరనిరి.

పిమ్మట పాస్టేగారు వివిధ రాగములను సంబంధించిన రాజపుత్ర చిత్రములను ప్రదర్శించుచు ఆయా చిత్రములయందు వివిధీయున్న ఆయా రాగము భావము రూర్పిస్తు ప్రమాదివరించిరి. శేషారాగో చిత్రమును ప్రదర్శించి ఈ చిత్రమందిడియున్న భావము అనంతసౌఖ్య ప్రదమును సుతుష్టాంతరంగమనిరి. సారంగరాగముయొక్క చిత్రమును సస్వయును మాయయును భావముగలదిరి. మంతరిరాగమును సూర సాతముయు, నవ్యభావోదయమును, ఆసావేరి చిత్రమును భక్తిపారస్యమును ప్రబోధితులై యున్నవని పల్కిరి.

అధ్యక్షులు

గౌ. జి. ఏ. నరేశ్వరుగారు ఉపన్యాసకులను రివరెండు పాస్టేగారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకపదనము లిచ్చిండుచు భారతీయులమై జన్మించి, భారతీయ సాంప్రదాయముల నవలంబించు స్వదేశికకళావిజ్ఞానవిషయములందు శ్రద్ధవహించబాలమికి నిగ్గుజెందవలెననియు, విదేశీజాతీయ పాస్టేగారు భారతీయ గానకళయందనేక సంవత్సరములగ అవసరిమితును కృషియొనర్చి, దేశీయులకు మహోపకృతిగావించుచున్నారనియు, భారత కళోద్ధరణకేతకంబైన ఉత్తమమనవసను మరొకరు గావించు బాలరినియు పల్కిరి.

శ్రీ. సాంబమూర్తి ఆయ్యరుగారు అధ్యక్షులకు ఉపన్యాసకులకు వందనములొందుచు పాస్టేగారి మహానియతిక కొంపరు బయల్పెడలిన భారతగానకళ సర్వాంగసరిపూర్ణమై పరిపగలదని పల్కిరి.

పిదప సభ ముగింపబడెను.

సహకారము చేయుటకు కారణములు

అల్పసంఖ్యాకులగు హిందువుల హక్కులను
గమనించుటకు

రాజా నరేంద్రుని ప్రకటన

సర్వశక్తులను వేళముతో నరేంద్రనాథుగారు హిందూ మహాసభకు వ్యతిరేకముగా ప్రవర్తించిరి ముందే గారు చెప్పినవిషయములను ఖండించుచు నరేంద్రనాథుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

మహాసభవారు నన్ను వదలకొనివారని చెప్పుట సత్యమునకు విరుద్ధము. హిందువుల మంచి కష్టలకు సంబంధించినంత వరకు వారు నన్ను ఆగ్రహించియున్నారనియు, సర్వశక్తులను వేళము వారు చేయుచున్నవనియు నేను విరోధించుచు చేయుచున్నాను. సర్వశక్తుల సహవేళువారు సంఘము వచ్చుచున్నదని రాజ్యాంగ ప్రకారము తయారు చేయుచున్నాడు. వారు సాక్షులను పెట్టుట లేదు. తమ పక్షముల వ్యాయములను దుబాబుచేయుటకు మరేమియు చేయుటలేదు. నేను కల్లెమొత్తర సరిహద్దునను హిందువుల విషయమై సంఘము పెట్టుట పెట్టుట కొక విధానము తయారుచేయుచున్నాను. ఎవరైనను, ఎంతగొప్ప వ్యాయవాదియైనను నేను కష్ట విషయములపై అడ్డు ప్రశ్నలను వేయవచ్చును.

భారతదేశములో నన్నిచోట్ల హిందువులు అధికసంఖ్యాకులనియు, వహమ్యుద్దీయలు అల్పసంఖ్యాకులనియు తెలుచుటచే చాల ప్రమాదము గలుగుచున్నది. ఈవిషయమై భ్రమను తొలగించవలెను. అల్పసంఖ్యాకులగు హిందువుల హక్కులను గరించి, యితర సంఘములు తమ హక్కులను చెప్పుకొన్నట్లు మనము చెప్పుకొనవలెను. ఇప్పుడు హిందువులకు క్షులను గమనించకపోయినందున స్వాతంత్ర్యమువలన నేమియు లాభము లేదనియు, అల్పసంఖ్యాకులగు హిందువులు మహమ్మదీయులకు అజన్మపర్యంతము బానిసలయ్యెదరనియు, ఇతరమతములోని అల్పసంఖ్యాకులకును నిడిచాల ముఖ్యమగునదనియు నేను విరోధించుచున్నాను. నావిన్నపము ప్రకటింపబడువరకు ప్రజలు ఖండితమండలము గడంగుకడకు గాక!

అత డిట్లు ముగించుచున్నాడు. పాంచాలహిందువుల సాయమున నితర మతములలోని అల్పసంఖ్యాకులను నొకవిధానమున కడగిరి తగాదాలను పరిష్కారము చేసికొనటకు సావకాశములు గలవు.

హర్షపారకగారి ఉన్నత ప్రలాపములు

భారతీయు లందరికి కోపము గలుగుట

కలకత్తా, మే 23:—నైపున్ ప్రకటనలో సభ్యుడగు హర్షపారకగారు తాతలను నిందించుచు అగ్రహము చూపుచు ఇండియన్ టెంబర్ అఫ్ కామర్షియల్ మువారు భారతప్రభుత్వమునకు తిండినిచ్చారు. తాతలు కూలీలవిషయమై చాలదయయు వాషింగ్టనును గరిగియుండునని వారు తెల్పుచున్నారు. (ఆ. ప్రెస్.)

హర్షపారకగారి ప్రలాపములను, దానివలన నేర్పడిన పరిస్థితులనుగరించి చర్చించు మోడీగారు, బాధ్యతయు, వివేకమును, రాజనీతియు ప్రకటింపవలసిన నైపున్ సంఘసభ్యుడగు హర్షపారకగారు యిట్టి అసంబద్ధ ప్రలాపముల జేయుట సంభవము కాదనిరి. పైగా అత డీవిషయమై యేమియు నెరుగడు. దీనివలన నతడు సంఘములో సభ్యుడుగా నందుటకు తగదని తేటపడుచున్నది.

ఇతని మాటలవలన అంగదేశములో పరిస్థితులు మనకు తెలియగలవు. కొంతకాలమునుండి భారత పరిస్థితులు, వచ్చుచు దేశములో, ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమమునకు హానికరములని కొందరు తలచుచుండిరి. స్వదేశమున పరిస్థితులు గమనించవలసినవారు, భారతదేశపరిస్థితులను గమనించుటకు వచ్చుచున్నారు వీరి యుద్ధోమేషా ఆందరక తెలియును. అప్పుడప్పుడు కొందరు సత్యక్రియలు వచ్చెదరు. కాని తరుచు యిట్టివారే వచ్చుచున్నారు. భారత పరిస్థితుల యభివృద్ధిని నిరోధించునాతిహర్షపారకగారు చేరినారు. భారతదేశ సమస్యల విషయమై గూడ యిట్టి నిష్పక్షిక బుద్ధియే విరుచుపడినవి, ముగ్ధులగు గారును వారి యజ్ఞులగు లేబర్ ఫక్షమువారును ఒక్క విషయమైనను సమర్థింపజాలక. ఈ సభ్యుని నింతవరకు బిర్మిన్ హామ్ ప్రభుత్వగూడ రోతపుట్టించునటకు సందియము లేదు. (ప్రీ. ప్రెస్.)

హిందూ, మే 23:—హిందూ మిట్టు యజమానుల సహకారములను వర్షకాపాడు మారకగారి వంటి బాధ్యత గల వారిట్లుచేయుట తగదనియు, దీనివలన భారతదేశములోని పెట్టుబడిదారులలో బాధితులైన వ్యవసాయ వృద్ధులగుననియు ఇదివరకు అంగ్లేయులకును, భారతీయ పరిశ్రామకులకును అన్యోన్యతయుండెనుగాని ముందట్టి స్థితియుండజాలదనియు చెప్పెను. (ప్రీ. ప్రెస్.)

జోషీగారి ప్రకటన

అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు జోషీగారు చేసిన ప్రకటనలో భారత దేశములోని పెట్టుబడిదారులలో బాధితులైన వ్యవసాయ గలుగజేయుననియు, అతని పదవి మంచికాదనియు, చెప్పెను. మరియు భారత కార్మికులు నైపున్ సంఘమునకు వ్యతిరేకముగాలేదని హర్షపారకగారు చెప్పిన దానివలన ఖండించెను. అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్ ను తోపాటు బహిష్కారమును కొనసాగించుటకు నిశ్చయించినది. దానికి సంబంధించిన ఒక్క సంఘమైనను వ్యతిరేకాభిప్రాయమును నూచించలేదు. (ఆ. ప్రెస్.)

ఆంధ్రాసు మహర్షి యభిప్రాయము

మనూర్, మే 24:—హర్షపారక తాత తగాదా విషయమై ప్రీ ప్రెస్ ప్రతినిధితో ముచ్చటించుచు ఆంధ్రాస్ మహాశయు డిట్లుచెప్పెను.

తాతకంపెనీల విషయమును, ముఖ్యముగా జమీన్దార్లు రెండు 80,000 పనివాండ్రు పనియొనంగుచున్న బాక్స్టిల్ కంపెనీవిషయమై బాగుగా తెలిసినవాడగుటచే, హర్షపారకగారు చెప్పినమాటలలో సత్యమేమియులేదని తలచుచున్నాను. ఈ నిందావాక్యములు తత్తము ఉపసంహరించుకొనదగినవి. కీర్తిశేషులగు ఆర్. డి. తాతా, రజన్ తాతా గారెంతయో పరులో, ధార్మికులలో పనివాడు, వారుచచ్చిపోయినప్పుడు ప్రకటింపబడు భావముల వలన తెలిసికొనదగినవి. జమీన్దార్లు రెండు మాత్రములో బాధితుల పరిశ్రమ ను సావించి పోషించుచున్న తాతాలపై హర్షపారకగారిట్టి దుర్భావములు పలుకుట యేమాత్రము సంభవముగాలేదు. (ప్రీ. ప్రెస్.)

హర్షపారకగారు నైపున్ సంఘములో నుండరు
హర్షపారక ప్రతికూల వచ్చిన కేబిల్ వార్లో, హర్షపారకగారిపై కేసు పెట్టినారుగాన నతడు నైపున్ సంఘములో నుండరని రుద్ధివార్త తెలియుచున్నది.

తొండలను చంపకూడదు

ప్రభుత్వపు టుత్తరువు

కలకత్తా, మే 24:—ప్రభుత్వమువారు తొండలను చంపకూడదని ఆజ్ఞాపించుటచే, ఒక గొప్ప పరిశ్రమ నాశము జెందునని కలకత్తా వర్తకులు ఆందోళన పడుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారికి వారు అడ్డీ పెట్టుచున్నారు. (ప్రీ. ప్రెస్.)

300 పనివారు రాజీనామానిచ్చుట

తిరువనాపల్లి, మే 24:—కొంతమంది పనివారిని తీసి వేసిననీ ఏతెండు ప్రకటనగావించిన తరువాత 300 పనివారు రాజీనామానిచ్చిరి. (ఆ. ప్రెస్.)

వంగదేశమున కరువు

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన

దార్జిలింగ్, మే 23:—బెంగాల్ ప్రభుత్వ ప్రకటన యిట్లున్నది. బోయిన సంవత్సరము కల్పింపు, ఉత్తరవంగమున వానలు లేకపోవుటచే బర్మాన్, బాంకురా, బిర్ భమ్, నాడియా, ముర్షిదాబాద్, రాజ్ మే, దినజ్ పూర్, జిల్లాలలో కరువు కలిగినది. ప్రజలుపడుచున్న కష్టములను నివారించుటకు ప్రభుత్వమువారు అన్నిప్రయత్నములను చేసిరి. వ్యవసాయపు పనులు లేనివారికి పనులు కల్పింపబడెను. రైల్వే, ఇంజనీర్ అధికారులుగూడ చాల సాయము చేసిరి. బిర్మం, ముర్షిదాబాదులో కరువు మోపుగా సావిక్ కోట్ ప్రకారము సహాయమునకై సంస్థ లేర్పాటు చేయబడెను. ప్రజలుగూడ చాల స్వయంసహాయముచేసికొనిరి. వ్యవసాయదారులకు అప్పులు కావలసివచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వము వారు 2 లక్షల రూపాయలదాకా సాయము చేసిరి. 20,000 రూపాయలదాకా దానము చేయబడెను. ఇదివరకు సాయము కోరిన వారికెల్లా ప్రభుత్వమువారు సాయముచేసినారు. ఇక ముందుకూడ సాయము చేయబడును. ఇట్టివల పడినవాండు కొంచెము మేలుచేసినది. (ఆ. ప్రెస్.)

వాతావరణస్థితి

1928 సం మే 24 వ తేది గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో గరిష్ఠ వర్షము	సాధారణవర్షముగ కనుకొనవలసిన వర్షము
నోపల్ పూర్	88	81	...	4.4	+ 2.2
విశాఖపట్నము	92	85	...	2.4	+ 0.1
కాకినాడ	109	85	...	1.7	+ 0.4
నల్గొండపట్నము	109	85	...	4.7	+ 2.1
కర్నూలు	107	80	...	0.8	- 0.5
బళ్లారి	104	79	...	1.0	- 1.1
అనంతపురము	...	...	...	3.3	+ 1.2
కడప	109	85	...	2.9	+ 1.3
నెల్లూరు	110	84	...	0	- 1.9
మద్రాసు	101	94	...	0.1	- 1.3
కడపలాడు	103	84	...	0.6	- 0.6
నీలము	108	77	0.7	6.5	+ 0.5
కోయంబూరు	97	75	...	2.7	- 0.6
తిరువనాపల్లి	108	88	...	8.4	- 0.6
నాగపట్నము	97	81	...	2.1	+ 0.2
మధుర	102	91	...	2.5	- 0.9
పొంబే	89	78	...	0.2	- 2.1
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.9	- 1.9
తిరుకొండము	83	81	...	6.3	- 3.8
కాచిక్	92	73	1.2	9.9	- 3.1
కాలిక్టు	98	77	0.6	5.5	- 3.9
మంగళూరు	92	88	...	4.4	+ 0.1
రెంగునూరు	95	71	0.1	2.7	- 1.7
మొరకా	91	67	...	4.4	- 1.7
కాడపలాడు	76	57	...	10.0	+ 1.0
మనూర్	77	60	...	2.7*	

సర్గాళలు:—విశాఖపట్నములో తుంపరబడెను తగటివేడిని 109 డిగ్రీలు, రాత్రివేడిని 2 మొదలు 5 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్కన్:—అకసము నిర్మలముగ నున్నది. తగటివేడిని 2 మొదలు 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపలో నిన్న 109 డిగ్రీలు ఎండ గానెను.

కర్నాటకము:—నెల్లూరులో తుంపరబడెను. కడపలో గుర్రా 4 నెల్లూరులో 5 తగటివేడిని ఎక్కువ. నెల్లూరులో నిన్న 110 డిగ్రీలు ఎండగానెను. రాత్రివేడిని 2 మొదలు 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ఏ. ఏ. నారాయణ అయ్యరు,
వహీదు వాతావరణావస్థాజ్ఞాడు,

లక్ష్మీలో క్రొత్తక నొక క్రొత్తకరిక స్థాపించుటకు మహమదాబాదు మహారాజుగారు, రాజా నవాబు అతిగారు యర్పించుచున్నారు. మహమ్మదీయులు పలువురు తోడ్పడుచున్నారు.

నోటీసు

కడపతాలూకా మెరుమాడు గ్రామము మారెగొట్టి శ్రీరాములుకెట్టి అనునతను కడప గ్రామము కాపురముగా నుండిన తక్కిమట్టు వెంకటమయ్యయ్య అనునతని పైన 12-24 తేదిన విక్రయించి యిచ్చిన ప్రాంతము పైన 1016-0-0 లకు కడప డిస్ట్రిక్టు మనసపు కల్వరూ దానా దాఖలుచేయు బడి సదరు దానా అసలు నెం 918/77 దుకగా పడి సదరు తక్కి కమర్ల వెంకటసుబ్బయ్య హాజరుకు నెం 8.6-28 తేదీ వాయిదా వేయబడియున్నది. అట్లు హాజరకొనియెడల అతనికి గైదహాజరుచేసి దానా ప్రసవ చేయబడునని తెలియజేయవలసినది.

కడప }
19-4-28 } సి. శ్రీనివాసరావు,
వాదకవిలు.

సామ్రాజ్య సమస్య

శ్రీకృష్ణమూర్తి

కాలనీయ ప్రభుత్వ విషయమున డాక్టరు నార్మను లీసుగారు విశేష పరిజ్ఞానము గలవారు. ఈ మానవు "సోషలిస్టు రివ్యూ" పత్రికలో "సామ్రాజ్య సమస్య" అను కీర్తిక క్రింద వ్రాసిన వ్యాసము ముఖ్యముగ పరిపదగియున్నది. స్వపరిపాలనము ననుభవించు కాలనీయ పట్ల ఎటుల మెలగవలయునో, లేబరుపక్షమువారిదివరకే వెల్లడిజేసి యున్నారు. ఆ విషయమున వీరికిని కన్సర్వేటివులకును ఎట్టి భేద ముండజాలదు. కాని, స్వపరిపాలనము ననుభవించని క్రొను కాలనీలు, డిపెండెంసీల పట్ల ఏ తెలుల మెలగవలయునను ప్రశ్న గలదు. లేబరుపక్షమువారు పరిపాలనమునందున్న కొలది కాలములో వీరు పరాధీన దేశముల పట్ల ఎట్టి విశాలభావము జూపరయిరి. కన్సర్వేటివుల పరిపాలనమునకును లేబరు పరిపాలనమునకును ఎట్టి తారతమ్యము కనుపింపదయ్యెను. అప్పుడు తమకు పక్ష బలములేదని, లేబరు ప్రభుత్వమువారు సాకుజెప్ప మొదలిడిరి. ఇకముందును, లేబరుపక్షమువారు ప్రబలులై, ప్రభుత్వాధికారమును వహించుచో, పరాధీన దేశముల నుద్ధరించెదరా? వీనికి స్వపరిపాలనము నొసగెదరా? లేబరుపక్షమువారు లగు మాక్స్ నాల్డుగారు, హిందూ దేశమునకు అధినివేశ రాజ్యాస్వాతంత్ర్యము ప్రసాదించబడు నని చెలిపిన విషయము నాధారముజేసికొని, న్యాయించియా పత్రిక సంతసించుచున్నది.

కాని ఈపత్రిక కనుగొనిన యభిప్రాయములు మాక్స్ నాల్డుగారివై సేమాత్రము విశ్వాసమును జూపుటలేదు. డి. బి. ఆరోగ్యస్వామిమొదలిగారు గూడ సైమనుకమిషను నియామకము ఇట్టియూహకు విరుద్ధముగ నున్నదని తలచుచున్నారు. కాంగ్రెసుప్రముఖులు ఇట్టివాగ్దానములపై నాధారపడ జాలరు. స్వయంనిర్ణయసిద్ధాంతము నామోదించిన లేబరుపక్షమువారే, సైమనుకమిషనుకు తోడ్పడిరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము శ్వేతసామ్రాజ్యముగ నున్నది. దీనియందు రంగజాతులవారినంఖ్య మిక్కుటమయినను, వారి కెట్టిహక్కులు లేకయున్నవి. లేబరుప్రభుత్వమువారిట్టివారియెడ నెటుల ప్రవర్తించవలయునో, నార్మనులీసుగారు చర్చించిరి. రంగజాతులకు స్వపరిపాలనమిచ్చి, లేబరు ప్రభుత్వమువారి లేబరులగుడ దను ప్రశ్న నడుగుచున్నారట. ఇది సాధ్యపడదని డాక్టరు లీసుగారి తలంపు. కెనియాలో కిక్యాజాతివారు గలరు. వీరిలో సంఘభావము లేదనియు, వీరినుండి నియమించబడిన యుద్యోగులు నిరంకుశులుగ ప్రవర్తించుచున్నారనియు, లీసుగారు నిందమోపుచున్నారు.

వీరిలోని విద్యాధికులకు జనసామాన్యమున పలుకుబడి లేదట. హిందూ దేశములోవలె, కెనియాలో గూడ విద్యాధికులకును, జనసామాన్యమునకును ఎడబాటు గలదని విమర్శకులు చెలుపుచున్నారు. కెనియా ప్రజలపట్ల సానుభూతిగల లుగార్డుప్రభువు గారే, ఆఫ్రికావాసులు పరుల యధికారముక్రింద నున్నగాని బాగుపడరని చెప్పుచున్నారు. వీరిని బెంగాలీలుగ తయారుజేయగూడదని కోరుచున్నారు.

అందుకని ఇంగ్లీషు విద్యను ఆఫ్రికాదేశములలో వ్యాపింపజేయగూడదని ఉత్తరువుజేసిరి. ఇండియాలో జరిగిన పౌరబాటును, బ్రిటిషువారు ఆఫ్రికాలో గావింపదలపెట్టలేదు. లేబరుపక్షమువారు ప్రభుత్వముగ నేర్పడినను, రాజకీయాధికారమును పొందదగిన నేటిపునాయకులు లేరని, డాక్టరు లీసుగారు తలచుచున్నారు. బ్రిటిషు పశ్చిమాఫ్రికాలో నేటిపు అధికారులు నిరంకుశులట. అట్టివారిచేతికి అధికారమును ఒప్పించుచో, జనసామాన్యమునకు దీరని నష్టము సంభవించునట. అందుచే, తెల్లవారి అధికారమునే లేబరుపక్షమువారును కొనసాగింపవలసి వచ్చును. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము నిరంకుశ సామ్రాజ్యమని, విదేశీయులనుట మామూలయినను, అది పౌరబాటుని, డాక్టరు లీసుగారి తలంపు. రంగజాతులవారు స్వపరిపాలనమును నిర్వహించుటకు వలయు నర్హతను సంపాదించువరకు, పార్లమెంటు సభవారు వీరి కెట్టి అధికారము నిచ్చినను ద్రోహమే యగునట. ప్రజల కిందువలన న్యాయముగలుగదట. పరాధీన దేశములలో పెక్కింటికి స్వపరిపాలనము నొసగగూడదనుట కిది ప్రబల హేతువని, డాక్టరుగారు నిరూపించుచున్నారు. ఇందలి ప్రజలకు శిక్షణ గజపుచో బనికవత్తురని మాత్రము డాక్టరు లీసుగారు అంగీకరించుచున్నను, ప్రస్తుత సమయమున స్వపరిపాలనమును పొందదగిన భాగములు వీరికి గనుపించుటలేదు.

అటులగచో బ్రిటిషు లేబరుపక్ష కర్తవ్యమేమి? పరాధీన దేశములన్నిటిలో ప్రజలకు స్వపరిపాలనమునందు నుశిక్షణ నొసగవలయునని వీరు గోరుచున్నారు. వీనికి మార్గ మేమి? లేబరుపక్ష నాయకులు, ఇక్కడి ప్రజలకు సోషలిస్టు పద్ధతులను నేర్పుట అపాయకర మగు ననియు, లీసుగారి తలంపు. వీనిని యూరపియను దేశములవారు మాత్రమే యవలంబింపవలయుగాబోలు! ఇంతవరకు సామ్రాజ్యనిర్వాహకులైన పరాధీనజాతులకు స్వపరిపాలనమునందు శిష్యుల నొసగి, ఆభాగములను పిమ్మట విడిచిపెట్టెదమని తెలిపియుండలేదు. ఇటుల జెప్పట ఎంతగొప్ప యనిపించికొనినను, మిగుల నపాయకర మగునని యని, డాక్టరు లీసుగారు భావించుచున్నారు. ఏలన, నిటుల గావింపచో వీనియందలి యూరపియను ప్రజలు అసంతృప్తులై పోరాటమునకు దిగెదరట. లేబరుప్రభుత్వమువారు తాము పశుబలము నుపయోగింపమని ముందుగ జెప్పచో, ఆసియా ఆఫ్రికాలో అల్లరులు జరుగునట. నల్ల ప్రజలకు తెల్లవారిలో సమానముగ హక్కుల నిచ్చుట నేర్పమని బ్రిటిషు ధనికులు భావించురట. ఇట్టి వందర్శములలో లేబరుప్రభుత్వము ముందుగ జేయదగినపని యేమి? డాక్టరు నార్మను లీసుగారి యుద్దేశ్యము ప్రకారము ఒకటి రెండు రాయలు

కమిషనులను నియమించి, వానికి నిర్ణీతమగు సమస్యలను విచారించుట కధికారమియవలయునట. కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వము నియమించు రాయల్ కమిషనులకును, లేబరు ప్రభుత్వము నియమించు రాయల్ కమిషనులకును భేదమేమి గలదని యడుగ వచ్చును.

డాక్టరు నార్మనులీసుగారు రొక్కభేదమును జూపుచున్నారు. ఆఫ్రికాలో నిపుడు విచారణసలు పుచున్న రాయల్ కమిషనువారు తెల్ల జాతులను బ్రిటీషుధర్మనిర్వహణమున కెటుల ప్రేరేపింపవలయునో, విచారించుచున్నారు. కాని సోషలిస్టు రాయల్ కమిషనువారు రటుగాక, పరాధీన దేశములలో రంగుభేదమును జాతిభేదమును ఎటుల తొలగింపవలయునో, తెల్లవారిశతమందున్న పరిపాలనాధికారమును స్వదేశీయుల కెటుల సంక్రమింపజేయవలయునో విచారించెదరట. డాక్టరు లీసుగారు చెలిపిన ఆదర్శము గంభీరముగ నున్నను, పర్యవసాన మొకటియే యగుచున్నది. రంగుజాతులవారి స్వపరిపాలనా సామర్థ్యమునందు, లేబరుపక్షమువారి కిని విశ్వాసములేదు. ఇప్పుడప్పుడేవీరికి పరిపాలనాధికారమిచ్చిన తీవ్రనష్టమువాటిల్లునని, వీరును తలచుచున్నారు. నల్లవారికి ఏపద్ధతులపై శిక్షణనొసగవలయునో వీరికిని తెలియదు. లేబరుపక్ష సిద్ధాంతములను పరాధీనజాతులకు బోధింపగూడదట. ఇక వీరు చేయగలిగినది, కమిషనుల నియామకము. ఈ కమిషనుల నెవరు నియమించినను, కాలయాపనయు, వ్యయాధిక్యమునుదప్ప వేరులాభము కనుపింపదు. అందుచే లేబరుప్రభుత్వమువారుగూడ కమిషనులతో ప్రొద్దుబుచ్చనలయు నని, డాక్టరు లీసుగారు సలహానిచ్చిరి. ఇతి విచారణ ముగించునప్పటికి, లేబరు పరిపాలనము ముగియును. ఆపిమ్మట జేయదగినది లేదు. లేబరుపక్షమువారును ఒక విధమగు బ్రిటీషు సిద్ధాంతమునే ప్రతిపాదించుచున్నారని, డాక్టరు లీసుగారి హేతువాదము తెలుపుచునేయున్నది. లేబరుపక్షమయినను, కన్సర్వేటివు పక్ష మయినను, ప్రధానముగ ఇంపీరియల్ పక్షములే యని చెప్పవచ్చును. సామ్రాజ్య ప్రాబల్యమే, వీరి ప్రధానలక్ష్యము. ప్రజలు స్వపరిపాలనము ననుభవించవలయునను ఆతురము, ఇరుపక్షములను ప్రేరేపించుటలేదు. లేబరుపక్షమువారు గూడ శ్వేత సామ్రాజ్యమును చెక్కుచెదరకుండ కాపాడ ప్రయత్నించెదరు. బ్రిటిషుపక్షముల మధ్య ఎట్టి భేదములున్నను, పరాధీన దేశములపట్ల వీరివైఖరియందు ఎంచదగిన భేదము గనుపట్టదు. లేబరుపక్షమువారు కన్సర్వేటివులకన్నను ఉన్నతాదర్శములను తెలుపవచ్చును. కాని ఆచరణయందు, వీరును వారును ఒక్కత్రోవనే నడుచుచుందురు. డాక్టరు లీసుగారు యీవ్యాసమునందు, లేబరుపక్షమునందు వ్యాపించి యున్న యభిప్రాయములను వ్యక్తపరచుచున్నారనుటకు సందియములేదు. మాక్స్ నాల్డుగారి వాగ్దానముల నందుచే భారతీయులు గౌరవింపనిచో, ఆశ్చర్యపడ నవసరముండదు. వీరి ప్రాత చరిత్ర ఎట్టి యాశ కేడమిచ్చుటలేదు. హిందూ దేశమేమి, ఇతర పరాధీన దేశము లేమి, స్వపరిపాలనమును వాంఛించుచున్నవిగాని, శ్వేతసామ్రాజ్య ప్రాబల్యమును గాదు. డాక్టరు లీసుగారు పరాధీనజాతులకు స్వపరిపాలనపు శిక్షణ నొసగవలయునని మాట్లాడు

వరుసగా జెప్పినను, మూపు మేరకాలములో నిది చేకూరునది గాదు. అందుచే బ్రటిషు పక్షములపై గాక, స్వప్రయత్నములపైనే పరాధీన దేశము లాధారపడుట యవసర మగుచున్నది.

హిందువులు : స్వరాజ్యము

అన్ని సంఘములలో క్లెల్ల హిందువులే కాంగ్రెసు ను దింతవరకు విశేషముగ పాల్గొని, స్వరాజ్యసంపాదనకై ఎచ్చుగ కృషిసలిపిరి. దురదృష్టవశమున ఇతరసంఘములవారు దేశస్వాతంత్ర్యమును ముఖ్యమని ఎంచక, స్వతేమమున కెట్టినప్రముఖాట్టునో యని భీతిజెంది, కాంగ్రెసు ఉద్యమమునకు దూరముగ నుండిరి. అధికారపరమువారు వీరికి ప్రోద్బల మొసగుచుండిరి. మైనారటీ సంఘములకు, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమిచ్చిన పిమ్మట ఇట్టి ఎడబాటు తొలగుటకు మారుగ మరింతవృద్ధియయ్యెను. ఇతర సంఘములవారు దేశశ్రేయమును పాటింపక, స్వలాభమునే ముఖ్యముగ పాటించుచున్నపుడు, విశేష త్యాగముల సలిపిన హిందువులలో గూడ కొందరు ఆచార్యమునే అవలంబింపవలయునని కోరుట వింత కాదు. పంజాబులో నిట్టిభావము మరింత ప్రబలముగ నున్నది. పంజాబులో హిందువులు అల్పసంఖ్యాకులయినను, మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముగలదు. పంజాబుమహమ్మదీయులు సైమను కమిషనుకు తోడ్పడుటలోనేమి, స్వరాజ్యోద్యమమును ప్రతిఘటించుటలోనేమి ముందడుగువైచిరి. ఈరీతిని వీరుకొన్ని లాభముల బడయుటచే, తామే ఉదార బుద్ధిజావలయుననియు, తనకు మాలిన ధర్మము నేల అనుష్ఠింపవలయుననియు హిందువులు ప్రశ్నించుచున్నారు. హిందూమహాసభ సైమను కమిషనును బహిష్కరింపగోరినను, తత్సభాముఖ్యులలోనొకరగు రాజా నరేంద్రనాథుగారు సైమను కమిషనుకు తోడ్పడు సెలెక్టుకమిటీలో సభ్యులయ్యిరి. హిందూ నాయకులలో పేరెన్నిక గాంచిన, డాక్టరు గోకుల చందనరాంగుగారు గూడ హిందువులకు సప్టము గలుగువని ఎంచి సెలెక్టుకమిటీలో జేరిరి. బాంబాయిలో జరిగిన అఖిలపక్షమహాసభలో, సీవియమైన ప్రశ్న రాగ, నరేంద్రనాథుగారు హిందూమహాసభ వారికట్టడిని భంగపరచిరనియు, వారిచర్యను మహాసభ తూమోదింపజాలదనియు, డాక్టరు మూంజీగారు జవాబిచ్చిరి. అందుపై భాయి పరమానందుగారు డాక్టరు మూంజీగారి యాహాను ఖండించుచు, నరేంద్రనాథుగారు హిందూమహాసభకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించలేదని సమర్థించిరి. నరేంద్రనాథుగారుగూడ డాక్టరు మూంజీగారికి జవాబిచ్చిరి. ఇట్టివైఖరి ప్రబలుచో, హిందువు లింతవరకు గడించిన కీర్తి తొలగిపోగలదు. దేశమాతకొరకు ఎట్టి త్యాగముల సలిపినను అధిక మనిపించుకొనవు. స్వల్పలాభముల నెన్నిటిని సంపాదించినను, స్వరాజ్యమునకు సాటిరావు. సహకారపద్ధతివలన మహమ్మదీయులు కొన్ని లాభములను సంపాదించినను, హిందువులింతవరకు ద్రోక్కినమార్గమును పదలి సంకుచితపథము ద్రొక్కుట పాడిగాదు. హిందువుల కృషివలన దేశము స్వరాజ్యమును సమీపించుచున్న సమయమున, దానిని విడుచుట భావ్యమగునా? అజ్ఞానమువలన ఇతర సంఘములలో కొందరు తప్పుదోవ ద్రోక్కినను, హిందువులు వెనుకకు మరలుట సమంజసము గానేరదు.

స్కాటువిభావము
స్వదేశసంస్థానములగుర్చి సర్ లెఫ్టినాంట్ గారు ఏర్పరచిన విభావమును, సంస్థానప్రజాసమావేశమువారే నిరసించుచున్నారు. తమతేమమున కిది భంగకరమనియు, స్వరాజ్యశయమున కిది ప్రతిబంధకమనియు, వీరు చాటుచున్నారు. సంస్థానములలో నయినను, విశేషభాగ మీవిభావము నామోదింపలేదని, సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు తెలిపిరి. బరోడా, మైసూరు, కొచ్చిను సంస్థానములును, రాజపుత్రస్థానమునందును, మధ్యరాష్ట్రములందును, ఉత్కలదేశములందును, గల కొన్ని సంస్థానములును దీని నామోదింపలేదట. హైదరాబాదు, తిరువాన్కూరు, మున్నగు ముఖ్యసంస్థానములయూమోదము నిది పడయలేదట. సగము సంస్థానములు దీని నామోదింపనపుడు, దాదాపుగ నన్ని సంస్థానములును నామోదించినటుల, పాటియాలా మహారాజుగారు పలుకుట కడుచోద్యము. స్వతంత్ర హిందూదేశమున సంస్థానప్రజల కెట్టిస్థాన మిచ్చుటకును వీరి కిష్టములేనటుల దోచుచున్నది. సంస్థాన ప్రజ లిందుకు సమ్మతించరని చెప్పవచ్చును. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు సూచించినటుల, స్కాటు విభావము బ్రటిషు ఇండియాకును సంస్థానములకును శాశ్వతపు అడ్డుగోడ నేర్పరచుచున్నది. బాధ్యతాయతపరిపాలనము దేశమునకు లభించిన పిమ్మట, దీనియందు రెంటికిని అర్హస్థానము లభింపవీలులేకుండ జేయుచున్నది. సంస్థానములు మున్ముందుగూడ నిరంకుశముగ నుండుటవలన, బ్రటిషు ఇండియాకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము లభించుట క వ కా శముండదు. బ్రటిషు ఇండియాకును, స్వదేశసంస్థానములకును, మూడవవారు మధ్యవర్తులుగ నేర్పడి, శాశ్వతసంయోగమున కవకాశము లేకుండ జేసెదరు. ఒకరితో నొకరికి సంబంధము దప్పిపోవును. ఇట్టి విభావము తమ కక్కరలేదని, స్వదేశసంస్థాన ప్రజలు ఖండితముగ దెలుపుట యవసరము. ఈ సమయమును వీరు భారవిడుచుచో, శాశ్వతాపకారము జరుగవచ్చును.

హార్టుషారక్ గారు : భారతీయ కార్మికులు
భారతీయ కార్మికులను రాజకీయోద్యమము నుండి వేరుపరచుటకు, హార్టుషారక్ గారు చేసిన ప్రయత్నములు పూర్తిగ విఫలమయినవి. భారత కార్మికనాయకు లగు జ్యోషీగారు వీరికి తగిన జవాబిచ్చిరి. హైందవ మిల్లయజమానులను నిరసించి, బ్రటిషు మిల్లుల యజమానులను పొగడుటలో హార్టుషారక్ గారికి గల యుద్దేశ్యమును, జ్యోషీగారు కనిపెట్టిరి. ఇందు వర్ణవైషమ్యబుద్ధి గనుపించుచునేయున్నది. భారతీయకార్మికులు సైమను కమిషనుకు ప్రతికూలరుగారని, హార్టుషారక్ గారు గావించిన ప్రతిపాదనము అసత్యమని జ్యోషీగారు ఖండితముగ చాటు చున్నారు. కార్మికసమావేశమువారు బహిష్కారము నామోదించిరి. సహకారము సలుపవలయునని ఏ కార్మికసంఘమును కోరియుండలేదు. హార్టుషారక్ గారిని సమర్థించువారి దేశమునం దెవరును కనుపింపరు. భారతీయ వర్తకులు పంపిన అసమ్మతివార్తకు బదులు జెప్పచు, వీరిభిర్యాదును గూర్చి తా మాలోచించెదమనియు! తేబరుపక్షమువారు ఇంగ్లండు ఇండియాల నఖ్యమును గాఢముగ కోరుచున్నారనియు, మాక్స్ నాల్డు

గారు సూచించిరి. మాక్స్ నాల్డుగారు స్వపక్ష సభ్యుని చర్యను ముందుగ నిరసించుట యవసరము.

స్వదేశసంస్థానములు : సంఘసంస్కరణము
సంఘసంస్కరణమునందు, బ్రటిషు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికన్న స్వదేశసంస్థానములవారు త్వరితముగ ముందంజవైచుచున్నారు. వివాహ పయోనిర్ణయమునకు, మైసూరు, బరోడా మున్నగు సంస్థానము లిదివరకే మార్గదర్శకములయినవి. వేశ్యాసంస్కరణమును కొన్ని సంస్థానములు చేపట్టినవి. కాశ్మీర మహారాజుగారు, బాల్యవివాహ నిషేధచట్టమున కనుమతి నొసంగిరని, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. విదేశాధికారు లిట్టిచట్టముల గాంచుచో, ప్రజలలో నపోహ గలుగును. స్వదేశ సంస్థాన ఛీఫులే యిందుకు గడంగుచో, ప్రజలు అపోహలకు లోనుగారు. సంస్థానములవారిరీతిన సాగి ఘికసంస్కరణములకు ప్రోత్సాహ మొసగుచో, బ్రటిషు ఇండియాలో గూడ కదలిక గలుగుట నిశ్చయము.

కాష్మీరునందు
బాల్యవివాహనిషేధము

మహారాజుగారు చట్టమున కనుమతించుట
లాహోరు, మే 23:—కాష్మీరు మహారాజుగారు యూరపునకు బోవుటకు పూర్వము తన రాష్ట్రమునందు బాల్యవివాహములు న్యాయవిరుద్ధములు శిక్షార్హములని నిర్ణయించు చట్టమున కనుమతి నొసంగి వెడలిరి. (ప్రీ ప్రెసు.)

కొవ్వూరు యూనియనుబోర్డు
ఈబోర్డుకు కంఠమనిచిన ఆనంద రాయుడుగారు ఆస్యకులు. వీరి అధికారకాలములో ౫1025లవరకు సర్వాధిపతి పడి. యాసామ్మను యీసెల ఆఖరులోగా బ్రజరితో కట్టల సినడిగ గవర్న మెంటువారు తత్వ్వ నొసంగిరి. దీనినిబట్టియే వీరి పరిపాలన లేటల్లమగును.
జాను మొదటివారములో యీ యూనియనునకు ఎన్నికలు జరుగుచున్నవి. జామినేమనులు దాఖలయినవి. శ్రీ యంత శివుడు కిరాపుగారు కాంగ్రెసు అభ్యర్థి పోటీలేకుండా విజయ మొందిరి. వోల్టర్లలిస్టును తయారుచేయుటలో యేవార్డుకు ఆనాడు వరసనెంబరు జేయకుండా అన్ని వార్డులకు కలిపి ఒకే జరుస నెంబరును జేయుట ఒకతప్పున్ను వోల్టర్లలిస్టు అన్నోత్తించినపుడు ప్రెసిడెంటుయొక్క పంతకముత్రమేయన్నదిగాని లేదీ జేయలేదు. లేదీ జేయకుండ ప్రింటుచేయుట మహాకతప్పు. ఇదివరలో ఎన్నికలకు తయారుచేసిన వోల్టర్లలిస్టులో ప్రస్తుత ప్రెసిడెంటు నిలబడిన వార్డునకు యీసారి తయారుచేసిన వోల్టర్లలిస్టులో నొక తమాషాజరిగినది. యేమనగా రమారమి ఒక పందవోల్టర్లు గతలిస్టునుండి తగ్గింపబడియుండిరి. ఇది మూడవ తప్పు యీరీతిగ యీ యూనియనుపరిధితు లున్నవి.

ప్రతాప్ జయంతి

లాహోరు, మే 23:—లజపతి జాయగారు స్థాపించిన ప్రజాసేవక సంఘము యాజమాన్యమున నిన్ను సభామండపమున ప్రతాప్ జయంత్యుత్సవము జరిగెను. బహిరంగపథకు సత్యాగ్రహులు ఆధ్యక్షత వహించిరి. దేశస్వాతంత్ర్యము కొరకు పోరాడిన తాతాప్రతాపుగారి జీవితచక్ర నమసరించి చారిదేశాభిమానము గల్గియుండ వలెనని ఉపన్యాసకులు ప్రోత్సహించిరి.

తిర్క్కు అచ్చుతోడ్పాట సభ
సభివారు తిర్క్కు అచ్చుతోడ్పాటక శిక్కులను పిలిచి మతిములోనికి చేర్చుకొనుచున్నందున ప్రజాసేవక సంఘమువారి ద్వారా నిరసన తీర్మానముగావించిరి. కనడా తిక్కులు పంపిన చర్య దూర 50,000 మతంతరికరణమున కుపయోగించుట కయ్యత దెల్పిరి. (ప్రీ ప్రెసు.)

విదేశవార్తలు

ఆఫ్ రాజదంపతులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంకి)

ఆంగ్లా, మే 22:—పుర్రామములు ఆఫ్ రాజదంపతులు చిత్రములను బట్టి కొంత ప్రస్తావనను గలది ఆంగ్లా పట్టణమునందు, మంచి ఆంగ్లా పట్టణములను బహుముఖముగా ఉన్నది. ముస్లిం కుటుంబములకు గౌరవార్థము ఆమెను గూర్చి విందుజేసిరి. కుర్రాడు బెయ్యం పండుగలను కాన్పాస్టు కోరికతోనే ఆమెను రాజదంపతులు గావలెనని.

హర్షహరక ప్రదము

(గీత పూర్వ)

శ్రీమహాని ప్రతిష్ఠ—తపస్సును బహుకరించు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంకి)

తాతకంఠిని సాలిసిటరు హర్షహరక, పుర్రామమునందు పరిశీలించుటకు పరమపూర్వముగా నోటిసులు బంధించి బెయ్యం పండుగలను బట్టి కొంత ప్రస్తావనను గలది ఆంగ్లా పట్టణమునందు, మంచి ఆంగ్లా పట్టణములను బహుముఖముగా ఉన్నది. ముస్లిం కుటుంబములకు గౌరవార్థము ఆమెను గూర్చి విందుజేసిరి. కుర్రాడు బెయ్యం పండుగలను కాన్పాస్టు కోరికతోనే ఆమెను రాజదంపతులు గావలెనని.

హర్షహరక గారిని దాదా నోటిసులు బంధించుటకు పరమపూర్వముగా నోటిసులు బంధించి బెయ్యం పండుగలను బట్టి కొంత ప్రస్తావనను గలది ఆంగ్లా పట్టణమునందు, మంచి ఆంగ్లా పట్టణములను బహుముఖముగా ఉన్నది. ముస్లిం కుటుంబములకు గౌరవార్థము ఆమెను గూర్చి విందుజేసిరి. కుర్రాడు బెయ్యం పండుగలను కాన్పాస్టు కోరికతోనే ఆమెను రాజదంపతులు గావలెనని.

స్ట్రీ నియోజకాధికార చట్టము

ప్రభువులనభివృద్ధి రెండవసారి ఆమోదించుట
ఆంగ్లా, మే 22:—ప్రభువుల నభివృద్ధి రెండవసారి ఆమోదించుట, కార చట్టమును రెండవసారి ఆమోదించిరి.

వెనిజులాన్ గారు మంత్రివర్గము నేర్పాటుజేయుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంకి)

ఏప్రిల్, మే 22:—వెనిజులాన్ గారిని మంత్రివర్గము ను తయారు చేయుచున్నది. రామలింగుపక్షమునకు ఇతడు అధికారమును స్వీకరించుట గట్టుకు. అందరికిని కోరికగా నున్నది.

ఇంగ్లండులో పనిలేనివారిసంఖ్య

ఆంగ్లా, మే 22:—14 కేడిగ్ 1,118,407 మంది పనిలేకున్నారు. క్రిందటివారముకంటె 14578 మంది యెక్కువ. నిరుద్యుక్తుల సంఖ్య 111883 మంది ఎక్కువ.

బిల్లి వేలలో బిక్లండు ప్రభువు చనిపోయెను.

చెన్నై ప్రభుత్వము లండనులో దివ్యుడుగ జరిగినది. యునైటెడ్ స్టేట్స్ యూరపుకేసులనుండి వచ్చిరి.

ప్రపంచములో ప్రదర్శనములకుంటె చాల ప్రోద్బలమునందు. బార్ని సార్వభౌమ దోతులు వచ్చి జూచిరి.

వ్యాజ్య విమర్శయొగము 10 మంది నోటిసులు. 171 మంది ఆఫ్ఫిడెంట్లను బంధించునాడు. విమర్శించుచున్నది. అన్నింటిని కలిపి పనిచేయుచున్నది. మొత్తము దూడ ప్రపంచమునందు కృత్రిమ పట్టుపరిశ్రమలో 70వంతు ఇంగ్లాండులో తయారగుచున్నది.

మ్యాడ్రిడులో కుష్టురోగులు బిచ్చగాండ్లు

మ్యాడ్రిడ్, మే 22:—మ్యాడ్రిడ్ లోని బిచ్చగాండ్లు కుష్టురోగులు చాలమంది దిగి నుండుటచే వారిని పెడల గొట్టి ఆస్తిక్రమమున ప్రత్యేకముగ గృహములలోను బెట్టి కిక్కురించు తరగతుండ చేయబడెను. స్పెయిన్లో పరిశ్రమ లన్నియు అల్లు జరుగనిచో క్రమశిక్షణను భంగమనియు వ్రాయుచున్నది.

జేమసుములో విశేష సంకులము శాసన ముసర్పిరి.

గొల్లకెట్లను గొట్టుకొనిపో పూర్తిపేను అనవాడు పాపాశ్రయముచే పోయెనని తిర్మాంగిని విమర్శించుచున్నది. రెవెన్యూ కమిషనరును పంచాయితీదారుగ పూర్తిపేను భాగ్యము బెట్టెనని బెయ్యం పండుగలను బట్టి కొంత ప్రస్తావనను గలది ఆంగ్లా పట్టణమునందు, మంచి ఆంగ్లా పట్టణములను బహుముఖముగా ఉన్నది. ముస్లిం కుటుంబములకు గౌరవార్థము ఆమెను గూర్చి విందుజేసిరి. కుర్రాడు బెయ్యం పండుగలను కాన్పాస్టు కోరికతోనే ఆమెను రాజదంపతులు గావలెనని.

గ్రీసు మంత్రివర్గము

ఏప్రిల్, మే 22:—గ్రీసు మంత్రివర్గము గూడినపుడు మహాగొల్లకెట్ల చలనములు, అధ్యక్షుడు పెడలిపోయెను. ఉపాధ్యక్షుడు ఆరిని స్థానము నాక్రమించెను. సమీప శత్రువులు రాతడు. ప్రకృతావస్థలను ప్రేక్షకుల స్థానమునుండి యుద్ధస్థితికి దోహదించిరి.

ఇండియా నేతపరిశ్రమ

కెడిలు గారంటివిధానము
ఆంగ్లా, మే 22:—ఇండియా నేతపరిశ్రమకు కెడిలు గారంటి విధానమును ఇండియా ప్రభుత్వముతో ఆలోచించే తీసివేసిరావలయు అను తీసివేయుటకు గతంబెట్టెను. యదుగ ఇండియా ప్రభుత్వముతో ఆలోచించి యే మంజూరు (బాధ్యత వర్తక సంఘమువారి కోరికమీద జేరితమని కేంద్రమునందు) గాదు చెప్పిరి.

లండనునుండి ఇండియాకు నాలుగురోజుల పయనము

ఆంగ్లా, మే 22:—లండనునుండి ఇండియాకు నాలుగు రోజులలో కలకత్తాకు గల పోవుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఒక్కోసారి 1200 మైళ్ల పయనము జేసెదరు. కాన్పాస్టు నోటిసులు బంధించుటకు గౌరవార్థము ఆమెను గూర్చి విందుజేసిరి. కుర్రాడు బెయ్యం పండుగలను కాన్పాస్టు కోరికతోనే ఆమెను రాజదంపతులు గావలెనని.

నోటిసులు బంధించుటకు గౌరవార్థము ఆమెను గూర్చి విందుజేసిరి. కుర్రాడు బెయ్యం పండుగలను కాన్పాస్టు కోరికతోనే ఆమెను రాజదంపతులు గావలెనని.

వ్యవసాయ రాయలుకమిషను

బర్మాసాక్ష్యమును ప్రకటించుట

ఆంగ్లా, మే 22:—బర్మాలో దీనికొన్ని వ్యవసాయ సాక్ష్యమును 12 వ సంపుటకు గ్రహించిరి. 515 పుటలుగలవు. వివరములను కఠినపడముల యర్థమును బెయ్యం పండుగలను బట్టి కొంత ప్రస్తావనను గలది ఆంగ్లా పట్టణమునందు, మంచి ఆంగ్లా పట్టణములను బహుముఖముగా ఉన్నది. ముస్లిం కుటుంబములకు గౌరవార్థము ఆమెను గూర్చి విందుజేసిరి. కుర్రాడు బెయ్యం పండుగలను కాన్పాస్టు కోరికతోనే ఆమెను రాజదంపతులు గావలెనని.

కెంట్ బాగుగనిప్రేలి 25 గురు గినుల పనివాండ్లు కన్పించుట.

ఇంగ్లండులో ప్రతిపరిశ్రమ పనివాండ్లు వేతనములను పెంచుటకు యజమానులు కోరిగా బహుశసంఖ్యములు నిరాకరించిరి.

దొనెటిజ బాగుగనిప్రేలి విద్యుద సంవర్ధిర దోషులను కనుగొను విధించిరి.

బ్రిటిషుపరిశ్రమలు, వాణిజ్యము

ఆంగ్లా, మే 22:—లండనులో ప్రతిపరిశ్రమ ప్రయోజనము తీవ్రమున పోటీ ఎంత ఎక్కువగా నున్నను సాగించుచున్నది. 1909-13 లో యున్నట్లు 1904-1926 లో ఉన్నట్లు ఎక్కువగా నున్నది.

కృత్రిమ పట్టుపరిశ్రమలో వృథా పోటీలనుండు పరస్పర సాంకేతిక యభివృద్ధిరము సాధనములతో పనిచేయుచున్నది. అన్నింటిని కలిపి పనిచేయుచున్నది. మొత్తము దూడ ప్రపంచమునందు కృత్రిమ పట్టుపరిశ్రమలో 70వంతు ఇంగ్లాండులో తయారగుచున్నది.

రాయల జేమసికదళములు ఇంగ్లాండునుండి ఆస్ట్రేలియా కేసులు బెయ్యం పండుగలను బట్టి కొంత ప్రస్తావనను గలది ఆంగ్లా పట్టణమునందు, మంచి ఆంగ్లా పట్టణములను బహుముఖముగా ఉన్నది. ముస్లిం కుటుంబములకు గౌరవార్థము ఆమెను గూర్చి విందుజేసిరి. కుర్రాడు బెయ్యం పండుగలను కాన్పాస్టు కోరికతోనే ఆమెను రాజదంపతులు గావలెనని.

కరెన్సీ బ్యాంకు నోటిసులు బంధించుటకు గౌరవార్థము ఆమెను గూర్చి విందుజేసిరి. కుర్రాడు బెయ్యం పండుగలను కాన్పాస్టు కోరికతోనే ఆమెను రాజదంపతులు గావలెనని.

సామ్రాజ్య రసాయన పరిశ్రమల కంపెనీ పెట్టుబడి 75,00,000 పానులకు పెంచుకేసులచిరి.

చీనా పరిస్థితులు

దక్షిణ చీనా సేనలు ముందుకేగుటలేదు

ఆంగ్లా, మే 22:—చీనా, టిబెట్లనుపై ఆతగా దక్షిణ చీనా సేనలు ముందుగా పోలేదు. వోటింగు పూనగరమునకు దక్షిణముగ ఉత్తరచీన సేనలు నిరోధమును జూపుచున్నది. మొన్ననే మ్యాంగుపూర్వమునను మ్యాంగుపూర్వమున వీచాయి వేయికి బంపి. ఇచ్చట ఇంతవరకు ఒక సేనయే యున్నది. ఆ పరమగునో టిబెట్లలో బ్రిటిషు ప్రాణములను సాక్షుకు గాపాడుట కుపయోగించెదరు. అసలీ సేనలు తిరిగివచ్చి టిబెట్లలో చీనా పరిస్థితులు.

నదిలో పడవ మునిగిపోవుట

34 పిల్లలు మునిగిపోవుట
మాస్కో, మే 22:—పాగయోడయొక్క 30 పిల్లలతో పోవుచుండగా తలకొండ 31 పిల్లలు మునిగిపోయిరి.

కేవునకు పోవుచున్న లియోటాల్కులో పాగయోడ అంటుకొని 19 గురు చనిపోయెదరు.

తమిళనాడులో కాబోర్డు మింటింగు(ప.నోదావరిజిల్లా)

జూన్ 1 వ తేది కుక్కవారము ఉదయము 8 గంటలకు ప్రెసిడెంటు ఎన్నికయ్యెను. 11 1/2 గంటలకు ప్రెసిడెంటు ఎన్నికయ్యెను. మధ్యాహ్నము 3 1/2 గంటలకు జిల్లాబోర్డు మొదలై ఎన్నికలు చేయబడినవి. జరుగును. శ్రీ ముల్లపూడి తిమ్మరాజుగారు బహుశా ఏకగ్రీవుగా ఎన్నికయ్యెను. మూడవలగుచున్నది.

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఇంక నాలస్యముచేయుటలేదు

సంస్కృతభాషలో కుక్కవారమునో నోదావరిజిల్లా. చదువుడు. ఈ కేంద్రమునందు సంస్కృత పుస్తకములు సంస్కృతభాషలోని మొదటి కేంద్రసంపుటలు య 0-9-0 సంస్కృత శిశుబోధిని య 0-5-0, సంస్కృత భాషాక్షర య 0-6-0 సంస్కృత ప్రవేశముక మొదటివెండు సంపుటలు య 0-9-0 గ్రంథకర్త ఆంగ్లా, మే 22:— 4404

విష్ణుభట్ల దుర్గయ్యశర్మ, పెద్దాపురము.

ఉదకమండల వార్తలు

పైనికశిక్షణ విచారణసంఘము-

పుష్ప ప్రదర్శనము

నిమ్మజాతుల సభ

ఉదకమండలం, మే 23:- నిమ్మజాతుల నాయకులు కొందరు ఉదకమండలములో సమావేశమయి తమ సంఘము కరత్యుల పైనున్న కమిషనువారికి దాఖలు చేయవలసిన మొమరాండును వివరములగుర్తిచేసి చర్చించిరి. దానిని మదరాసు లో జరుగు రాష్ట్రీయ నిమ్మజాతుల యా సెలక్షన్ జరుగునపుడు అందు ఆమోదింపజేసి పంపింపుట నిశ్చయించిరి.

ఈ రాష్ట్రీయలో సంస్కృత విద్యాభ్యాసమును పునరుద్ధరింపుటకు విద్యాశాఖ దైర్ఘ్యం ఆలోచించుచున్నారని, పైనికశిక్షణ విచారణ సంఘము

శ్యా. బీసెగారి అధ్యక్షతక్రింద నియమింపబడు నిర్బంధ పైనికశిక్షణ విచారణసంఘమునందు కెప్టను లక్ష్మణ్. వి. ఎం. ఎస్. గారొక సభ్యులుగ నుండురు.

పుష్ప పక్షి ప్రదర్శనములు

వార్షిక పుష్పప్రదర్శనము పక్షిజాతి ప్రదర్శనముల ప్రారంభోత్సవమును కనీవారమునాడు గవర్నరు దంపతులు జరిపెదరు. ఈ వత్సరము నికటికన్న బాగుగ జరుగుటకు తమ యేర్పాటులు చేయుచున్నారు. వత్సరము ముందుగవచ్చుటచే ప్రదర్శనమునకు యెక్కువ సంఖ్యవచ్చును. జమిందారులు యితర పెద్దలు 11 ప్రత్యేక బహుమానముల నిర్ణయించిరి. ప్రారంభదినమునాడు గవర్నరు దంపతులు విందుగానింతురు.

సాంకేతికవిద్య ప్రభుత్వ ధనసహాయము

ఉదకమండలం, మే 23:- బొంబాయిలోనున్న విక్టోరియా జూబిలీ టెక్నికల్ ఇన్ స్టిట్యూటునందు నాలుగేండ్ల వరకు చదువుటకు సెలకు దూ 60 చొప్పున మదరాసు ప్రభుత్వమువారు యీ దినవ ఏడుగురికి ధన సహాయము చేయ నిశ్చయించిరి:- ఎల్. ఎ. రాజగోపాలక, ఆర్మిడ్రిస్ అహమ్మదు, టి. గోవిందరాజులు, ఎం. మారిమత్తు, కె. ఎం. సోమని, కె. గోపాలరాజు. ఎ. గోపాల కృష్ణ గారు.

అద్విదావిడుల రాయబారము

అద్విదావిడుల రాయబారము రా. సా., ఎం. సి. మధురై పట్టె ఎం. ఎల్. సి. గారి నాయకత్వమున ఎల్. కె. రాజా, వి. టి. మునుస్వామిపట్టె, ఎల్. ఎం. జగన్నాథగార్లు సోమవారము నాడు హోమమంటుగారికి దర్శించి కేంద్రప మితిని స్థాపించుటకు గూర్చి సంద్రదించిరి.

నీలగిరి అద్విదావిడ సభవారి యాజమాన్యమున జరిగిన సభలో నిమ్మజాతుల కేంద్రసమితిని స్థాపించుట కనుకూలముగ తీర్మానించిరి.

మైనూరు మహారాజుగారు 24-వ తేదీ ఉదయం ఉదకమండలం విడది మైనూరు బోయిరి. (ఆంధ్ర ప్ర.)

కలహాబీజములు

సత్యసాధుని వల్లము గోదావరి జిల్లాలో యొక్క నూతన సభ్యులయందు అన్యోన్యకలహాబీజము నాలుగై యిండుచున్నది. 18 వ తేదీ నాటి ఆత్మకూటల్లియొక్క ప్రధాన వ్యాసము చూడును. బాపిని చూడకగారికిని పెద్ద రాజా గారికిని కలహాబీజములు నాలుగున్నవి. అయినను వారియందరి నుగములు, తత్వములు వారు బాగుగా తెలియును గనుక యిట్టి మతంత్రములకు లోడుగారని నా గట్టిసమ్మతము. ఆట్టియెడ హావము సత్యసాధునియొక్క శ్రమ వృథా అగునేమో అని చింతిల్లుచున్నాను. మాగంటి శివయ్య చూడగారి నాయకత్వముక్రింద బాపిని, పెద్ద రాజా ప్రభృతులు సక్రమముగా జిల్లాలోరు పరిపాలించెదరని నమ్ముచున్నాను.

శ్రీమన్నారాయణ అప్పారావు.

ఏలూరు గోసంరక్షణసమితి

దానములలో గొప్పది ప్రాణదానము. కనాయిదాని శుద్ధమున కెయగుచున్న గోవువధములను రక్షించి పుణ్యము సంపాదించుట. ప్రతిమనజాడు తాముజేయు సాదరు ఖర్చుల కంటె నిజగోవునిగా పెంపక శక్తికొలది ప్రవృత్తయము చేయును. ఈ 10 లు లగాయకు ఈ 50 లు వరకు 9 తరగతులుగా భర్తవులు ఏర్పరచబడినవి. ఈ భర్తవులకు రక్షణలు కట్టాలయ్యవలెను. ఇటువంటి మహాత్కార్యములకు సహజ పడిన పుణ్యార్థమును భగవంతుడు యాహుతసౌఖ్యములతో కలుపుగించుగాక!

మోతే గంగరాజు, జమిందారు.

కృషి కేంద్రము

దేశీయవార్తలు

గౌ. వి. జె. వల్లెలుగారు భారతశాసనసభ్యులు సిన్హాకు 25 వ తేదీన బొంబాయినుండి చేరవరు.

బాబుకు అకాలి ఉద్యమసందర్భమున అండమానదీవులకు ద్వీపాంతరవాస శిక్షవిధించబడెన 12 గురు వైదీలను ఆరోగ్యము చెడినందున లాహోరు తెచ్చిరి.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు కె. కంకరమినను ఎం. ఏ. ఎల్. టి. తిరువాంకూరు ఆయుర్వేదము దైర్ఘ్యుగారికి పి. హెచ్. డి. బిరుదు మొసంగిరి.

తిరుచనాపల్లి జిల్లాలోరు అధ్యక్షునిగ టి. ఎం. నారాయణస్వామిపట్టె ఎం. ఎల్. సి. గారు ఏకగ్రీవముగ ఎన్నుకొనబడిరి.

బెంగాల్ లో తుపాను

చందుపూడనందు పెద్దగాలివాన వచ్చి చాల చెడిపోయినది. ఎవరు చనిపోలేదుగాని చాలపడవలు మునిగిపోయినవి. పిడుగుచెట్టులు కొందరికి తగిలినవి.

వైదీ రైలులోనుండి తప్పించుకొనుట కరేషుచంద్రబాబు అను వైదీనేటికి సంకల్పించగా మరి పదకొండుగురు వైదీలు పోలీసు జవానులతో గూడ రైలులో వచ్చుచుండగా తప్పించుకొని పారిపోయెను.

పరీక్షపోయి ఆత్మహత్య

పూనా, మే 23:- తలగావనందు వి. ఎస్. సి. పరీక్షపోయిన విద్యార్థి పోటాన్ నైన్ నడు విషము త్రాగి చనిపోయెను.

స్వప్రతిష్ఠ హిందీ గ్రంథము

కాళి, 23:- దేవపుత్ర వియాగివారిగారు యా 1200 బహుమతిని బడసిరి. హిందీ భాషలో ఉత్కృష్ట గ్రంథము తిర సతీ సతీ అను దాని వ్రాసినందుకు ఆ. భా. హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనమువారు బహుగిరి.

పులి కత్తెరును చంపుట

ఉదకమండలం, మే 24:- విశాఖపట్నం కత్తెరు ఏ. డి. డేవ పులివాటిబడి మరణించెననియు, అపిష్టెంటుకత్తెరు శ్రీవల్లభగారు ఆ పులిచేత చాలగాయములు తినెననియు, అనుపత్రిలో విశిష్టనందుచున్నారనియు ఉదకమండలంకు కు తెలిపబడినది. (ఆంధ్ర ప్ర.)

మహాకవి రవీంద్రునిపయనము

కూనూర్, మే 23:- ప్రస్తుతము కూనూరులోనున్న మహాకవి రవీంద్రుడు కొంచెము స్వస్థకాంచివార. కాని పూర్తిగా బలమరాలేదు. వారు మద్రాసులో 'వాంటిల్' అను పాగమోడయిన ప్రయాణమై, ఆరోగ్యమునకై దక్షిణాఫ్రికానుండివెదరు. వారి శరీరములో స్వస్థతలేదు గనుక వారి కార్యక్రమము రూఢిగా చేపట్టటకు వీలులేదు ఆంధ్ర ప్ర.

వెంట్రుంగడ కృష్ణాశిల్పం

ఈ పురవాస్తవ్యులు బాల్గోలి సత్యగ్రహులను అన్యాయముగా వృద్ధిచేయ బసే పన్నుల నిరాకరించి ప్రభుత్వపు చర్యలను ఓర్పుతో అనుసరించు ముందీనందులకు యెంతయు నభినందించుచున్నారు. ఈ గ్రామపు యువకులు సత్యగ్రహితులకు ప్రవృత్తయము చేయ చందాలను వేయించుచున్నారు. గ్రామస్థుల సానధూరిని తెలియచేయుచు యిచ్చిన మొత్తం రు. 82-12-0 ముప్పది రెండు రూపాయల పండ్లెండు ఆదాం. నేడు మనియార్డరు చేసిరి. (విక విలేఖరి)

కావలెను

మద్రాసు రాజధానియందు స్వతంత్రసంస్థానములందును మంచి కంపెనీకిగాను వనిచేయుటకు కాన్కరెటు, బేస ఏజెంట్లు కావలెను. నిజముగా సామర్థ్యము కలవారలకు మంచి వేతనము లివ్వబడును. వివరములు:-

బాక్సు నెం 108, జి. పి. ఓ. మద్రాసు.

జాబ్బులు

ఆంధ్రయువజన, సంఘసంస్కారమహాసభలు 20, 21, 22, 1 జూన్ 1928 (25, 26, 27 తీరు 31) పు. బుద్ధ, గురు, కుక్రవారములలో జరుగు నూర్కాపేట ఆంధ్ర యువజనాట్రాయువజన, సంఘసంస్కార మహాసభలు ముడజరుగును.

యువజనమహాసభాధ్యక్షులు:- ఎల్. కంకర నారాయణరావుగారు, వి. ఏ (ఆంధ్ర)

సంఘసంస్కారమహాసభాధ్యక్షులు:- గాడేపల్లి నూర్యక్రక శేరావుగారు. ఎం. ఏ. ఎల్. టి.

ఆంధ్రవైశిష్ట్యధికారులకు అవసరములగు విషయములపై ఆలోచనకు రాగలవు. కనుక ఆంధ్రసోషల్ సోషలిస్టులెల్లరును తప్పక ఈ మహాసభలందు పాల్గొని సభలనుజయప్రదముగా చేయవలెను.

కోదాటి రామకృష్ణారావు బి.ఏ. ఎల్. ఎల్. వి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

గుంటూరుమండలకాంగ్రెసు-మహాసభ

జూన్ 7, 8 తేదీలలో జరప నిశ్చయించి నామ మండలములోని గ్రామస్థిరాగ్రామాలాకాసభలు వారివారి క్రమింపుల నెన్నుకొని కేర్లవారిగా ఆహ్వానసంఘమువారికి తెలుకగోరెద.

తుమ్మపూడి గ్రామము బెజవాడనుండి తెనాలివచ్చు యందునమై రైల్వేస్టేషన్లో చిలువూరు స్టేషనుకు రెండు ఫర్గాలమూరములో యుండును గ్రామముయొక్క శాంతింజబత్తులు అమోలీలు అరటితోటలతో యుండును. వేపంగిలో చల్లగా నెముండును గాన మండ. మహాసభ కాంగ్రెసుసంఘములు ప్రతినిధుల పరివిగాప: పగోరెద. రయితులకు యాసభలో చర్చించు అంశములు ఆస్పిసిలుగా యుండునుగాన తప్పక రయితుమహాజనుల అందరు దయచేసి సభకుదిగ్విజయము గల్గులాగున తోడ్పడ ప్రారంభెద.

కొల్లిమూరు నూర్యనారాయణ నూ సంచినరాయణం తుమ్మపూడి ఆహ్వాన సంఘబాయంబుకార్యదర్శిలు.

బ్రాహ్మసమాజ శతవార్షికోత్సవము(ఆంధ్ర దేశము)

బ్రాహ్మసమాజ శతవార్షికోత్సవము, ఆంధ్ర దేశము నందు ముఖ్యముగా ఉత్తర సర్కూలందు జయప్రదముగా జరుపుటకు తగిన యేర్పాట్లు గావించుటకు వివిధ సమాజ సభ్యుల సహకారము కాకినాడనుందు తేదీ 18-5-28 జరిగినది. గుంటూరు, రాజమహేంద్రవరము, పిఠాపురము, చాగల్లు మొదలయిన ప్రాంతమునందీ సమాజసభ్యులు దయచేసిరి. ఆ సభ యందీ దిగువ తీర్మానములు గావించబడినవి. తీర్మానములు (1) ఆంధ్రదేశమునందలి బ్రాహ్మప్రార్థనా సమాజములన్నియు 20-8-28, 28-1-30 తేదీలను శతవార్షికోత్సవము జరుపవలెను.

2 ఉత్సవమునకు కేంద్ర స్థానముగా కాకినాడ ఏర్పాటు చేయబడినది.

1928 ఆగస్టు ను సంచి తేదీలను 18, 19, 20 కాకినాడ బ్రహ్మసమాజ సమాంధిర ధర్మకర్తలం కార్యభాంయను నిర్వహించి కాకినాడనుందు కేంద్రోత్సవము జరుపుదురు. ఆంధ్ర దేశమునందు అన్ని ప్రాంతములవారు ఆహ్వానింపబడుదురు.

3 ప్రచారక మండలివారు ఇచ్చిరి తప్పకగాని పాస్టిలుగా బయలుదేరి ఉత్తరసర్కూలందు ముఖ్యస్థులములను దర్శించి బ్రహ్మధర్మసందేశమును ప్రచారము చేయవలెను.

4. ఆర్థిక వ్యవస్థనుబట్టి ఈ దిగువ గ్రంథములు శతవార్షికోత్సవ గ్రంథములగా ప్రకటింపబడును.

(1) బ్రాహ్మధర్మగ్రంథము.

(2) బ్రాహ్మగీతములు.

(3) ఆంధ్రదేశ బ్రాహ్మసమాజచరిత్ర నామకల తీవిత చారిత్రములు చేర్చబడవలెను.

(4) కీర్తిశేఖరైవ కంచుకూడి నిరేఖింగను పంతులు గారి గ్రంథములనుండి కొన్ని భాగములు.

(5) వై విజయముల నమలులో తెల్పుటకు ఆంధ్రదేశ మునందు రూ 5000 0-0 వసూలు చేయవలెను.

(6) వివిధజిల్లా క్రమింపులతో గూడిన 11 గురు సభ్యులుగల కేంద్రసంఘము శేర్పడినది. ఆసంఘము కార్యక్రమము ను నడుపవలెను.

కర్ణాటకము, కోకా వెంకటసుబ్బారావు, కాకినాడ. నాథి జగన్నాథరావు, కార్యదర్శులు, కేంద్రసంఘము.

బెజవాడ మ్యూనిసిపల్ సొమ్ము హరింపు కేసులు

(స్వకీయ విలేజ్)

మే, 28:—ఈ కేసులలో నిన్నటిలో జన దివ్యుడి మేజిస్ట్రేటు మ.రా.రా. రావుసాహెబు వేదాంతం రామబాధంతులగారి కోర్టులో జరిగిన ఆర్డరుమెంటులను చెప్పి ప్రాసిక్యూటర్ కే. పక్షమున వాదించుటగాను పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు బి. వారాహస్వామి వాయడగాను కోర్టుకు రాబాలకపూర్వమునకు వారిద్దరు వెంకటేశ్వరాచార్యులగారు వాదన గావించిరి. మద్దాయిలు రిజిస్ట్రేషన్ సొమ్మును వసూలు చేసినట్లు వివృతమునకు ఆసాక్ష్యం వ్రాసిన వాడుకలనియు, ఆర్డరుమెంటు వారిపై ఇండియన్ పీనల్ కోడ్డు 409 సెక్షన్ ప్రకారం సొమ్మును హరించినట్లు సేర్దులుగ నిరూపణ గావించబడినదిగ కోర్టుకు కోరిరి.

చెడుకుపల్లి పట్టణరామయ్య, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు మద్దాయి బెంజమిన్ తరపున ఏకాల్తానామా దాఖల్ చేస్తూ యీ మద్దాయికి యిదివరకు ప్రిడనుగనుండి జేరిన నరసింహారావు వాయడగాను ఈ మద్దాయి తరపున పనిచేయుటకంటే హెచ్చుగ శ్రద్ధతో బహుమతినిగ మిద కేసులేకుండ పని చేయుచుండెననియు, క్రానుపక్షి ధోరణిలో ఈ మద్దాయికి ఈ సంగతి తెలిసిననియు, ఇప్పుడు క్రాంతి స్టేటుమెంటును ఈ మద్దాయిపక్షమున దాఖల్ చేయుచుననియు చెప్పిరి. కోర్టువారు ఆపక్షము ఆదనుగావరిరి.

మద్దాయి వొమ్మరామస్వామిపై కేసు రజావు కాతే దరి కోర్టు నరసింహారావు వాయడగాను వాదించిరి. మ్యూనిసిపాలిటీలో జరిగిన కట్టలను యీ మద్దాయికి వివరముగ వసూరి. మరీయు, మొదట నడుగున మద్దాయిలు తమకు వకాల్తా నామానిచ్చిననియు, అందులో ముగ్గురు జారిపోయిననియు, ఈ ముగ్గురు బహుమతినిగ పైన కేసును రద్దు చేయుమన్న విధమున కోర్టువారు గమనించబయు ననియు కోరిరి.

పట్టణి రామయ్యగారు, నరసింహారావు వాయడగాను ఇతర మద్దాయిల ప్రవర్తననుగూర్చి చూపుటకు ఆక్షేపించిరి. తాము అనగా పట్టణి రామయ్యగారు బెంజమిన్ కక్షమున వకాల్తానామా పుచ్చుకొంటిమనియు, ఇదివరలో బహుమతినిగ సంగ మాటలను విరి తాను చెప్పినట్లు చేసియుండెననియు కోర్టు వారికి విన్నవించిరి.

అభిషేకాధమున దురుద్దేశ్యమున్నట్లు రజావు కాతే దరి జేరి విగవల్లి వెంకట శివరావుగారు వాదించుచు నరసింహారావు వాయడగాను చెప్పిన మద్దాయికి వర్తించననిరి. మొదటినుండి బహుమతినిగ మ్యూనిసిపాలిటీలో జరుగట్టుచు పని చెప్పి మద్దాయిపక్ష సొమ్ముకు పుచ్చుకొనుచుండెను. కాబట్టి ఈ మద్దాయినడతనుగూర్చి నరసింహారావు వాయడగాను వదించినది సరిగలేదనిరి.

బి. వెంకట్రామయ్య యొక్క జేరి బి.రాజుగారు రావించున జేరి శివరావుగారు మద్దాయితరపునకు వై విధమున వాదించి యీ మద్దాయియందు దోషములేవనిరి.

బహుమతినిగ సంగ పన్ను రజిస్ట్రేషన్ నీకుండి నట్లుగా రజావు కాతే దరి కాబట్టి ఆతడు నిర్దోషియని జేరి సీరం వారాహస్వామి వాయడగాను వాదించిరి.

బి.కేసులలోని మద్దాయిలు ఇండియన్ పీనల్ కోడ్డు 409 సెక్షన్ ప్రకారం సొమ్ము చేసినట్లు నిరూపించిరి మని కోర్టు వారు ఛార్జీలను చదివిరి.

మద్దాయి బెంజమిన్ కక్షమున ప్రిడనుమెంటు దాఖల్ చేయుటకు. తాను నిర్దోషియనియు, వసూలైన సొమ్ములో కొంత బహుమతినిగ పుచ్చుకొని మిగిలి: సొమ్మును పన్నుల పనిచేయించే గుమస్తాలకు బహుమతినిగ యిచ్చి చెననియు, ఇదివరలో కోర్టువారియెదుట చెప్పబడిన వాజ్మూలము బహుమతినిగ సలహావలన నొసంగబడిననియు ఈ స్టేటుమెంటులో నడచు రించబడిన.

ఈ కేసులు మరల 1-6-28 కి వాయిదావేయబడినవి. ఆపక్షము మిగిలిన మద్దాయిలు స్టేటుమెంటులను దాఖల్ చేయుదురు.

స్టేటుకోస్టులసభ్యుని మరణము

జె. ఆర్. ఎల్. వి. శామరామయ్య, స్టేటుకోస్టులసభ్యుడు మరణించుటచే వారి స్మారకార్థము 21 వ తేదీ కార్యక్రమం పథి మూడి జేరిరి. పేరు 12 ఏండ్లు గార్వొరేషను సభ్యులగ నుండిరి.

వాడియూ మహారాజగారి మరణసందర్భమున ప్రభుత్వ కార్యాలయముల మునిసిపల్ కార్యాలయముల పోలీస్ కార్డులు అన్నియు మే 28 తేదీన మూయబడినవి.

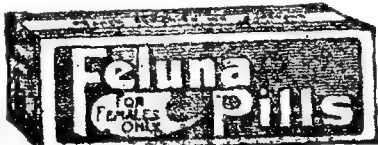

ఫెలూనా మాత్రలు

ప్రీలకే ప్రత్యేకింపబడినవి. ప్రీలకే అన్ని చోట్లను ప్రశంసింపబడుచున్నవి. కృష్ణ, యావ్వన ప్రీలకే బాలికలు దీనిని ప్రశంసింపుచు వ్రాసు కృత్యము తా పక్షముల ఎడతెగి ప్రవాహవదంబున వస్తుచున్నవి. ప్రీలకే ఆపత్నయములయందు చేసిన పుష్పనకు కృతజ్ఞత మాపుచున్నాం. ప్రీలకే పంపిణీమైన వాడులకు తప్పక గౌరవ మివ్వగలము.

ప్రీల వ్యాధులచే తరచుగా బాధితులగుచున్న ప్రీల సమస్యను యీ బొంబాయి ఆమూల్ డిస్ట్రీక్టు వెలవెల్లోవు ముఖమునకు రక్షమున చేపట్టి, నవనలాడు తేత చెక్కిల్ల ను గలిగించును. కోరి వారలకు విడ్డలను గలిగించును, బాధలనుండి తొలగించి ఆరోగ్య పదను చేయగలము.

ఇండియా
బర్మా, సిలోనునందంటను
కెమిస్ట్రీ లండన్ వద్దను దొరకును

బొంబాయి నెం. 620 కలకత్తా

సిన్హలయిన ఫెలూనామాత్రలు ఎక్కువవలలో అమ్ముబడును
గ్రెగోరీ రెమిషన్ లిమిటెడ్, కేవలెను, యన్. ఏ. వారి ఉత్పత్తి. (90)

బాల్యదశయందు ఆరోగ్యముగా నుండిన బాలిక యావ్వనదశయందు కూడ ఆరోగ్యము ననుభవించును.

కేసు బాలిక. కేపు యావ్వన యావ్వన ప్రీలకే మారున. యావ్వనదశయందు కడుబాగ్ గతగా మెలగి నట్లయిన, తదుపరి కష్టమును నొందుట చాలవరకు తప్పిపోవును. యావ్వనదశయందు లక్షణము ఫీ లూ నా మాత్రలు (ప్రీలకే ప్రత్యేకింపబడినవి) తమ చిన్నతన బాలికుండి యుండవలసినవి. తల్లి, తండ్రి, గ్రామ తమ బాలికలయెడల యావ్వనదశయందు కను (కేపు యావ్వనదశయందు) మెలబుచ్చుచున్నార.

బొంబాయి

కోమలమైన ప్రీలకే మార్కెటును చక్కచరది సరిగా నిర్వహించుటకు కావలెను. ప్రీలకే బాల్యమునకు వృద్ధాప్యమునకు అసంగతమున సరక్షించినది. తీరిత మన రెండు ఆరోగ్యమున చేయగలము గాక, కేక్కిరి, బలమును, గతమున చేయగలము ఎల్లప్పుడు చేకూర్చిగా నుండును.

వెల సీసా 1 కి రు 2/4.

Sole Agents :
PATEL & DHONDY
P. O. Box 838,
Bombay

లిపోవా నమ్మే పరిస్థితులు

శుక్రవారమునాడు కర్నూరుగారు తెరువబడునను వదంతి

కలకత్తా, మే 28:—పనిచేసే దలచుకొనిన కార్మికుల సహాయార్థము కర్నూరుగారు శుక్రవారమునాడు తెరువబడునను సంగతి స్టేటుమెంట్ క్రింద నవ్వగిన తావులనుండి తెలిసింది. ఏ జేటు కార్మికులకున కనుగొనగా అది సత్యమో అపర్యమో తెలియలేదు. పనివారి కష్టములు నివారించుట దాక వారు పనులలో చేరని లేబర్ యూనియన్ కార్యదర్శి మైత్రాగారు తె. పుచ్చుచున్నార. బట్టిమండుగలప్పుడు హెచ్చుగా సాయము చేయుట కతకు ఏర్పాటులు చేసినారు.

ఏ జేటు కార్మిక్ సెలవుపుచ్చుకొని యింటికిపోవుచున్నాడని మైత్రాగారు నిన్న సభలో చెప్పెను. వారి సమ్మె పూర్తిచుండునకు తాను సెలవుపుచ్చుకొన నద్దేశించలేదని యతడునుడిచెను.

కల్లింగ్ బక్ జననవారయ్య శాలయములలో మే 7 తారీఖున మొదలయిన సమ్మె యింకను జరుగుచున్నది.

గవర్నరుగారి యాగమనము

బెంగాల్ గవర్నరుగారు కరువుగానున్న శిర్ బిమ్బ, బాంకూరా, మూర్షిదాబాదు జిల్లాలకు సేతు కలకత్తావచ్చిరి. గవర్నరుగారు జిల్లా కలెక్టరులను, జిల్లా బోర్డులకు, సహాయ సలహాము కలసికొని మాట్లాడెదరు. (ప్రీ. వెన్)

ప్రత్యేకోద్ధోగ్యములను నియమించుట

కలకత్తా, మే 28:—పనివారి కష్టములను విచారించుటకు ఇద్దరు ప్రత్యేకోద్ధోగ్యములను ఒక భారతీయుడ, ఒక ఇంగ్లీషుయను నియమించినారు తెలియుచున్నది.

బెంగాల్ గవర్నరుగారి సంచారము

కలకత్తా, మే 28:—బెంగాల్ గవర్నరుగారు 24 సాయంత్రం కలకత్తాలో బయలుదేరి బంకూరా, లోహపూర్ గ్రామము, బీర్బంమ్ జిల్లాల స్థితిగతులను విచారించి మరల కలకత్తా 27 తారీఖున చేరెదరు. మే 28 తారీఖున వెంట్రోలొంకు బోలోడాను తెరచెను. వారు డార్జిలింగ్ 31 మే న చేరుదుర. రైతుకార్యదర్శి, మిలిటరీ కార్యదర్శి వారిలో నుండెదరు. (ఆ. వెన్)

జమ్షత్పురం మిల్లునమ్మే

250 పనివారు సమ్మెకట్టుట బొంబాయి, మే 28:—పర్యెంటు లే సెక్షనులో 250 మంది పనివారు సమ్మెకట్టిరియు, వారు పనులనుండి తొలగింపబడి క్రాంతిగారు ఏర్పాటు చేయబడుచున్నారనియు, తాతా విక్ స్టీల్ కంపెనీవారు తెలియజేయుచున్నార. (ప్రీ. వెన్.)

బొంబాయి, మే 28:—బూమింగ్ లిండ్ బెయిల్ మిల్లులు యీ ఉదయము పని మొదలుపెట్టెనని తాతా కంపెనీవారు తెలియజేయుచున్నార.

రంగూన్ ఆయుధశాలలో సమ్మె

రంగూన్, మే 28:—రంగూన్ ఆయుధశాలలో 800 పని వారు యాకోజ సమ్మెకట్టిరి. సమ్మెకు కారాము 12.40 కి 1.30 వరకు భోజనములు చేయుటకు బయటికి పోగూడవని యు, ఆవరణములోనే భోజనముచేయవలెననియు ఆధికారులు నిర్బంధించిరట. ఇందుమీద పనివారు కోపమువహించి సమ్మె చేసిరి. (ప్రీ. వెన్.)

ప్రత్యేకోద్ధోగ్యములను నియమించబడెను

సిమ్లా, మే 28:—జి. ఐ. సి. రైల్వే ఏజెంటు కోరిన ప్రకారము పనివారి కష్టములను నియమించుట కొక ప్రత్యేకోద్ధోగ్యమును నియమించుట కొప్పకొనినది తెలియుచున్నది. ఇది కర్నూరుగారు బాంకూరా పని తెలిసినవాడుగా నుండును. ఇతడు పనివారి కష్టములను యజమానులకు నివేదించుచుండును ఈ ధామము సరిగా పనిచేసేనని ఇతరైల్వే కార్మికులలో నూడ నిట్టి యోద్ధోగ్యములు నియమింపబడుదురు. (ఆ. వెన్.)

గద్వాల రాణిగారికి దాహాత్ర సంతక

పౌరు లభివించుట వెకందరాబాదు, మే 28:—వెకందరాబాదు పాతలు గద్వాల రాణి సాహెబాగారి పుత్రికకు కుమారుడును, గద్వాల సుల్తాన సింహాజునునకు వారసుడును ఉద్భవించినందున సంతకమును దెలుపుచు రాణి సాహెబాగారికి తలినంపిరి. (జగన్ శేఖరి)

వివాహము

ఆధికారమున

ప్రాధాన్యము రంగనాథులుగారు (అక్కుపర్తి)

ఇంతిమే పెట్టినదనము, వివాహమున అక్కుపర్తి ధనము తిరిగి రావనామెత మన ప్రజలందరికి తెలిసినవిషయము. వివాహమున మతముగూర్చి చేయునట్లునే, తెలుగుకొననది యొకటి, చేయునది మరొకటిగా వివాహములందుకూడ జరుగుచున్నది. నలుబదివేల ములక్రితము మారుదూపాల అక్కుపర్తి, మోతుబరీయ సామి యింట వివాహము జరిగిపోవుచుండెడిది. సాధారణపు రైతున కాకాలమున, నలుబదిరూపాయలకంటె హెచ్చుఅక్కుపర్తి యొడిది కాదు. కాని యీ క్రిందటి యిళనది వర్షములనుండి పట్టాటోపములు హెచ్చునట్లుయై, స్వధా దంబరములకై మరీ యాదలు ముడుచుటయు, తినుబండారముల రీతులుమారుటయు కల్గినవి. పల్లకీలలోనె, పెండ్లి కుమారుని, పెండ్లి కుమార్తె నుం చుటకుమారు, పెండ్లికుమారునకు పల్లకీ, పెండ్లికుమార్తెకు మేళా లొచ్చినవి. ఇంతటితో తృప్తి జెడక, మోటారు తెప్పించువారు మోటారు పెపాలపాలకీ, స్త్రీమరుపాలకీ, వాంసపాలకీల కట్టించువా రెక్కుడగుచున్నారు. ఇందువలన, చాకలిగారి సంఖ్య హెచ్చు గుట, వారీద్యారా కల్లుసారాయాలపై హెచ్చుధనమువర్షము గుట కల్గుచున్నది. ఒకప్పుడు కాగడాలతో వెల్లుగును పెండ్లి సమయములందు కల్గించుచుండెడి, కొంతకాలము పెద్దకిరసవా యలుబుడ్ల నుపయోగించిరి. ఇప్పుడెప్పుట జూచినను గానులెటు కాన్పడుచున్నది. భోజనసదుపాయములు, వ్యయాధిక్యతకు తావుకల్గించుచున్నవి. ఎప్పుడు కాఫీ మొగమెరుగని వారికి, మూడేసిగ్లాసుల కాఫీని ప్రాతఃకాలమున యిచ్చుట వాడుకయిన డి. చర్చియన్నము లేకనేరదున్నము ప్రాద్దులపూట యెనిమిది గంటలకు భోజనముచేయువారికి, తివ్వెడు యుప్పుపూవును వడ్డించుచున్నారు. మధ్యాహ్నము చర్చియన్నము తినువారికి గారెలు శ్రీరామ్మము, లడ్డు, అరిసెలు, కాఫీలను సప్తయిచ్చేయుచున్నారు. ఒకప్పుడు అరిసెలు గొప్పధనములే చేయువారు. ఇప్పుడు గారెలు, లడ్డెమర్యాదలక్షణములయినవి. వెనుకటి కాలమందు, మజ్జిగతో మర్యాదజరుగగా, ఇప్పుడు పెరుగు కానలసినప్పు చున్నది.

సన్మాయిమేళనతో బాజాభజంత్రాలు ప్రారంభయ్యెడిది. ఇప్పుడో, తామసబోత్తాన, బాండు, జేత్రలమేళములు, కంజెరీ, మద్దెల సంగీతకచేరీలు హెచ్చునట్లున్నవి. ముందు గుండుసామాను మరొకటివచ్చినది. పిట్టనిటికి తోడు, హెచ్చు స్నేహితులు, బంధువులతో, బయలుదేరివెళ్లుట చూడవలయుననినది.

అదాయము హెచ్చుచేసుకొను కత్తిలేని యీడినములందు, వ్యవసాయేతరవృత్తులందు గౌరవముగాజీవించదగిన పదు పాయములు సంక్రమిస్తామని యీకాలమున, జినదినము, సాధారణ జీవితమే హెచ్చుఅక్కుపర్తిదగుచుండు యాగోజాలలో, వివాహములపై అక్కుపర్తి హెచ్చుచేయుట దేశాధిపత్యదాయకమని యందరొప్పుకొనవలసినదే. పాటకచేరీల చేయించుటవలన, పాటకుల కుత్సాసామకలగవచ్చు, జేత్రమేళములు పెట్టుటవలన నాట్యకళకు బాత్సాసామకలగవచ్చు, కాని, తనకుమాలిన ధర్మములేనట్లు, భూములమ్ముకొని, ఆప్యాయచేసి తల తాకట్టుపెట్టి జేర్చిన ధనమును పిచ్చియై తినుట లొక్కపరి వివాహములపై అక్కుపర్తి, దేశపుధనమును వృథాచేయుటయే. అక్కుపర్తిపెట్టువారు తమధనమును వృథాచేయుటకుమించి, దేశపుసాభాగ్యతను రూపుమాపుచున్నారు. వారు, తమబిడ్డలను బీదవారను జేయుచు, తమసాంప్రదాయమును వర్ధమనేయుచు, తమ సాగరికతను క్షీణింపజేయుచున్నారు. అట్లయెడ, పత్రికలుగాని, నాయకులుగాని, ఈమర్మత్తిని, ఈచెడ్డయలవాటును రూపు మాపుటకు ప్రయత్నింపకపోవుట విచారకరణీయము. ఇందుజనముల పెండ్లికూడు, ఒకదినపు పెండ్లిజరుపుట, ముందుసామానులు, జేత్రాలు, నవోత్సాహాలను తగ్గించుట, తినుబండారమును సాధారణజీవితమున కనుగుణ్యముగానుండునట్లుచేయుట, సాంఘిక సంస్కారగుణవిధియైయున్నది. నేలముజిల్లా బ్రాహ్మణులు, ఐదుదినముల పెండ్లిద్యారా డివాలాతీయుచున్నారు. ఆ నేక రయితుకుటుంబములు, ఆప్యాయగు డంబములు, చిక్కుకొనుచున్నవి. ఈసమయమునందు, ప్రజలకు నాయకులుగానున్న వారు, వారికిబుద్ధిగరపదగినవారు, శ్రీనిరేశలింగముగారికిప్పుడు కాదగినవారగు, వివిధకలముల నాయకులు, పోటీపడి పెద్దలార్జించిన విత్తమును, తామువర్షములపర్యంతము కష్టించిజేర్చిన విత్తమును వృథాజేయుచుండు పెంతయు క్షీణదశకు మారుచులు. మనజాతీయవాదులు సాంఘిక నేతయేదలచుచో, శ్రీకాంధి మహాత్ముని శిష్యులు ఆరికదారిద్రవ్యభివృద్ధి నాపగోరుచో, శ్రీరేళలింగముగారియనుచరులు సాంఘికసంస్కారోద్యమమును తిరిగి నడుపగోరుచో, మోమోలునుదలి, ఆలంభావమును పారద్రోలి, కార్యమూలయి, ధైయిర్యముతో ప్రజలమధ్యతావివాహపు అక్కుపర్తిగింపును త్రిము ప్రయత్నించుట, ప్రచారము చేయుట ధర్మము, అత్యవసరము.

నిర్మలమైనది, త్వరలో శుభ్రమొనర్చును. ఉపయోగించువారు ల అక్కును తగ్గించి ఆరోగ్యమును కాపాడును. అన్ని విధముల నుపయోగించుటకు శ్రేష్టమైనది. గుడ్ విన్స్ మాంజెస్తరు ఇంగ్లాడువారిచేతయూతైనది "విప్లీ" "పొబ్లింగ్ పోపు" "వైట్ గోజు" పానీటాయి లెట్ సోపుజ్ మెనోగ్రామ్ పాయిలెట్ సోపుకథాకులు.

ఎక్కువ ఉష్ణ ప్రదేశములకు తగినట్లుగా వజ్రేకముగా ప్యాక్ చేయబడెను

ఆర్. ప్రెజ్. డబ్ల్యూ. బ్రాక్ పోస్టుబాక్సు నె 875, బొంబాయి

క్రొత్త నాగరికత

మదరాసు అడయూరునందలి థియోసాఫికల్ పబ్లిషింగ్ హౌసువారు "న్యూసివిలిజేషను" పేరిట నీ గ్రంథము నిటీసలనే చక్కని కాగితములపై అల్పమున నచ్చుజేసి ప్రకటించిరి 1927-వ సంవత్సరము జూలై నెలలో దాక్షిణి ఆసియన్ అమ్మ గాడులండనుగరముండిచ్చిన ఉపవాదములు నాలుగు దీనియందు ప్రోడికరించియున్నవి. ఈ యుపవాదములు ప్రపంచశ్రేయము నభిలషించి పనిజేయ సజ్జనాలికపక్వ పకనీయములగు నున్నవి. ప్రస్తుత ప్రపంచ పరిస్థితులందున్న అవర్థములలో పెక్కింటిని తొలగించి రాబోవు నూతన నాగరికత ప్రపంచమున కుటను నులభింపగ వ్యాపించుట కందఱును ముఖ్యముగ యువకులైరును విశేషముగ ప్రయత్నింపవలయునని యామె యాశయము.

ఈ పుస్తకము నాలుగు ప్రకరణములుగ విభజింపబడి యున్నది. ప్రథమోపవాదమున ప్రస్తుత నాగరికతాదికల్పమును గూర్చియు ద్వితీయోపవాదమున క్రొత్త నాగరికతాధర్మవిధానమునుగూర్చియు తృతీయ చతుర్థోపవాదములందు నూతన నాగరికతా విద్యా ఆర్థ విధానములనుగూర్చియు నీమె వివరముగ చర్చించింది.

ప్రపంచారంభమునుండి యిప్పటికి నాలుగు నాగరికతలు ప్రారంభమైనవియు, ఇప్పుడయదన నాగరికత ఆరంభమగుచున్నదనియు, దీనియందు ప్రపంచము పర్యవ్యాసంపరిధికిమై సర్వభూత సుఖజీవనమునకు తోడ్పడగలవనియు నామె నమ్ముచును. ఆనమ్మకమునకు గల కారణములను సహేతుకముగ వివరించుచు ప్రపంచ పునర్నిర్మాణమునకు కృషిచేయు విధానముల నామె నూచించింది.

సర్వలోకకళ్యాణమునకు తోడ్పడు మానవార్థములను ధర్మవిద్యార్థములు మూడింటిగ నామె విభజించింది. మన పూర్వు శ్రేష్ఠులైన చతుర్విధపురుషార్థముల కివి చాలవరకు పరిపూర్ణమైనున్నవి. మోక్షధర్మములను రెండింటికొకటిగ జేర్చి కామ మునకుటలు విద్యనొక ప్రత్యేకార్థముగ నెంచునెడల నీ పుస్తకముందలి యదర్థములు మన చతుర్థములకు పరిపూర్ణమవును.

ఈ యుపవాదములందు తన స్వంతాభిప్రాయములు మాత్రమే వ్యక్తీకరింపబడినవి గావున వీటినిమార్చిగాని సంస్కరించిగాని సంఘమున కుచితముని తోచినరీతిని నూతన నాగరికతాభివృద్ధికి ప్రజాబాహుళ్యము తగిన సహాయము నొనగూర్చవలయునని యామె కోరిక. ప్రస్తుత ధర్మవిద్యార్థికవిధానములు మూడింటియందును చాలమార్పులు జరుగవలసి యున్నవనియు, మూడింటియందును వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య వికాసమునకు తగినపరిస్థితుల నేర్పరవలయుననియు, మానవ లోక మంతటి నొక్కేభుత్వవర్ధముగ భావించవలయు ననువిషయమునతప్ప మరియేయభిప్రాయముం దెవరి నేవిధమునను నిర్వ

ధింపవలసినయు, ప్రస్తుతముగ దెలియబరచుచున్న విశేషము గారి యభిప్రాయము లామె పరిపూర్ణమనోవికాసమునకు నిదర్శనములు. దాక్షిణి ఆసియన్ అమ్మ గొప్పమేధావి. బహువిధగంభీరోపన్యాసక ర్త్రుణి; ఆసంఖ్యాత్మగ్రంథనిర్మాత. సర్వధర్మవిజ్ఞాన జగీషువు; మహావిద్యాంసిని, మత సాంఘిక రాజకీయపరిస్థితులను సానుభూతుగ మార్పుటకు సర్వవిధముల పాటుపడుచున్న నిష్కల్మషసంస్కర్త్రుణి. మానవాళికి సహజములగు లోపములు కొన్ని ఆమె నుండునట్లుచూపు చుండకపోవచ్చును. అది వేరు సంగతి. కాని అనన్యజనసామాన్యములగు సుప్రసిద్ధులుగామె లామెయంద నేక మున్నవనుట నిర్వివాదాంశము. ఆందువలన పాతకముపోశయు లామె యాశయములకు సర్వవిధముల తోడ్పడుట మంచిది. ఆమె వివరించిన మానువిధానములం దేవిధానమున కావిధానమె వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యజగీషిత సన్న్వేషించుచున్నది. ప్రపంచముం దంతటను మానవలోకమును కలవరపరచుచున్న ముఖ్య సమస్యలనీ చిన్ని పుస్తకము సర్వస్వతంత్ర దృక్పథము ననుసరించి చక్కగ చర్చించుచు, క్రొత్తయలోచనలు పెక్కింటికి విశేషప్రోత్సాహ మొనగూర్చు చున్నది.

"గ్లింపెను"

అనుపేరన ప్రాధమిక వాస్తానిగారు వ్రాసిన చిన్న గ్రంథమును తియసాఫికలు ప్రచురణకాళివారు ముచ్చట ప్రకటించిరి. సాధువాస్తానిగారు గొప్పభావోద్వేకముగలవారు. కవియునేదాంతియును. వీరు ఆస్పర్దులుగనున్న సమయమునవారి భావములను ఆంగ్ల పద్యరూపమున పొందుపరచిరి. ఆందు మన స్నే సర్వనుభూతులములకు కారాధూతమని యు ఆత్మపరీక్షలను కంటిబడవచ్చుననియు, ఉన్న తాళయములగల్గి పనిత్రమగు దృష్టితో జూచిన ప్రపంచమంతయు సాఖ్యప్రదముగనే అగుపడుననియు, మానవజాతి యందుండి సాఖ్యము బడయవలెనన్న నిరాదంబర జీవరము గడపి నేనకు గడంగి ధ్యానము చేయుచుండవలెననియు బోధించిరి.

గ్రంథములు వలయువారు తియసాఫికలు బుద్ధిషింగ్ హౌసు అడయూరు అని వ్రాయవలగును.

దంత చూరము

డబ్బీ 1-3 న 0-2-0; 12-3 1-4-0
ఈ దంతచూరముల పండ్లమోములవలన చిగుళ్లు గట్టి పడును. చిగుళ్లునుండి రక్తముకాకుండును. నోటదుర్బంధము లేకయుండును. కండ్లు ముక్కుములలతో తెల్లగా నుండును.

పగుళ్ల కుత్తెలము

వెల డబ్బీ 1-3 రు 0-6-0; వి. పి. తో 0-11-0
అరికాళ్లు, అలచేతులు, చర్మముకాకమువలన, శిశుగా లినలన పగిలిపీరుకారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ క్షేత్రమును రాచిన పగుళ్లు మాని జల పోయి మంచినరక్తము రాగలదు. పగుళ్లకొప్పియునయ్యును, స్వల్పప్రయోమ.

అమ్మలొంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

నేల్పు యువరాజుగారు ప్రేమానికుడుగ ను
 ఘోషై తాను జూడనున్న వివిధ ప్రదేశములను
 విస్తరించుననుపై బోయి చూచిరి.
 (సెంట్రలు న్యూస్)

తురుష్క భారతదేశవిద్యార్థులు

విదేశ విద్య

తర్కి విద్యార్థులనుండి యూరపుఖండమునకు వచ్చి
 విద్యాప్రతిష్ఠాపన లన్నిటిని జూచినచి తమ తురుష్కయువ
 కుల జర్మనీకి సాంకేతికవిద్య నభ్యసించవలెననియు (ఫ్రాంకు
 కు బోగూడననియు నుడిచిరి. ఇక ముందు జర్మనీకి విద్య నభ్య
 సించవలెననిరి. (ఫ్రాంకుకుబోయిన, విద్యార్థులకు కలయింపదనిరి.
 (ఫ్రాంకులో జీవితమునకు నైతికవాతావరణము తోడ్పడవట.

భారతదేశ విద్యార్థులుగూడ తురుష్క విద్యార్థుల
 మాటలను ప్రసంగమున గుర్తించుట భావ్యము. విదేశములకు
 తమ బాల్య సంపువారు ఈవిషయమై గమనించుట మాఖ్యము
 తురుష్క ప్రభుత్వము తమ విద్యార్థుల విద్యకొరకు విదేశములం
 కు ఎంతయో సామ్యము వినియోగించుచున్నది. ఇండియా ప్రభు
 త్వ మట్టి ప్రయత్నములను విస్తారముగ జేయుచున్నది, తోకాధి
 కారము విదేశముల నా ప్రకారము సంతకాలము ఆసామ్యమునైన
 పద్ధినియోగము జేయును. కాన భారతవిద్యార్థులు ఇంగ్లండుకు
 బోయి ఏకకలనో, బ్యారీస్ కు పదవిలో బొందుటయే మోక్ష
 మనుకొనక, జర్మనీకి సాంకేతికవిద్య నభ్యసించుట శ్రేయ
 స్కరము. వారికాలము, డబ్బు పద్ధినియోగమునకు. విద్యా
 విషయక వాతావరణమున, క్రమశిక్షను యోచించకనే నూటికి
 90 మంది కెక్కవగా ఇండియానుండి విద్యార్థు లింగ్లండు కేగు
 చున్నారు. భారతీయులను ఇంగ్లండులో తిక్కివబారివారినిగ
 జూచుటచేత అనుకూలవాతావరణము అవసరము. మన పాలన
 మునకు తొలగినవారని నిరసనజేసెదన.

సాంకేతికవిద్య నేర్చుకొనువారికి జర్మనీకంటె ఎక్కువ
 శ్రమకరమగు దేశము లేదనుచున్నారు. భారతీయులకు విద్యకు
 గు అవకాశములున్నవిట. చూచుమర్యాదలేకుండ విద్యనంతన

లండనులో కార్మికుల ఉత్సవదినమున "రెడ్" సైన్యము (కమ్యూనిస్టు పక్షము) నభ్యుదయ కమాం
 డరు జే. స్నూక్సుగారు హైదుపార్కునం దుపవ్య
 సించుట.
 (సెంట్రలు న్యూస్)

నేర్పదరని విషయముగూడ. భారతీయులను సాంకేతిక
 ర్మకలుజూచునటుల వేరొకదేశమున గాంచునని జేర్చుచున్నా
 రు. శ్రోతభావనగూడ, జర్మనీభావన అరులలో నేర్చు
 కొనవచ్చునట. జర్మనీకు ఇండియాలో రాజకీయశయములు
 లేవు. భారతీయుల కంటె సాంకేతికవిద్యారహస్యమును నేర్పిన
 తమకు పోటీనల్పదరను భయము లేదు. యూరపునకు నడిమి
 ద్యయుండుటచే చుట్టుప్రక్కల దేశములకుగూడ చులకనగ బో
 యి విద్యను, విజ్ఞానమును బడయవచ్చును. డబ్బుగూడ తక్కువ
 గును. ఇంతసౌకర్యమున్నన, జర్మనీకి నేటివరకే 20 మంది వి
 ద్యార్థులే భారతదేశమునుండి బోయిరిగాన ఇకనైన భారత
 విద్యార్థులు జర్మనీకేబోవునటుల రాజకీయశ్రేణులు, పత్రికలు
 ప్రచారితవేసవలె (ప్రొత్సహమునజూపవలెనని బెర్లిను వి
 లేఖనీ వ్యక్తీకరించుచున్నారు. బి.పి.ఎం.పి.పక్షమున ప్రస్తుత
 బ్యారీస్ కు పదవిలో నెక్కి తిరిగి ఇండియాకువచ్చి పీరిని వారిని
 ఆశ్రయించి జీవనోపాధి లేక ఆగచాటులుపడుటకంటె జర్మ
 నీకిబోయి సాంకేతికవిద్యను, రంగుపరిశ్రమ వరితరపరిశ్రమల
 ను భాగవత్కళనకు నుపకరించునాటిని నేర్చుకొనుట దేశమునకు
 శ్రేయస్కరము. విద్యార్థులకును లాభకరము. దేశమును యధి
 ప్తిలోనికి చేగలరు. అవల ష్యాక్టరీలెటుల పనిచేయుచున్న
 వో, యంత్రాలలో మలు ఎట్లునానుచున్నవో గుర్తించి వారిని
 ఇండియాలో అనుకరించుటకు పిలుగును. (జి|| సా||)

నూతన సిన్టాప్రభువుగారు

శ్రీ|| శే|| సిన్టాప్రభువుగారి పెద్దకుమారులు ప్రభు
 ప్ర హోదాను స్వీకరించి ప్రస్తుతము స్విజరులండులో
 నున్నారు.

మహాదారుణ కౌటకము

భరించలేక, భార్యలను, పిల్లలను అమ్మివేయు
 చున్నారు.

చాలాద ఘాటులో వివరీత కలవులట్టికలి. వరిసిరులు
 దుర్గరములు. కత్కారీ గ్రామ కాపురముడు, కాజరు మొండా
 లు అనువాడు వారేండ్లపిల్లలు అయిదు రూపాయిలకు కొను
 కొనినాడు. మరెవరూ గ్రామముడు 12 సంవత్సరముల మగ
 పిల్లవానిని, ఇద్దరు ఆడుపిల్లలను, రి ఏండ్ల ప్రాయముగల బాలి
 కలను, ఒకజనని తిండిచెట్టలేక అమ్మివేయగా కొనెను. ఇంకొక
 మహమ్మదీయుడు నైపోటికి వచ్చి 40 రూపాయిలను ఇచ్చె
 దననెనుగాని హైందవమత తనపిల్లలను మహమ్మదీయుని కమ్మ
 నిరాకరించెను. తిండిలేక చావునైన ఎదుర్కొనెద ననెనుగాని
 మహమ్మదీయున కీయననెను

ఉస్మీగ్రామములో మహమ్మదీయు డొకడు తనభార్య
 నే అమ్మివేసెను. ఈవార్తలను అన్యుత బబాదపత్రికలో ప్రెస్
 ప్రెస్ ప్రకటించిన పిదప కలకత్తాలోని అధికారులు ఈవిషయమై
 విచారించి బెంబలవలెనని దివాజుపూరుకల్లా మేజిస్ట్రేటు వాళ్ళ
 పించ ఆతడు బాలాకఘాటు పద్ధినిజనలు అధికారికి వ్రాసెను

ఇంకొకడు బహుకుటింబీకుడు. భాన్సురువాసి. ఆతని
 కేట అమీరునాండలు. చచ్చిచెడి చాయంగల విన్నపములన్న
 టుల ఎటులనో అప్తకవ్యములబడి ఒకరూపాయి అప్పుజేసి
 విద్యము కొనెదమని ఒకగ్రామమునకు పోగా ఆస్థులవాండ్లు
 చుట్టజేయ వారికి చా ని నిచ్చి వేసి రామునితమ్ముని పేరు
 కే ప్పు కొ ను చు ఇంక కవ్యబుటకంటె మరణమే
 యుల్లమని రాత్రి రి గంటలకు కురిపిసికొనుచుండ ఆ
 వారిని దైవవార్త బోవుచున్న ప్రజలు కనిబెట్టి తప్పించిరట.
 ఆకలి మానవులపాలిటి శత్రువు. ఎంతటికనినైన జేయించును
 గదా! ఆకలి దాకరామైనది. మానవుడు పహజమగ ప్రకాంతుడు

రాజ్యమును త్యజించిన కరోలు రాకుమారుడు

ఈతడు తన ప్రేయసి లు పెన్సుతోగూడ ఇం
 గ్లాండుచేరిరి. కాని ప్రభుత్వమువారు వెంటనే విడిచి
 పెట్టుమని ఆజ్ఞాపించుటచే వేరొకదేశమునకు బో
 యిరి. రుమేనియాలో పీరి కనుకూలముగ నొక ఉద్య
 మము బయలుదేరినది. ప్రీలోలత్వమున రాజ్య
 మును త్యజించిన పాశ్చాత్యరాజులలో నొకరు.
 (సెంట్రలు న్యూస్)

ఆకలిచే దౌర్జన్యపడుచున్నాడు. రెండుకాకులకొరకు, పట్టె
 డన్నముకై కడుపునగన్న గారాబపుబిడ్డకు చేతులార అమ్మ
 కొనెనుగదా! ఇంకొకడు ఇద్దరు కూతుండ్రను అమ్మకొనెను.
 ఇంకొకడు భార్యనే గోల్పోయెను. ఆకలి ఆజుబిడ్డలను ఎడ
 బాపునుగదా! ఒక కలకత్తాలోనే గాదు, మద్రాసులోగూడ
 ఇట్టిదాడులుము జరగుచున్నవి. ఒక స్త్రీ దార్శిద్యబాధచే
 ఆకలితోర్యలేక తనపిల్లలను నూలిలో వ్రోసి తానుగూడ ఆత్మ
 హత్యను గావించుకొనెనని అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ వార్తలు చె
 లుపుచున్నవి. ఇంతకుముందోసారి కొయంబత్తూరులో ఒక
 స్త్రీ తన పిల్లలను నూలిలోపడజేసి తానుగూడ నూలిలోబడి
 ప్రాణములను విడిచినపంగరియు పాకలకుల జ్ఞాపకముండకపో
 యి. వీరికి మరణమే కర్యాముగ తోచెను. తమబాధను నివారణ
 జేసికొనెను ప్రభుత్వమువారేమియు వీరికి అడ్డుపడలేదు. సం
 ఘము దరికిచేరదు. తాను చనిపోయినంతమాత్రాన పిల్లలు తిండి
 లేక చూడుట తప్పదని గ్రహించి మనకు కలతజేందినదాయె
 ను. చేతులార పిల్లలను నూలి కప్పించి తనప్రాణములనుగూడ
 అర్పించెను. హిందూదేశభాగ్యవిట్టున్నది. కడుపునండ మాడు
 లేకున్నది. జి||సా||

గుంటూరుమండల జాతీయమహాసభ తుమ్మపూడి
 గ్రామ సంఘములవారలు ప్రతినిధులనుపెన్నుకొని వారి
 పేకలను, పభయందు తీర్మానించుకొనవలెనని తీర్మానములు
 ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి పేకల మేనెల 80 వ లేదీలోగా వం
 పించవలెనని సభవద్ద ఖద్దర కవ్వదేశినిపుల ప్రదర్శించ కలం
 చువారలు వెంటనే తెలుపవలయును
 ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి.

అమానుల్లా రాజుగారికి ఇంగ్లాండు స్వాగత
 మొనంగుట.

ఆంధ్ర హిందీనమేళనము

వరంగల్ ఛాందారైల్వే నిర్మాణము

వెన్నెలకంటి అప్పారావుగారు

చాందారై ముప్పదియైదు వత్సరములకుముందు నిజాము రాజ్యమునందు వరంగల్ నుండి మధ్య పరగణాలలోని ఛాందారై...

ఆంధ్రదేశములోని యొక గొప్పభాగము నైజాము పాలనక్రింద నుండుట ఆంధ్రుల దౌర్భాగ్యము. దీనినిగురించి విస్తరించి వ్రాయక మన వ్యాసమునకు సంబంధించినంతవరకు వివరించెద.

ఆయుర్వేదాషధ రత్న కరము

చరక చికిత్సాసానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్న వేల్చురు. 2, భన్మవకాళిక రు. 1 (2046) చాక్లర శ్రీరాధ కృష్ణమూర్తిగారి, బెజవాడ

ప్రకటన
భవిష్యత్తును గురించిన విషయములు బయట ప్రాయశః కృ 1-0-0 ప్రతిపత్నకు 0-4-0 (పక్క) ప్రాయశః కృష్ణమూర్తిగారి, బెజవాడ. గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి.

గజకితైలము
కల దట్టి 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. నహా 0-2-0, ఈ తైలమును వాడెను పూలులు రాచివ దీక్ష, గజకితైలము, తిరుత్తణి, తిరుత్తణి, తిరుత్తణి.

ప్రకటన
అంబరపేట కమితం భూములు 25-5-28, 26-5-28, 27-5-28 తేదీలను వేలం వేయబడునని లోగడ ప్రచురపరచి యుంటిమి. ఆ విలములు పడమర తేదీలకు బయలు 1-6-28 తేదీ నిన్ని దర్మిలా 2 రోజులను ఎవ్వరూ దివాన్ గారివల్ల లోగడ ప్రచురపరచిన ప్రకారం ఏలూరు తాణా ఆఫీసులో నెంబరు వారిగా వేలం వేయబడును. కనుక యందుమూలముగా తెలియ జేయడమైనది.

జంత్రి జంత్రి జంత్రి
By B. V. Krishna Rao, Tahsildar, Tenali.
1 వ వాల్యం. వేతనములు ప్రతి అణాకు ప్రతి రూపాయకు రు 100 లు వరకు ఆపైన ముఖ్యమైన రేట్లకు వృత్తిపన్ను రేట్లకు వడ్డీ రేట్లకు మొత్తములు ఇవ్వబడినవి.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాలలోని 36వ కుసుమము
గ్రంథకర్త: దిగవల్లి వేంకటశివరావు బి.ఎ., బి.ఎల్.
ఇది దక్షిణాఫ్రికా దేశమున, భారతీయుల చరిత్ర, గాంధీమహాత్ముని జీవితచరిత్ర, మనోహరముగ వ్రేలి. 482 పుటలు. 22 ప్రకరణములు. 5 దేశములు. 6 బొమ్మలు. 6 అర్థ బొమ్మలు. రెండు భాగములు కలిపి కాల్కో వ్రేండు. భారత హిందూపత్రికలు ప్రచురించినవి. వెల రు. 2-6-0. మాత్రమే. (విజ్ఞాన చంద్రికా చందాదారులకు, స్త్రీలకు, విద్యార్థులకు మాత్రము వెల రు 2-0-0). పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. కొన్ని ప్రతులే యున్నవి. వలయువారు.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ మే నెల 24 వ తేదీ గురువారము

Table with multiple columns showing market prices for various goods like rice, oil, and other commodities. Includes sections for 1. ధాన్యములు, 2. ధాన్యముపప్పులు, 3. నూనెపప్పులు, 4. చిల్లరపప్పులు, 5. ఇనుము, 6. నూలు, 7. దూది, 8. లోహములు.

హిందూదేశము గర్వపడవలసిన సంస్థ

ఇండియా యిక్విటబిల్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడు కలకత్తా.

జిల్లా ఏజెంట్లు ఆయాజిల్లాలలో పనిచేయుటకు కావలెను.

ఇండియా ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీలలో కెల్ల ఎల్లప్పుడు బోనస్ యివ్వగలిగిన దిదియొక్క టియే. బోనస్ నిర్ధారణ చేయజాలని వర్షము లేదు.

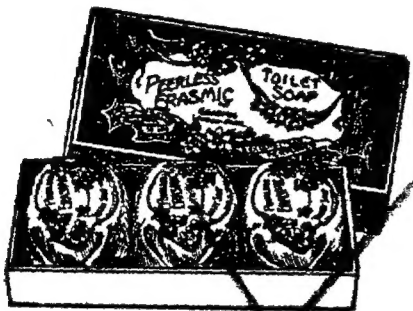
వివరములకు

డాక్టరు ఆచంట అక్ష్మీపతి బి.ఎ.యం.బి. అండ్ సి.యం.

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

మద్రాసు బ్రాంచి :-

43, హారిస్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

ఇది ఆమోఘమైన సబ్బు

PEERLESS ERASMIC
The Dainty SOAP

4661-2

AMRUTANJAN
The Only
Pain Killer

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

ది ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్, బందరు

ముఖ్యవిషయములు

- (1) కంపెనీకి మొదటి సంవత్సరములో 5000, రెండవ సంవత్సరములో 28000 నికరాదాయము. (Surplus)
- (2) ఇంతవరకు మరణమువల్ల గాని, మరేదైనా మైనట్టిగాని క్షయము లేదు.

- (3) ఖర్చుల ప్రమియము ఆదాయములో మొదటి సంవత్సరం 100 కి 82% రెండవ సంవత్సరం 50% భీమా కంపెనీలు మొదటి సంవత్సరములో నికరాదాయమును (Surplus) కనుపరచుట ఆరుదు. ఆంధ్ర

ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీవారు అట్టిది మొదటి సంవత్సరములోనే చూపజేయుట ప్రత్యేకవిషయము" (స్టేట్మెంట్ పత్రిక) పలుకుబడిగల యేజెంట్లు జీతముపొందజేయవలెను కావలెను.

ప్ర. 4130.

యర్రమిల్లి మంగయ్య, కార్యదర్శి.

శతకమంజరి - భక్తిసంపుటము

వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, ఓంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునను పెక్కు మాతృకలతో సరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములును, ఆయా శతకకర్తల చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించు విపులమగు పీఠికయునుగలవు. ముచ్చటలు గూర్చునట్లు మేలి క్యాలికోబైండు చేసిన సంపుటము వెల రు. ౧ ౮ ౦ మాత్రమే.

శతకములు విడిగను దొరకును.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల, తపాలుపెట్టె నెం 212 రు, చెన్నపురి.

నిజాంరాష్ట్ర ప్రతినిధి:-

నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండు కో.,

566, రెసిడెన్సీ బజార్, హైదరాబాదు, డక్కన్.

గోవునక్కాత్రత రిజిస్టరు కాబడినది మంచిదిగాను.
ఆహింసావ్రతము గోవునక్కాత్రతకు సభ్యతవహించు

ఘనతవహించిన శ్రీ గౌతమీ

గోరక్షణ సంఘవిజ్ఞప్తి గమనింపుడు

మహాశయలారా! లోకకళ్యాణార్థము రాజమండ్రి

లో స్థాపించియున్న శ్రీ గౌతమీ గోరక్షణ కరణాలయము

నందు సంఘసహాయమున దిక్కులేని బీదగోవునక్కాత్రతను ఆ

సంఖ్యాకముగా కట్టించి పోషించుటకు సాధ్యమైనంత త్వ

రలో గోవునక్కాత్రతను పురస్కారమున 2 లక్షల మందిపుల

గోవునక్కాత్రత బిల్లియన్లు క్రమముపొంది దీనియందు ఈ భర్త

సంస్థ ప్రతిష్ఠించి రిజిస్టరు చేయించివారము. ఈ ఉద్యమము

యొక్క సంపూర్ణ కార్యకర్తలకు వేనవేల సభ్యులు లక్ష

లాదిద్రవ్యము అవ్యక్తమైయున్నది. ఇప్పటికి ఈసంఘమున

హిందూమహమ్మదీయాది సామగ్రిసామర్యము తమ కత్తానసార

ము సత్పాత్రదానమునగి 10 లక్ష మంది మహారాజ పోషకులు

మొదలు సహాయులవరకు సభ్యులవహించి యున్నారు. ఈ

సంఘమున సభ్యుల వహించెడి భుజ్యాత్ములు కనీసము సాలు 1కి

1 రూపాయకు తక్కువలేని చందాదయచేసి సభ్యులవహించ

పూర్తింపు మన్ననము. చందా పంపించెడి దాతలు తమసం

పూర్ణమైన యడగ్గుతో రాజమండ్రికి శ్రీ గౌతమీ గోరక్షణ

సంఘముపేర పోస్టుద్వారా ఇన్స్ట్రక్షన్ గాను మనియార్డరుగా

ను సామూహపంపిన వెంటనే రసీదు అందజేయబడును. కోరిన

వారికి రూల్సులుకొని కార్యక్రమము పంపబడును—ఇట్లు శ్రీ

గౌతమీ గోరక్షణసంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి, దేవరపల్లి నెంకట

నరసింహుని ద్వారా రాజమండ్రి. 4408

దీర్ఘరోగవైద్యశాల

జేటుపాలెం, "నెక్స్ట్" లో మందు మొండి గనేరియా,

దిక్కు పవామేపాల్, వైద్యసంకల్పం అత్యున్నతం ప్రేమిల సంతాన కోశవ్యాధులకు గ్యారంటీ. రు 2-0-0, రెవెన్యూబుడు చూచును.